

DOKA

DOĞU KARADENİZ KALKINMA AJANSI

www.doka.org.tr

Ocak / Şubat 2015

24.
Sayı

Beyazın Yeşili Kucakladığı Yer
Doğu Karadeniz

Badara Yaylası / Rize

DOKA

DOĞRU - OBJEKTİF - KARARLI ADIMLAR

www.doka.org.tr

Adına İmtiyaz Sahibi

Çetin Oktay KALDIRIM
Genel Sekreter

Genel Koordinatör

Vahit KETBOĞA

Genel Yayın Yönetmeni

Hakan BAHÇEKAPILI

Yazı İşleri Sorumlusu

Ahmet YEŞİLÇİÇEK

Görsel Tasarım

Emine GÜLERYÜZ

Redaktör

Arş. Gör. Gül YILMAZ ÇAL
Recep Tayyip Erdoğan Üniv.
Fen Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Gazipaşa Mah. Nemlioğlu Sk. Taksim Yokuşu Vakıf İşhanı No:3 TRABZON

Telefon: 0(462) 321 36 52 Faks: 0 (462) 274 36 52

Baskı

İber Matbaacılık / 0462 321 72 36

sözde değil,
özde organik

“doğu Karadeniz”

Genel Sekreterin Kaleminden...

Doğu Karadeniz Tarihi Gün Yüzüne Çıkıyor

Suudi Arabistan'ın Cidde Başkonsolosu
Sayın Filket ÖZER

Arap turizmine yönelik
değerlendirmelerini
sizler için anlattı.

Suudi Arabistan'ın Cidde Turkish Airlines Genel Müdürü

*Sayın Osman Hacımahmutoğlu
Arap turizmine yönelik değerlendirmelerini
sizler için anlattı.*

Hollanda & Türkiye Ticaret Odası Müttevelli
Başkanı Sayın Ethem EMRE ile

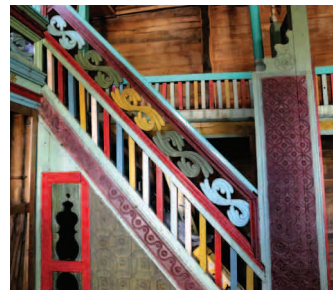
Hollanda'da yaşayan Türk iş adamlarının
bölgemizde yapabilecekleri yatırımlara
ilişkin DOKA dergisi okurları için konuştuk.

Rize

Dergimizin 20.sayısından itibaren inanç turizminin
önde gelen eserlerinden olan camilerimizi işlemekteyiz.
Bu sayımızda da Rize ilinde bulunan ve tarihi özelliğe
haiz camileri sizler için derledik.

- Ecdat Hatırası Bilen Köyü Tarihi Ahşap Camii
Restorasyon Projesi
- Ürün Çeşitlendirmesi İle Pazar Payını Genişletmek Projesi

BLACK SEA TOURNET

Ahmed Ziyaüddin
Gümüşhanevi (KS)

Muhabbetin dört çeşidi

DOKA
dokaizen sistemi ile
Kurumsal Kapasitesini Geliştiriyor

- Doğu Karadeniz Suudi Arabistan'da Tanıtıldı
- DOKA, Japon Dış Ticaret Teşkilatı'na (JETRO) Doğu Karadeniz Bölgesi'ni Tanıttı
- Kalkınma Bakanlığı Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürü Nahit Bingöl Trabzon YDO'yu Ziyaret Etti
- Doğu Karadeniz Arapo Dünyasında Marka Oldu
- Turizmde Sınır Ötesi İşbirliği İçin Black Sea TourNet Projesi

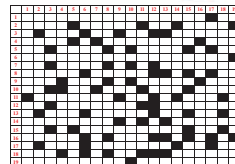

Turizmin Geliştirilmesi

(Kar Amacı Güden Gerçek ve Tüzel Kişilere Yönelik)

Tarihi, Kültürel ve Doğal Değerlerin

Korunması ve Geliştirilmesi
(Kamu Kurumları ve Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarına Yönelik)

Doğu Karadeniz Tarihi Gün Yüzüne Çıkıyor

Doğal ve kültürel kaynakların korunup geliştirilmesi adına turizm önemli bir araçtır ve Doğu Karadeniz Bölgesi'nde, turizm diğer sektörlere göre daha hızlı bir büyüme eğilimi göstermekte ve bölgenin kalkınmasına önemli katkılar vermektedir. Turizm alanında bölgede yaşanan gelişmeler, doğal ve kültürel kaynakların ve değerlerin korunması adına yörede bir bilinç oluşmasını sağlamış; ancak aynı bilinç yöresel mimari alanında yakalanamamıştır.

Doğu Karadeniz bölgesi coğrafi konumu, doğal yapısı, benzersiz tabii güzellikleri, zengin tarihi, eşsiz kültürel dokusu, birçok medeniyete ait değerleri bünyesinde barındırması açısından dünyada eşine az rastlanır bir destinasyon olarak son yıllarda ön plana çıkmakta ve hızlı bir şekilde artış gösteren ziyaretçilerine başka yerlerde yaşayamayacakları farklı deneyimler sunmaktadır. Bölge sanatı, kültürü, gelenekleri, zengin tarihi, mimari dokusu ve kendine özgü yaşam biçimi ile turizm alanında ayrıcalıklı bir konum arz etmektedir. Özellikle sahip olduğu bu farklı değerler manzumesinden, sanatından, kültüründen, yaşam biçiminden, gelenek ve göreneklerinden beslenerek oluşan özgün mimarisini kent merkezlerinden en ücra kırsal köşelerindeki evlerine, ibadethanelerine, çeşmelerine, cadde ve sokaklarına, taş köprülerine, kale ve surlarına, kamu binalarına, müzelerine ve ortak yaşam alanlarına en ince şekilde nakşetmiş ve yansıtmış olması bu bölgeyi daha da cazip hale getirmektedir. Ama üzülerek belirtmek gerekir ki, geçmişten gelen bu eşsiz birikim sonucu ortaya çıkan ve doğal çevreye sıkı sıkıya bağlı olan Doğu Karadeniz'in özgün mimarisi, çeşitli nedenlerden dolayı yok olma riski ile karşı karşıyadır.

Çevre (bileşenleri olarak kültürel kaynaklar, doğal kaynaklar) ile turizm yakından ilişkilidir. Turizmin sürekliliği

için doğal ve kültürel kaynakların korunması, geliştirilmesi gerekmektedir. Kültürel ve doğal değerlerin geliştirilmesi için de turizm önemli bir araçtır. Doğal ve kültürel kaynakların korunması; 1970'li yıllardan sonra öncelikli konular arasına girmiş ve dünya gündemini oluşturmuştur. (1972, Human Environment/ Stockholm Konferansı, 1980- Dünya Koruma Stratejisi; 1987/ Brundland Raporu). İlk kez, WTO (Dünya Turizm Örgütü), turizmin çevre ve kültürel miras üzerinde olumsuz etkilerini en aza indirmek amacıyla "Küresel Turizm Etiği İlkelerinin" belirlenmesi çağrısında bulunmuş ve bu taslak metin ilgili tüm aktörlere (özel sektör, sivil toplum, işçi örgütleri vb.) sunularak onların görüşlerinin alınmasını sağlamıştır. Küresel turizm etiği ilkelere göre; turizm etkinliklerinin geleneksel kültür ürünleri, eserleri ve folklorik öğelerinin dejenere olması, bu değerlerin standartlaşmasına yol açmak yerine, onları zenginleştirecek şekilde planlanması gerektiği vurgulanmaktadır. Yine aynı etik ilkelere göre; yerel nüfusun turizmin doğrudan olumlu etkilerinden (iş olanakları, gelir artışı gibi) yararlanmasını gerekmektedir. Bu nedenle genel olarak küresel turizm etiği ilkeleri, toplumun tüm bireyleri için eşit turizm olanaklarının olmasının gerektiğini vurgularken, turizmin var olabilmesi için de fiziksel ve kültürel değerlerin özgünlüklerinin koruyarak kullanılması gerekliliğinin de altını çizmektedir." (Uslu ve Kiper, 2006)

Turizm alanında bir yörenin fiziksel ve kültürel değerlerinin ve özgünlüklerinin korunarak kullanılması için doğru bir planlama yapılmalıdır. Bir bölgede kırsal turizm alanındaki potansiyel gelişmeler iç dinamiklerden çok, uzun vadeli planların yönlendirmesine ihtiyaç duymaktadır. (Çeken, Dalgın ve Çakır, 2012) Kırsal turizmin, turizm alanındaki hızlı değişen eğilimlere uyum sağlaması, kapasite sınırlılıkları ve genel sürdürülebilir turizm ilkeleri açısından mümkün değildir. Kırsal turizmin gelişmesi kırsal yörelerdeki turizm talebinin çeşitliliğine bağlıdır. Kendine özgü çekici öğelere sahip kırsal bölgelerde gerçekleştirilecek turistik faaliyetlerin, o bölgenin yapısıyla ve taşıma kapasitesiyle uyumlu olması gerekir. Bu durum kırsal turizm faaliyetlerinin planlı ve kontrollü olarak gerçekleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Aksi takdirde kırsal bölgenin kendine has özellikleri zamanla ortadan kaybolur ve bölge kırsal turizm için arz kaynağı özelliğini kaybeder. (Çeken, Dalgın ve Çakır, 2012)

Fiziksel ve kültürel mirasın korunması ve yaşatılması sürdürülebilir turizm ile yakından ilişkilidir. Sürdürülebilir turizmin geliştirilmesi, turizmin fiziksel planlamasında mekânın uygun şekilde kullanılmasına ve katılımcılığa bağlıdır. "Literatürlerde; doğal ve kültürel mirasın korunmasında koruma kavramının geliştirme ve değerlendirme ile bütünleştirilmesi gerektiği, korumanın sağlanması için yasa ve kuruluşun tek başına yeterli olamayacağı, değerlerin korunması ve yaşatılmasında çok sayıda kişi ve kuruluşun (yerel halk, sivil toplum, devlet, turizm sektörü vb) yer alması gerektiği vurgulanmaktadır". (Uslu ve Kiper, 2006) Bu nedenle, yerel halk tarafından benimsenen, tüm paydaşların görüşlerinin yer aldığı kırsal ve kentsel tasarım rehberlerinin hazırlanması ve rehberine uygun olarak tüm paydaşların üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi gerekmektedir.

Kentlerde kötü bir tecrübe olarak edinilen yapılaşma süreci ile aynı kaderi yaşamamak için kırsal alanlardaki fiziksel planlamalara kamu otoriteleri tarafından gereken

*Turizm sektöründeki
hızlı ve plansız
gelişme,
Doğu Karadeniz
Bölgesi'nde çevre
bileşenleri üzerinde
olumsuz etkiler
oluşturmaya
başlamıştır.*

önemin verilmesi geleceğimize yapılacak bir yatırım olarak kabul edilmelidir. Bu bağlamda fiziksel kırsal planlamaya yönelik olarak geliştirilecek kırsal tasarım rehberleri, yerel yapılaşmanın ölçütlerini veren tasarım politikası aracı olarak kullanım olanağı bulabilecektir. Bugün Almanya, Amerika, İngiltere gibi birçok gelişmiş batı ülkesinde kırsal tasarım rehberleri kullanılmaktadır. (Öztürk ve Mengüloğlu, 2008)

Yurtdışı örneklerde kırsal alan fiziki planlama tasarım rehberleri daha çok, köyün peyzaj içerisindeki önemini anlatmakta; az sayıda göç, sağlık, spor, eğitim, konut sahipliği gibi sosyal olanakları, ekonomik koşulları da içine alan planlama kriterleri üretilmektedir. Bu kriterler daha çok planlama aracı olarak kullanılmakta, bunun yanında zaman içinde yasal statü kazananlar da bulunmaktadır. En önemli ortak özellikleri ise hepsinin yöresel karakterin devamını sağlamak ve peyzaj kalitesini korumak yönünde politikalar olarak benimsemesidir. Sürdürülebilir bir kırsal kalkınma için alana yönelik olarak yapılabilecek çalışmalar; proje destekli kalkınmaya yönelik planlamalar, örnek köy oluşturmaya yönelik planlamalar ve turizm köyleri oluşturmaya yönelik planlamalar olarak ele alınabilir. (Öztürk ve Mengüloğlu, 2008)

Kırsal ve kentsel tasarım rehberlerinin hazırlanması sürecinde sosyal ve teknik altyapıya ilişkin gereksinimler bölge ve yörenin potansiyelinden hareket edilerek kaynakların etkin değerlendirilmesi prensibine dayanılarak belirlenmeli ve önceliklendirilmeli, kırsal alanda turizme yönelik köy yenileme çalışmaları teşvik edilmeli, teknolojik altyapı hizmetleri ile birlikte kırsal alanda fiziksel altyapı hizmetleri etkinliği arttırılmalı, bu bağlamda örnek köy modelleri oluşturulmalıdır. (Öztürk ve Mengüloğlu, 2008) Tüm bunlar gerçekleştirilirken de yöresel karakterin devamını sağlayacak ve peyzaj kalitesini koruyacak tedbirler alınmalıdır. Çünkü kırsal alanlar; peyzaj özellikleri, yerel yaşam biçimleri ve özgünlüklerini koruyabildikleri ölçüde turizm aktiviteleri için çekim noktalarıdır. (Uslu ve Kiper, 2006)

Kırsal alanda gerçekleştirilen turizm (ekolojik turizm) ile kitle turizmi arasında birçok yapısal fark bulunmaktadır. Ekolojik turizm modelinin karşıtı olan kitle turizminde yöre potansiyellerinin terk edilerek yoğun yapılaşmayla birlikte yöresel mimarinin göz ardı edildiği ve benzer mimari biçimlenişler içeren yeni yerleşmeler kurulması, kıyı mekânı ve ormanlık alanlar üzerinde görsel kirlilik oluşturmaktadır. Ayrıca kitle turizmi tarım arazileri gibi alanlarda mega konaklama yapılarıyla yoğun yapılaşmaya neden olmaktadır. Kitle turizmi; turistleri bütün gereksinimlerinin karşılandığı yapay bir çevrede yöre halkından ayırarak hem kültürel etkileşime ve hem de yerli halkın ekonomik beklentisine engel olmaktadır. (Ovalı, 2007)

Ekolojik turizm modelinde ise kitle turizminin aksine yeni ve çarpıcı mimari yerine yöreye özgü mimari çeşitlilik ön plana çıkmakta, ileri teknoloji yerine yöresel yapım teknikleri kullanılmaktadır. (Ovalı, 2007) "Ekolojik turizmde köy yerleşimini yeniden düzenlemeye yönelik planlamalar kapsamında yeni turizm köyleri oluşturmaya yönelik çalışmalarda ise köyün kültürü, gelenek ve görenekleri ile mimari biçimi korunarak yerleşim birimleri yeniden düzenlenir:

- Köyün mimari kültürü korunarak gerekli restorasyonlar yapılır
- Köyün alt yapı (içme ve kullanma suyu, kanalizasyon, ulaşım) sistemleri güçlendirilir
- Köyün kültürü ve mimarisine yönelik yeme, içme ve konaklama tesisleri oluşturulur
- Köy-çevre ilişkileri zenginleştirilir. "(Öztürk ve Mengüloğlu, 2008)

En önemli potansiyeli, sahip olduğu doğal kaynaklar olan Doğu Karadeniz Bölgesi için ekolojik turizm biçilmiş kaftan niteliğindedir. Doğu Karadeniz, doğal kaynakları yanında kültürü, yaşam tarzı ve mimarisi ile özgün bir karaktere sahiptir. Bu özgünlüğün korunması adına Doğu Karadeniz kırsal alanlarına en uygun turizm modeli, ekolojik sistem dengelerini korumaya yönelik, doğa insan- çevre ve turizm faaliyetleri arasındaki etkileşimleri yararlı kılmayı amaçlayan, devinimsel etkiyi en azda tutmaya çalışan, ılımlı şekilde ekonomik gelişmeyi destekleyen, yerel girişimci ağırlıklı, çevreye, sosyo-kültürel yapıya duyarlı, uzun vadede kademeli olarak gerçekleştirilebilecek ekolojik turizm modelidir. (Ovalı, 2007) Karadeniz Bölgesi'nin engebeli ve parçalı bir arazi yapısına sahip olması da az ve nitelikli yapılaşmayı öngören ekolojik turizmi daha vazgeçilmez hale getirmektedir. Ekolojik turizmin yerel halka katkısının kitle turizmine oranla çok daha fazla olması da bir başka avantajdır.

Doğu Karadeniz, kültürel değerleri ve doğası ile hem ülke genelinde, hem de uluslararası boyutta oldukça dikkat çeken, yerli ve yabancı turist sayısını her geçen sene artıran bir bölgedir. Giderek artan bu ilgi, bölge değerlerinin tanıtılmasını, kültürel ve doğal kaynakların korunması hususunda yörede bilinç oluşmasını, bölge turizm gelirlerinin artmasını ve gelirin kırsala dağılmasını da sağlamıştır.

Son yıllarda yöre halkı sivil toplum, özel sektör ve kamu tarafından gerçekleştirilen çeşitli faaliyetlerle bölgenin ve yöre kültürünün tanıtımı yapılmakta, doğal ve kültürel miras tüm paydaşlar tarafından benimsenerek korunmakta ve geliştirilmektedir. Doğal ve kültürel mirasın turistik faaliyetler ile birlikte korunması ve geliştirilmesine yönelik bölgedeki başlıca ilerlemeler şunlardır:

1. Yayılları birbirine bağlayarak erişilebilirliği artıracak yeşil koridor oluşturulmaya başlanmıştır. Bu yol ve ileride yapılacak ilave yatırımlar sayesinde, yörenin en önemli kültür ögesi olan yaylaların turizme kazandırılması ve kırsal nüfusun da turizm faaliyetlerinden faydalanması planlanmaktadır.

2. Yayla şenlikleri artık daha çok turist tarafından bilinmekte, daha geniş kitlelerin katılımı ile gerçekleştirilmektedir.

3. Tarihi mekanlar Kültür Bakanlığı ve diğer kamu kuruluşları tarafından restore edilerek turizme kazandırılmaya çalışılmaktadır.

4. Ekoturizm çalışmaları kapsamında yöresel yemeklerin de turistlere sunulmasına başlanmıştır. Bunun dışında, yörede bu lezzetleri sunabilecek özel teşebbüse ait restoran ve lokantalar giderek artmaktadır.

5. Konaklama darboğazı için otel yatırımları yanında kültür etkileşimine daha çok imkan tanıyan pansiyonculuk, dağ evi, butik oteller, bungalov evler vb. gibi birçok konuda destekler verilmiş olup ilgili kurumlarca bu destekler devam ettirilmektedir.

6. Arap turistlerin bölgeye artan ilgisine paralel olarak, özel şirketler tarafından yapılan konutların Arap turistlere satışı giderek artmaktadır.

Turizm alanındaki gelişmelerle birlikte kültürel ve doğal kaynaklar üzerinde olumlu değişimlerin yanında bir takım olumsuzluklar da yaşanmaya başlamıştır. Turizm

sektöründeki hızlı ve plansız gelişme, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde çevre bileşenleri üzerinde olumsuz etkiler oluşturmaya başlamıştır. Artan turist talebi, çevre bileşenleri üzerine oluşan baskıyı artırmaktadır. Bölge'nin en önemli turizm destinasyonlarından birisi olan ve doğal güzelliğiyle özellikle Arap turistler için bir cazibe merkezi konumunda bulunan Uzungöl'ün etrafındaki çarpık yapılaşma ve doğal doku ile uyumsuz beton yapılar nedeniyle özgünlüğünü kaybetmeye başlaması bu olumsuz örneklerden en bilinenidir. Bununla birlikte Ayder yaylası gibi Bölge'nin diğer önemli turizm destinasyonlarında da bölge mimarisi ile uyumsuzluk arz eden beton yapılaşma artmakta; şehir merkezlerinin en kalabalık caddelerindeki bina ve sair yapılarda kent estetiğini bozan görüntü kirliliği göze çarpmaktadır. Başka bir ifadeyle, doğal ve kültürel mirasının korunması adına gerçekleştirilen ilerlemelerde göze çarpan bilinç seviyesine yöresel mimaride ulaşamadığı anlaşılmaktadır. Nitekim halk (kırsal) mimarisi, genel etmenler altında gelenekselleşen, anonim bir tasarım sürecinde oluşan bir mimari olarak tanımlanmakta; söz konusu toplumun değer yargılarını, dünya görüşlerini, gelenek-görenek ve inanç sistemlerini, aile ve akrabalık bağlarını, komşuluk ilişkilerini anlamada ve anlatmada kaynaklık eden en önemli verilerden biri olarak kabul edilmektedir (Baran, 2006). Dolayısıyla, binlerce yıllık birikimin sonucu ortaya çıkan, doğal çevreye sıkı sıkıya bağlı ve onun izlerini taşıyan Doğu Karadeniz'in özgün mimarisi, gelişen sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel koşulların bir sonucu olarak yok olma riski ile karşı karşıyadır.

Hem kırsal alanda hem de şehir merkezinde turizme konu olan mekanlarda karşılaşılan ve özgünlüğü bozan uyumsuz yapılaşma problemlerinin çözümü adına bölgede kapsamlı ve planlı bir şekilde rehabilitasyon ve rekreasyon çalışmalarının yürütülmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bölge için önem arz eden mevcut turizm bölgelerindeki yapılar, ihtiyaçlara göre doğal doku ile uyumlu hale getirilmeli ve yöresel mimari kullanılarak rehabilite edilmelidir. Bununla birlikte artan turist talebini karşılamaya yönelik yeni turizm yapıları tasarlanırken yörenin kültürü, gelenek ve görenekleri ile mimari yapısı korunmalıdır. Yöresel mimariyi yansıtan tarihi bina, sokak ve diğer yapıların da restorasyon çalışmaları ile turizme kazandırılması da gerekmektedir.

Fiziksel ve kültürel mirasın korunması ile ekolojik turizmin de önemli öğelerinden birisi olan yöresel karakterin devamının sağlanması konuları ulusal ve bölgesel strateji belgelerinde de yer almaktadır. 10. Kalkınma Planı'nın Öncelikli Dönüşüm Programları'ndan "1.24. Rekabetçiliği ve Sosyal Uyumu Geliştiren Kentsel Dönüşüm Programı"'nın 1. Bileşeni bu konuya değinmektedir. 2014-2023 TR90 Bölge Planı'nda Kültürel ve Doğal Değerleri Geliştirerek Markalaşmanın Sağlanması stratejisi kapsamında yöreye özgü değerlerin tanınması ve bunun TR90 Bölgesi imajı oluşturularak tanıtılması benimsenmiştir. Yaylaların Planlı bir Şekilde Birbirine Bağlanarak Yayla Koridorunun Oluşturulması stratejisi kapsamında da 'Yeşil Yol Projesi' çevresinde yapılandırılacak konaklama ve faaliyet alanlarının çevresel duyarlılığı göz ardı etmeden bölge ekonomisine maksimum katkıyı sağlayacak biçimde tasarlanması ve tasarım aşamasında bölgenin yöresel mimarisini ve kültürel değerlerini yansıtacak öğelerin kullanımına öncelik verilmesi önerilmiştir. Bu stratejileri gerçekleştirmek ve kırsaldaki planlama eksikliğini gidermek amacıyla, 2014 yılında Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından aşağıdaki çalışmalar gerçekleştirilmiştir:

Yeşil Yayla Koridoru Yerel Kentsel Tasarım Rehberi Geliştirme ve Örneklemeye Çalışmaları

Rize İli Kırsal Gelişim Proje Planlaması Kapsamında İyidere - Ovit Gelişim ve Kalkınma Şemasının Oluşturulması

Rize İli Kırsal Gelişim Proje Planlaması Kapsamında Güneysu Vadisi Turizm Odaklı Yenileme, Gelişim ve Kalkınma Eylem Planı

Yapılan çalışmalar ve geçmiş tecrübeler göstermiştir ki yerel halkın yeni uygulama ve projeleri sahiplenmesinde görsellik daha ön plana çıkmaktadır. Aynı şekilde başarılı uygulama örnekleri de proje ve çalışmaların benimsenmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Adı geçen bu çalışmalar, bölge genelinde pilot olarak gerçekleştirilmiş ve yerel paydaşlar tarafından büyük bir ilgiyle karşılanmıştır. Kimlikli yapılaşma üzerine birçok görsel çalışmanın bulunduğu bu rehberler, yerel aktörler açısından örnek teşkil ederek yöresel mimari konusunda vizyon, özellikle Uzungöl ve Ayder'de karşılaşılan yapılaşma problemlerinin tekrar yaşanmaması adına da farkındalık oluşmasını sağlamıştır.

Raporun genelinde belirtildiği üzere Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın, 2015 yılında bölgede yok olmaya yüz tutan ve doğal - kültürel mirasın önemli bir parçası olan yöresel mimarinin korunması ve yaşatılması ile ilgili mali destek programına çıkmış bulunmaktadır. Fakat bu alanda tam bir başarı sağlanabilmesi için merkezi kurumlardan sağlanacak ek kaynaklara ihtiyaç duyulmaktadır. Böylece, bölge turizmüne önemli katkılar sağlayacak büyük projeler faaliyete geçmeden bölgede kırsal ve kentsel tasarım rehberlerinin oluşturulmasına yönelik bir kapasite oluşacak, yeni projelerin de yöresel Özgün mimariyi yansıtan kimlikli yapılar kullanılarak tamamlanması sağlanacaktır.

Suudi Arabistan'ın Cidde Başkonsolosu Sayın Fikret ÖZER

Arap turizmine yönelik
değerlendirmelerini
sizler için anlattı.

Öncelikle kendinizden kısaca bahseder misiniz?

Tekirdağ doğumluyum. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat ve Maliye Bölümünden 1977 yılında mezun oldum. Sanayi Bakanlığı'nda uzman yardımcısı olarak çalıştıktan sonra Dışişleri Bakanlığı'na intikal ettim. Dışişleri Bakanlığı'nda Libya, Suudi Arabistan (Riyad), Ürdün (Amman), Lübnan (Beyrut) ve Birleşik Arap Emirlikleri'nde (Abu Dabi) ataşe ve 2.katip görevlerini ifa ettim. Bilahare Ankara'ya döndükten sonra 2012 yılının Ağustos ayında geçici görevle Cidde Başkonsolosu olarak atandım. Şubat 2013 de ise asaleten atandım ve halen bu görevi sürdürmekteyim.

Bölgemize son yıllarda Körfez ülkelerinden sayıları artarak devam eden ziyaretçi akını var. Arap turistlerin bu denli bölgemizi tercih etmelerinin nedenleri sizce nelerdir?

Bildiğiniz gibi su mecrasında akar. Suudi Arabistanlı ve Körfez ülkelerinden gelen muhafazakâr insanlarımızın neden Karadeniz'e gittiklerinin izahını şöyle açıklamak mümkündür. Orada engin iç dünyalarına daha uygun, kendilerine hitap eden aynı zamanda da onların özledikleri bir manzara ve tabiatın olmasına bağlıyorum. Suudi Arabistan, sarı çöller ve vahalardan başka yeşillik olmayan bir yerdir. Ancak Doğu Karadeniz, dağları, tepeleri, vadileri ile birlikte her tarafının yeşilin binbir dokusunun işlendiği muhteşem bir yerdir. Burada ise çöl var ve su yok. Karadeniz'de ise su bol, Doğu Karadeniz, gelen insanların özlemlerini veyahut ta yanan bağırılarını serinletecekleri bir yerdir.

Bir de Karadeniz insanımızın misafirperverliği de Doğu Karadeniz'e gelen Arap turistlerin memnuniyetini bir kat daha artırmaktadır. Onların deyimi ile ifade edecek olursak, "Biz Karadeniz'e turist olarak gidiyoruz, ancak onlar bizi misafir olarak kabul ediyorlar. Bu da bizi ziyadesiyle memnun ediyor" demektedirler.

Temennimiz Karadeniz'e ilginin kartopu misali gittikçe büyümesini sağlıyorlar. Ülkelerine döndüklerinde yaşadıklarını akraba, dost ve arkadaşlarına anlatan bu insanlar bu ilginin aynı şekilde artarak devam etmesidir.

Bu gelen Arap turistlerin Doğu Karadeniz'in rızık ve gelir kaynağı olacağını ve uzun süre de devam edeceğine de inanmaktayım.

Bölgemizde en çok ziyaret ettikleri yerler nelerdir? Başka sizce nereler olabilir?

Bizim gözlemlediğimiz ilk ziyaret ettikleri yer Uzungöl'dü. Rize'de Ayder'i tercih ediyorlar. Uzungöl ve Ayder gibi başka güzel mekanlar Doğu Karadeniz'in diğer yerlerinde de görmek mümkündür. Giresun'un Kümbet Yaylası, Ordu'nun Çambaşı Yaylası buna birer örnektir. Bir de gelen talebi karşılayabilecek yeni konaklama imkanları sunulabilmelidir.

Bildiğiniz üzere Doğu Karadeniz'de sadece Trabzon'da hava limanı mevcuttur. Yakında bir zamanda Ordu-Giresun Hava Limanı da faaliyete girecektir. Sizce bu hava limanı faaliyete geçtikten sonra Ordu ve Giresun'da da Arap turistlerin sayısı artar mı?

Mutlaka olacaktır. Ordu ve Giresun'un şimdiden buna yönelik hazırlıklarını yapması gerekir. Daha önce Trabzon'a direkt (charter) yolcu götüren turizm firması yapılan yeni havalimanı yatırımını takip ettiğini, bitmesi halinde bölgeden Ordu-Giresun Hava Limanı'na direkt (charter) seferleri düzenleyeceğini ifade etmiştir.

Bölgemizi ziyaret edip geri dönen Suudi vatandaşların sizden ne gibi talepleri olmaktadır?

Bölgeye gelen insanların birçoğu İngilizce bilmektedir, bizim insanımız İngilizce bilmemektedir. Bunun yanında Arapça bilen insanımız da çok azdır. Bizden en çok yönlendirme levhalarında Arapça levha talep etmektedirler. İşlerinin daha da kolaylaşması için bölge adları, yer adları, turizm noktası adlarının Arapça olarak levhalandırılması talep ediyorlar. Yerel idarecilerimizin bu talepleri karşılamaları gelen misafirleri son derece memnun edecektir.

Son yıllarda Arap yatırımcılar tarafından özellikle de konut alanında girişimlerini gözlemliyoruz. Sizce bunun nedenleri nelerdir?

Doğu Karadeniz'e gidip de bu potansiyeli gören ancak altyapının henüz yeterli olmadığını fark eden Suudi yatırımcılar zaman zaman bize müracaat etmektedirler. Biz kendilerini bu konuda yeterince bilgilendiriyoruz. Özellikle DOKA'dan bahsediyoruz. Bu kurumun başlıca görevlerinden birinin bölgeye yatırım yapacak yerli veya yabancı yatırımcılara yardım etmek olduğunu vurguluyoruz.

DOKA olarak bölge ülkelerinde (Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar) tanıtımlar yapmaktayız. Sizce bu tanıtımlar yeterli midir, başka ne tür tanıtımlar yapılmalıdır?

Tanıtımlar tek sepete koyulmak yerine profesyonel bir şekilde yapılabilir. Mümkün mertebe buradaki basın yayın organlarından istifade edilmesinin yararlı olacağı kanaatindeyim. Burada turizm konusunda profesyonel anlamda yayın yapan dergiler ile bağlantı kurulup Doğu Karadeniz ile ilgili bir sayı çıkartılabilir. Buradaki görsel medyaya bazı tanıtımlar verilebilir. Ayrıca Doğu Karadeniz'e gelen misafirlerin orada yaşadıkları deneyimleri memleketlerine döndüklerinde yakınlarıyla paylaş-tıkları da unutulmamalıdır. Bu nedenle onlar bölgeden memnun bir şekilde uğurlamak çok önemlidir.

Suudi Arabistan'ın Cidde Turkish Airlines Genel Müdürü
Sayın Osman Hacımahmutoğlu
Arap turizmine yönelik değerlendirmelerini
sizler için anlattı.

Öncelikle kendinizden kısaca bahseder misiniz?

Türk Hava Yolları'nın Cidde'de bulunan şubesinin genel müdürlüğü görevini sürdürmekteyim. Yaklaşık üç senedir Cidde'deyim.

THY olarak Suudi Arabistan'daki seferler hangileridir?

THY olarak Suudi Arabistan'ın yedi noktasından karşılıklı olarak seferler düzenlemekteyiz. Bunlar Cidde, Medine, Riyad, Dammam, Taif, Yanbu ve El-Kasım kentleridir.

Suudi Arabistan vatandaşlarının Türkiye'ye ve özellikle de Doğu Karadeniz'e ilgileri nasıldır?

Şu anda Suudi Arabistan vatandaşlarının Türkiye'ye karşı müthiş bir teveccühü var. Türkiye'yi ve Türkleri çok seviyorlar. Özellikle Doğu Karadeniz'e yoğun bir şekilde ziyaret ediyorlar. Bu ziyaretler gün geçtikçe artıyor.

Bildiğiniz üzere Suudi Arabistan'dan Trabzon'a direkt (charter) seferleri düzenlenmektedir. Bu seferlere olan talep nasıldır? Ayrıca Cidde-Trabzon arasında tarifeli seferlerin düzenlenmesi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Charter seferlerine olan talep gün geçtikçe artmaktadır. Bunun da nedeni bir an evvel Doğu Karadeniz'in güzelliklerine kavuşmak istemeleridir. Bir de bölgede özellikle emlak alanında yatırım yapan Arap girişimciler mevcuttur. Suudi vatandaşlar Doğu Karadeniz'i gün geçtikçe daha iyi tanımakta ve talep de gün geçtikçe artmaktadır. Bu da direkt seferlerin daha da fazla olacağına sinyallerini vermektedir. THY olarak da kendilerine sponsor oluyoruz. Suudi Arabistan'dan Trabzon'a bu yıl yaklaşık 170 civarında charter seferi düzenlenecektir.

Cidde-Trabzon arasında tarifeli seferlerin düzenlenebilmesi için iki ülke makamlarının karşılıklı anlaşması gerekiyor. Bu yöndeki girişimlerimiz devam etmektedir.

Bölgemizi ziyaret edip geri dönen Suudi vatandaşların sizden ne gibi talepleri olmaktadır?

Genelde olumlu yönde geri dönüşler alıyoruz. Bölge insanının sıcaklığından bahsediyorlar. Yedikleri yemeklerin helal olması kendilerini son derece mutlu ediyor. Doğu Karadeniz'in doğal güzelliklerinden sıkça bahsediyorlar. Tek sorun olarak beş yıldızlı otellerin azlığından yakınıyorlar. Konaklama sorunları dışında her şeyin güzel olduğunu belirtiyorlar.

شرق البحر الأسود الذي لا مثيل له

eşsiz doğu karadeniz

Hollanda & Türkiye Ticaret Odası Mütevelli Başkanı Sayın Ethem EMRE ile

Hollanda'da yaşayan Türk iş adamlarının bölgemizde yapılabilecekleri yatırımlara ilişkin **DOKA dergisi** okurları için konuştuk.

Öncelikle kendinizden kısaca bahseder misiniz?

Trabzon Akçaabat doğumluyum. 1974 yılından beri Hollanda'da yaşıyorum. Ticaret hayatımı bu ülkede sürdürmekteyim. Hollanda'da hukuk üzerine şirketim bulunmaktadır.

Bu odayı kurmanızdaki gayeniz nedir? Bununla neleri amaçladınız?

Bunu yapmamızdaki amacımız iki ülke arasında ticaretin gelişmesini sağlamaktır. Bu amaçla iki yıl önce Hollanda ile Türkiye arasında faaliyet gösteren Hollanda&Türkiye Ticaret Odası'nı kurduk. Hedefimiz Türkiye'nin her bölgesiyle iş ilişkisinde bulunmaktır. İş adamlarına rehberlik yapmayı istiyor, bu imkanları hem Hollanda'da hem de Türkiye'de sunmayı hedefliyoruz. Devamında da Türk firmalarının Hollanda başta olmak üzere diğer Avrupa ülkelerine açılmasına destek olmak istiyoruz. Firmaların ihracat potansiyeli yapılacak çalışmalarla artırılabilir.

Bir de Avrupa'da yaşayan binlerce hemşerimiz mevcuttur. Bunlar arasında işletmesi olup da sermayesini

Türkiye'ye yönlendirmek isteyen girişimcilerimiz mevcuttur. Tabii ki bu yatırımları yapacak olanlar da belli güvenceler isterler. Güzel projeler yapılırsa Hollanda'dan bölgemize yatırımlar yönlendirilebilir. Önceden sadece ev ve arsa alayım diye yatırım yapıldı. Ancak geri dönüşler azaldıkça işyeri açan ve işleten çok sayıda hemşerimiz var. Dolayısıyla ticari anlamda yatırımlar teşvik edilebilir. İki ülkenin kültürüne sahip kişiler olarak yapılan çalışmalarda katkı sağlamaya her zaman açığız.

Trabzon Ticaret Odası ile işbirliği protokolü imzaladınız. Bununla neleri amaçladınız? DOKA ile nasıl bir işbirliği öngörmektesiniz?

İşbirliğimizi geliştirmeli ve altyapısını oluşturmamızdır. Hiçbir şey anında olmuyor. Emek, çalışmak gerekiyor. Bu anlamda proje geliştirmeliyiz. Hedefimiz bunu birlikte geliştirmektir. Bölgede olan altyapıyı ve olanakları bilmiyoruz. Bu konuda bize destek olmalarını bekliyoruz. Biz de Hollanda'daki olanakları anlatarak destek sunacağız. Ortak fikir ve ortak akıl ile projeler geliştireceğiz.

Sözleşmemizi Trabzon TSO ve DOKA ile yeni imzaladık. Bir ay içerisinde yeniden görüşeceğiz.

Bizim bölgenin insanısınız. Hollanda'dan bölgemize hangi alanlarda gelip yatırım yapılabilir?

23

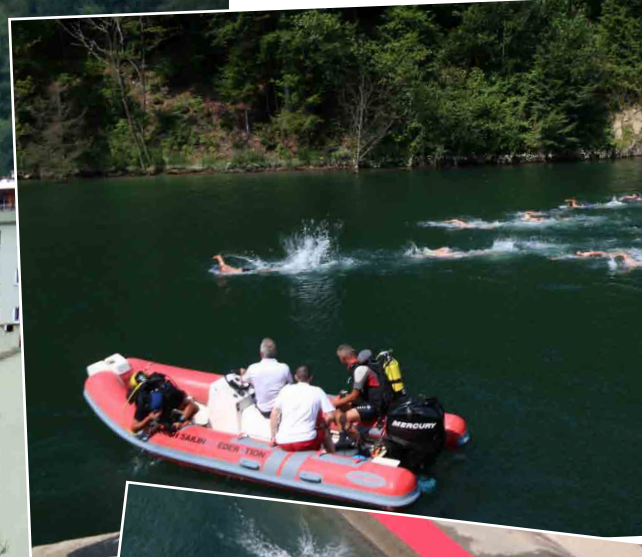
İmalat anlamında yatırım yapılabilir. Yine turizm alanında yatırımlar yapılabilir. Bunun dışında bölgede deniz ürünleri vardır. Deniz ürünleri değerlendirme noktasında yatırımlar yapılabilir. Kabuklu deniz ürünleri bölgemizde rağbet görmüyor. Ancak yurt dışında seviliyor. Bu konularda araştırmalar yapmak gerekir. Tarımsal ürünler ne olabilir diye ön araştırmasını yapıp Hollanda'da ihracata hazır olan firmalara sürekli mallarını teşhir edebilecekleri yer

temin etmek istiyoruz. Fuarlara katılım sağlanabilir, ancak fuarlar gelip geçicidir. Doğu Karadeniz'in Avrupa'ya ihraç edilecek ürünlerini kalitesine bakarak sürekli teşhir etmek ve pazarlamak istiyoruz.

Avrupa'daki ekonomik kriz nedeniyle genç neslimiz de bölgeye yatırım yapmayı çok arzulamaktadır. Dil sorunu olmayan kişilerin bu konularda bölgemizde hatta ülkemizde değerlendirilmesi gerekir.

Organik ayın Merkezi Hemşin

Türkiye'nin ilk organik vadisi

Organik çay sadece Hemşin'de yetiştirilmektedir. Hemşin vadilerinde izin verilen doğal ilaçlar dışında kesinlikle hiçbir katkı maddesi, kimyasal ürün kullanılmamaktadır. Şu anda organik çay üretimi Hemşin'in tamamına yayılmış durumadır. Ayrıca çayımızın kalitesi de giderek artmaktadır. Kimyasal hiçbir maddenin kullanılmaması zamanla bölgenin diğer ürünlerini de etkilemiştir. Vatandaşların tabiri ile derelerdeki balık sayısı ve kalitesi artmıştır.

Hemşin, Türkiye'de kentsel dönüşüm projesinin hazırlandığı ve uygulandığı ilk ilçedir. Bu proje, geçmiş yıllardan bugüne uygulama aşamasına getirildi. Yakın zamanda ilçemizde kentsel dönüşüm uygulanacak. Böylece doğa yapısı bozan binaların tamamı yıkılacak ve yerine Hemşin doğasına uygun yeni bir kent kuralacak.

Hemşin'de turizm master planını çıkardık. Master plan çerçevesinde Akyamaç Şelalesi Tabiat Parkı Projesini ortaya koyduk. Üzerinde 48 m²'lik bungalow evlerin olacağı mekanda konaklamak da mümkün olacak. Her yaşta insana hitap edecek şekilde yürüyüş parkurlarının planlarını hazırladık.

Çayeli'nden Hemşin'e yapılan karayolu ile turizm daha da canlanacaktır. Ayrıca Çamlıhemşin'e bağlanacak yol sayesinde de Hemşin, turizm destinasyonu anlamında önemli bir merkez olacaktır. Trabzon ve Rize tarafından gelen turist Çayeli'nden Hemşin'e ve buradan da Çamlıhemşin'e gidebilirken yine Batum ve Artvin üzerinden gelen ve Çamlıhemşin'e uğrayan turist de direkt Hemşin'e ve buradan da Çayeli ve Rize'ye geçebilir istiyoruz. Bu gelen turistlere hem zaman hem de maddi açıdan büyük kolaylıklar sağlayacaktır.

Ayrıca Hemşin, Samsun'dan başlayıp Artvin'e kadar olan bölgedeki yaylaları birleştirecek olan Yeşil Yol güzergahı üzerinde yer almaktadır.

Hemşin sürekli olarak göç veren bir ilçedir. Kışın Hemşin'de dolaştığınız zaman çoğu evi boş görürsünüz. Yazın Hemşin'e geldiğinizde caddelerde yer olmadığını görürsünüz. Bu da insanların her fırsat, özellikle yaz aylarında Hemşin'e geldiğini göstermektedir.

İlçemizde geçen sene yaz oyunları adı altında yüzme yarışları düzenledik. Bu yılda da düzenleyeceğimiz festivali iki güne çıkaracağız. Gündüz Hemşin göletinde yüzme, kano ve havanın durumuna göre yelkenli yarışları düzenleyeceğiz. Akşamları konserlerin olacağı iki günlük bir festivalle Hemşinlilerin güzel vakit geçirmelerini sağlamak istiyoruz.

HEMŞİN KÜNYESİ

İlçe Oluş Tarihi	1990
Rize İl Merkezine Uzaklık	56 Km.
Rakım	350 Metre
Nüfus (2013)	2.183 (İlçe Merkezi: 1.254 – Köyler: 929)
Yüzölçümü	176 Km ²
Belediyeler/Beldeler	Hemşin
Köy Sayısı	8
Köy Sayısı	61

Akyamaç Köyü

Tarihçe

M.S. 620 yılında Hamam Bey'in önderliğinde Hemşinlilerin ataları olarak gösterilen Amad-Uni (Hamedanlı) bölgeye göç etmişlerdir.

1400'lü yılların ortalarına kadar tüm Doğu Karadeniz yöresine olduğu gibi Hemşin coğrafyasına da Kıpçak ve Kuman Türklerinin yerleştirildiği bilinmektedir. 1461 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun Trabzon Rum İmparatorluğu'nu fethetmesi ile birlikte Hemşin bölgesi de Osmanlı'nın toprakları arasında katılmıştır. 1481 tarihli tapu tahrir defterinde Hemşin bölgesinin zeamet olduğu ve zaim olarak başında Karaca Nişi adlı kişinin bulunduğu görülmektedir. 1515 tarihli tapu tahrir defterinde ise Hemşin'in serasker Ali Koruk'un idaresinde bulunduğu görülmektedir. Daha sonra 1518 yılında Hemşin bölgesi Trabzon Sancak Beyi'ne "has" statüsünde tahsis edilmiştir.

1530 tarihli tapu tahrir defterinde Hemşin kazası yine "has" statüsünde Trabzon Sancağına bağlı ve "Nahiye-i Hemşin", "Nahiye-i Kara Hemşin" ve "Nahiye-i Eksanos" olmak üzere üç nahiyeden oluştuğu görülmektedir. 1554 tarihli tapu tahrir defterinde ise nahiye sayısı dörde ulaşmıştır. 1520-1566 yılları arasında hüküm süren Kanuni

Sultan Süleyman Han devrinde kayıtlar incelendiğinde kazanın 4 nahiyeye bölündüğü ve kaza dahilinde 30 köy, 2 mahallede 1105 hane, 429 mücerred, 18 zemin ve 57 değirmenin bulunduğu görülmektedir. Adı ilk defa kayıtlara geçen Hemşin merkez nahiyesinin bu yıllarda adı Mihmanos'dur.

Hemşin'e ait mufassal tahririn bulunduğu son Tapu Tahrir Defteri, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivinde bulunan 122 numaralı defterdir. Üzerinde tarih bulunmayan bu defterde Hemşin'in Batum sancağına bağlı bir kaza olduğu görülmektedir. Bu deftere göre Hemşin Kazası'nın 31 köyü ve 2 mahallesi bulunmaktaydı. Bu yerleşim yerlerindeki hane sayısı 1307, zemin sayısı 16, değirmen sayısı da 57 idi. Hemşin Kazasına ait bu tahrirde önceki tahrirlerde Kara Hemşin olarak anılan nahiye Hemşin adıyla, Hemşin adıyla anılan nahiye de Mihmanos adıyla kaydedilmiştir.

1836 yılında sonuçlanan nüfus sayımına göre Hemşin kazasının nüfusu 6045 idi. 1859 yılında Hemşin, nahiye statüsünde Atina'ya (Pazar) bağlandı. 1861'de Hemşin ileri gelenlerinin dilekçeleri ile bu duruma itiraz edildi ve 1862 de Hemşin tekrar kaza yapıldı. Ancak 1869 tarihli ilk Trabzon Vilayet Salnamesi'nde yine nahiye olarak görülmektedir.

1876 tarihli Trabzon Vilayet Salnamesi'ne göre Hemşin'in 43 köyü bulunmakta, bunların sadece 9'u bugün ki Hemşin sınırları dâhilindedir. Bu 9 köy, Gumno, Bodollu, Tezina, Zuğa-Ortaköy, Badara, Saneva, Tepan, Nefs-i Zuğa ve Sağırılı adlı köylerdir. Bu köylerin toplam nüfusu 1485'tir.

1886 tarihinde halkın arzuhalı sonucunda Senoz bölgesi Hemşin'den ayrılarak Mapavri'ye (Çayeli) bağlandı. 1916 tarihinde ülkedeki bütün yer adlarının değiştirilmesi planlandığında Hemşin nahiyesinin adı "Kadı Nahiyesi" olarak düşünüldü ancak Rus işgalinin patlak vermesi yüzünden bu tasarı tatbik edilemedi.

1924 yılında Hemşin bucak statüsünde Pazar'a bağlandı. 1990 yılında ise yeniden ilçe konumuna yükseltildi.

Hemşin'in Eski Adı ve Anlamının Hikâyesi

Mitolojik dönemlerde Hemşin coğrafyasının ismi Dambur olup merkezi şimdiki Hala Köyü civarındır. Hemşinlilerin ataları olarak gösterilen Amad-Uni (Hamedanlı)'lerin göçü 620 yılında Hamam Bey'in önderliğinde gerçekleşmiş olup Hamam Beg ve kabilesinin bu göç olayını anlatan temel kaynaklar; Mamikonyan, Asoghik ve Ghewond'un eserleridir. Bu kroniklerde geçen ve toplamı bir paragraftan ibaret olan bu göç anlatısının gerçekliliği her zaman tartışılır bulunmuştur ama birçok araştırmacı ve tarihçi Hemşin adının, bahsi geçen göç olayının önderi olan Prens Hamam'dan türediği konusunda hemfikirdirler. Yöreye "Hamam'ın şenlendirdiği yer" anlamında "Hamam-Şen" denmiş ve bu kelime günümüze kadar Hemşin şeklinde gelmiştir. Yine de bu teoriye itimat etmeyip Hemşin adının Farsça kökenli "Hem" birleştirici edatı ile "oturulan yer, şenlik olan yer" anlamındaki "Nişin" sözcüğünün kaynaşmasından oluştuğunu önerme yapan yerli tarihçiler de mevcuttur.

Hemşin

Kantarlı Köyü Köprüsü

Coğrafi Yapı, Bitki Örtüsü ve İklim

Hemşin, Rize'nin eski yerleşim yerlerinden biriyken Rize'nin yeni ilçelerindendir. Ceğalver tepesinin eteğinde kurulmuş ilçenin, denizden 18 km içeride, ulaşım yönünden ve kendisine en yakın konumda olan Pazar ilçesine 18, Rize iline 56 km mesafededir.

İlçenin yüzölçümü 176 km² olup doğusunda Çamlıhemşin, kuzeyinde Pazar, batısında Çayeli ilçeleri, güneyinde de Çamlıhemşin sınırları içerisinde kalan Kito Yaylası ile Kaçkar dağları yer almaktadır. Doğu sınırını teşkil eden Minaslı tepesi 1800 m., Pamukçu tepesi 1660 m., Usküt tepesi 1490 m. yüksekliktedir. 2000 m. yükseklikteki Gedalmaç belinin batısından kıvrılarak devam eden Tokça tepesi 1435 m.'dir. Cağalver dağı 1000 m. yüksekliktedir. Bu dağ serisi Kantırlı mevkiinde dere içinde, Armutdibi'nde seviye 500 m.'ye inmektedir. Bu tepelerin arası derin bir şekilde yarılmış, kaynağını yağmur ve eriyen karlardan alan birtakım yan dereler oluşmuştur. Bu dereler Miçen Deresi, Gündeş Deresi, Erzeneri Deresi, Senoz Deresi, Kantarlı Deresi ve Toshozina Deresidir.

İlçe, Doğu Karadeniz ve doğu iklimi arasında geçiş iklimine sahiptir. İlçede yazlar serin ve yağışlı, kışlar ise soğuk geçmektedir. Yıllık sıcaklık ortalaması 11 derece, yıllık ortalama yağış miktarı ise 1102 mm civarındadır.

Nüfus ve İdari Yapı

İlçenin nüfusu 2013 yılı nüfus sayımına göre 2.183'dür. Bunun 1.254'ü kadın, 929'u erkektir. İlçenin km²'ye düşen kişi sayısı 13'dür.

8 köyü (Akyamaç, Bilenköy, Çamlıtepe, Hilal, Kantarlı, Leventköy, Nurluca, Yaltkaya) ve ilçe merkezinde bulunan 4 mahallesi (Mutlu, Ortaköy, Yeniköy, Bahar) vardır.

Rakımı en yüksek köy 780 metre ile Kantarlı Köyüdür. İlçe merkezine en uzak köy de 12 km ile yine Kantarlı Köyüdür.

Eğitim, Sağlık ve Sosyal Durum

İlçede 1 ilkokul, 1 ortaokul ile ilköğretim alanında; 1 çok programlı lise ise de orta öğretim alanında eğitim verilmektedir. Ayrıca Hemşin Halk Eğitim Merkezi ile eğitime katkı

yapılmaktadır.

İlçede sağlık hizmetleri toplum sağlığı merkezi aracılığı ile yürütülmektedir.

Tarım, Hayvancılık ve Ekonomik Durum

İlçenin ekonomisi çay tarımına bağlıdır. İlçede bulunan çay fabrikası istihdama olumlu katkı sağlamakla birlikte organik çay üretmesi açısından da son derece önemlidir.

İlçenin 2014 Yılı TÜİK tarafından yayınlanan tarım alanları verilerine göre tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı 20 dekar, sebze bahçeleri alanı 89 dekar, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı 3.851 dekar olup toplam tarım alanı 3.960 dekadır.

2014 Yılı TÜİK Hayvan Sayısı ve Hayvansal Üretim İstatistikleri

Büyükbaş Hayvan Varlığı	inek	491
(491)		
Küçükbaş Hayvan Varlığı (72)	Koyun	43
	Keçi	29
Kümes Hayvanları Varlığı	Tavuk	250
(282)	Kaz-Ördek	32
Ancılık	Kovan Sayısı	2.405
	Bal Üretimi (ton)	9.200
	Balmumu Üretimi (ton)	0,07

Ulaşım

İlçenin Rize'ye uzaklığı 56 km, Trabzon'a ise 131 km ve Trabzon Hava Limanı'na 126 km'dir.

Kültür ve Turizm

Yeşilin binbir tonuyla kaplı olan Hemşin; tarihi kemer köprülerinin altından nazlı nazlı akan Hemşin Deresi'yle de kırmızı benekli alabalıklara da ev sahipliği yapar. Orman içerisinde kuş yuvalarını andıran 300-400 yıllık tarihi tahta evler ile uzaktan yıldız gibi parlayan taş konaklar tüm insanları büyülemektedir. Ayrıca her köy ve mahallede yöresel mimarinin değişik örneklerini yansıtan camile birer inci gibidir.

Hemşin'de çadır turizmüne uygun alan çok yaygındır. Kito çevresi, Hor Boğazı, Yeniköy Mahallesi Tap mevkii, Bagenli Dağları yöresi, Üsküt Dağı beli Hemşin'i yukarıdan görmek ve doğa ile baş başa kalmak için yer arayanların ilgisini çekecek en güzel yerlerdendir. Kantarlı, Ambarlı Yaylası, Hemşin Deresi'nin çevresi Akyamaç mezraları piknik yapmak için eşi bulunmaz mekanlardır.

Bilen Köyü Camii

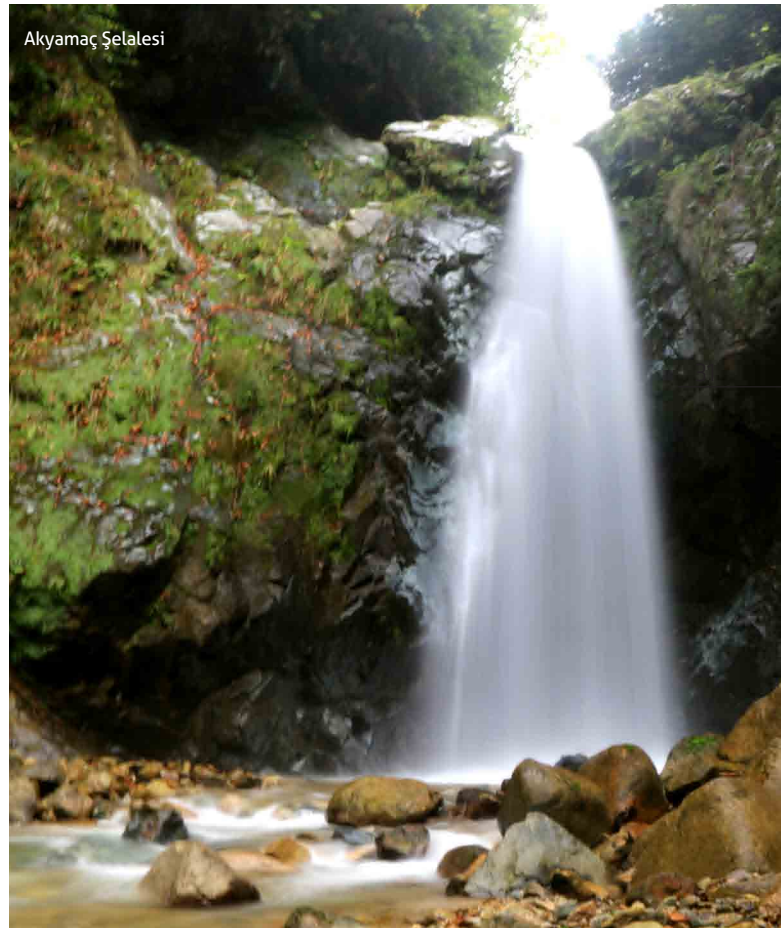
Köyün merkezinde bulunan ve iki katlı olarak inşa edilmiş cami yaklaşık 500 yıllık ahşap bir camidir. Alt kat, kısmen ahşap duvarlı olarak inşa edilmiş medrese bölümüdür. Bu katta iki bölümlü bir dersane ve bir hoca odası bulunmaktadır. Dershanede taş ocaklar, eski sıra ve kürsü parçaları mevcuttur. Güneybatıda ocağı bulunan oda hocaya aittir. Caminin kuzeybatısında hayat kısmı bulunur. Harim kısmına ahşap oymalı bir kapı ile girilir. Giriş bölümünün üzerinde yer alan mahfili U planlı olup yanlarda kible duvarlarına kadar uzanır. Doğu taraftaki ahşap ayakların farklılığı, mahfil uzantısının geniş olması bu kısmın sonradan ilave edildiğini göstermektedir. Gerçekten de yaşlı köylüler caminin genişletildiğini söylemektedirler.

Akyamaç Şelalesi

Akyamaç Köyü'nde bulunan şelalenin Akyamaç Deresi'nin Akyamaç Köyü'nden çıktıktan biraz sonra 12 metre kadar yüksekten dökülmesiyle oluşur. Hemşin'e yaklaşık 2,5 kilometre uzaklıktaki şelale denizden 450 metre kadar yüksekte ve çok sık karma orman içinde bulunur. Hemşin-Akyamaç-Çamlıhemşin yolu hemen şelalenin üzerinden geçmekte ve bu durum şelalenin uygun açılardan fotoğraflanmasına imkan sağlamaktadır.

Bilen Köyü Camii

Akyamaç Şelalesi

Hemsín

*Bakir Tabiatın
Doğal Güzelliklerin Diyarı*

Keşap

Keşap Kaymakamı

Dr.Polat KARA'nın anlatımıyla

Keşap

Keşap ilçesinde yaklaşık dört yıldır görev yapıyorum. Burası, sıcak insanların, bakir tabiatın, doğal güzelliklerin diyarı. Sahip olduğu potansiyel ve sunduğu imkânlarla geçmişte yaşadığı göç olgusunu artık tersine çevirmeye başlayan, insanları ve yatırımcıları kendisine çeken yeşil Giresun'un gözde ilçesi.

Merkeze bağlı 6 mahallesinde 9258, 44 köyünde 10.922 nüfus barındırır. 222 km² yüzölçümlü ilçemizde bu arazi varlığının 2/3'ünü fındık bahçeleri oluşturur. İnsanımız için yıllık ortalama 9 bin ton olarak elde edilen fındık çok önemlidir. Sadece fındık da değil, yıllık kivi (400 ton) ve bal üretiminde de (13.850 arılı kovan) Keşap önemli bir yere sahiptir.

Bölgede bulunan 1 çay, 1 ahşap parke ve okul mobilyası, 1 organik gübre, 1 çorap, 3 adet fındık işleme fabrikası ve diğer işletmelerde 1500'den fazla kişi istihdam edilmektedir. İlçenin eğitim alt yapısı da güçlüdür. Halen 1 anaokulu, 5 ilkokul, 6 ortaokul, 4 Anadolu lisesi, 2 adet Fen lisesinde 3265 öğrenci eğitime devam etmektedir. Ayrıca ilçede 1 adet de MYO bulunmaktadır.

Keşap'ta aralarında kemer köprüler, camiler, kiliseler, mezarlıklar, değirmen ve konutların bulunduğu 12 adet tescilli kültür varlığı bulunmaktadır. Bunların yanında güzel Türkiye'mizin kayalara nakşedilmiş sureti görünümünde olan bu ilçemiz, bu doğal güzelliği de göze çarpmaktadır.

İlçenin sahip olduğu bir başka zenginlik ise 22 km'lik Karadeniz sahil şeritidir. Yer yer doğal koyların da bulunduğu bu sahil şeridi halkın kullanımına açık 5 adet plaja da ev sahipliği yaparken sektörde yatırım planlayanlara da cazip imkânlar sunmaktadır.

Yine bu sahil şeridinde her biri kaliteli ve özenli hizmet sunmayı ilke edinen 7 adet restoran ve 1 adet 4 yıldızlı otel (Amazon Otel) faaliyet göstermektedir. Bu yönüyle Keşap Karadeniz'in sahil yolunda farklı lezzetler sunan bir lezzet durağı ve konaklama merkezi olma yolunda ilerlemektedir. Nitekim bazı yeni girişimciler de mevcut tesisleri büyütme yoluna giderken butik otel, apart otel ve yeni restoranlar açma amacıyla ilçemizde faaliyete başladımışlardır.

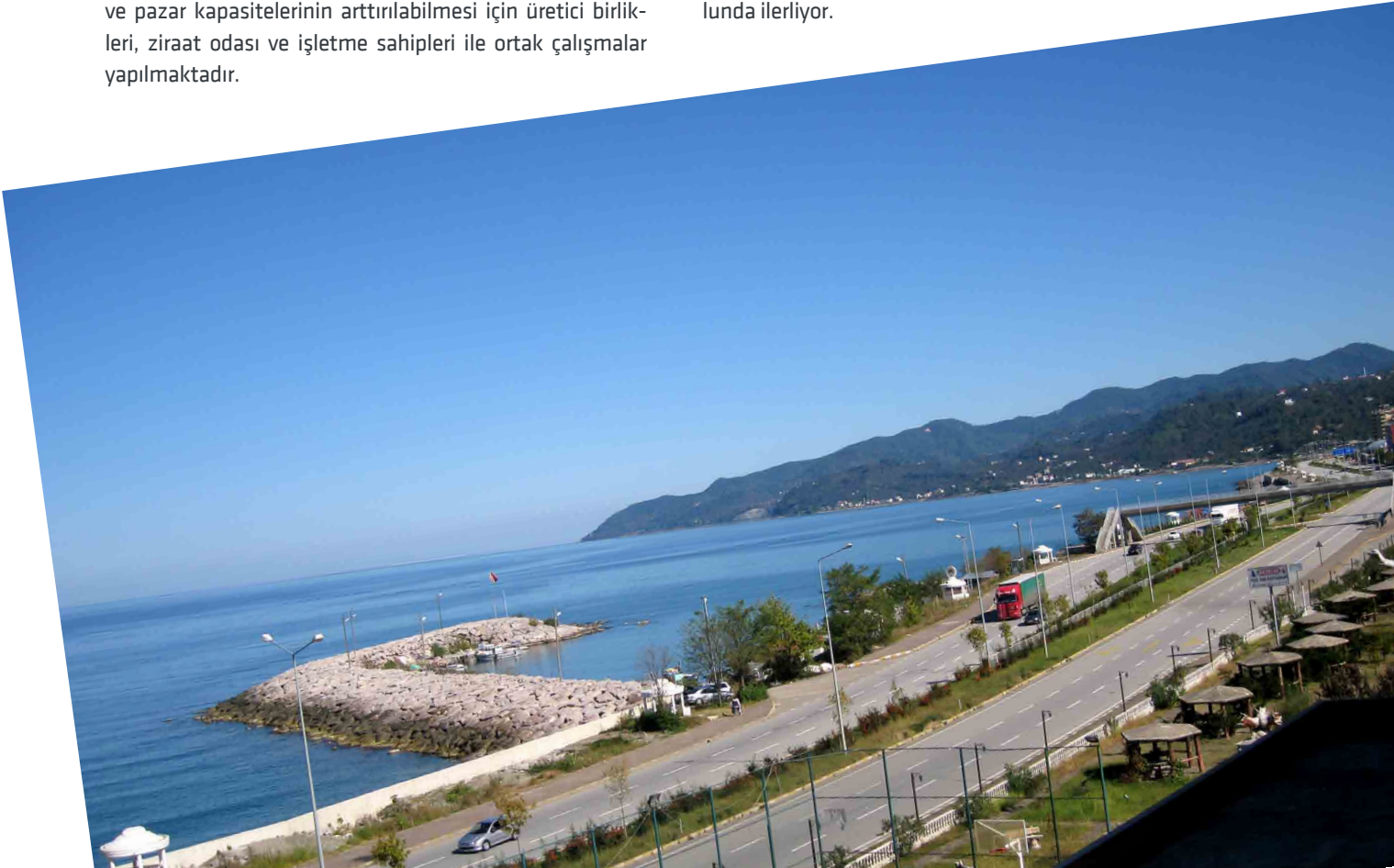
Keşap, yöresel ürünleri ile de haklı bir şöhrete sahiptir. Kestane balı, taflan ve armut pekmezleri, kokulu üzüm suyu Keşap'ın doğal florasında yetişen ürünlerden elde edilmekte olup aroması, tadı ve şifalı özellikleri ile öne çıkmakta, bunlara yönelik talep giderek artmaktadır.

Kaymakamlığımız tarafından bu gelişmeleri desteklemek ve bunlara katkı sağlamak amacıyla ilçemizde bulunan turistik işletmelerde çalışan personele DOKA destekli bir projeyle Üniversite hocaları tarafından turizm eğitimi verilmesi sağlanmıştır. Yine farklı girişimleri desteklemek için KOSGEB işbirliği ile iki grup halinde, isteklilere girişimcilik eğitimi verilmiştir. Yöresel ürünlerin üretim ve pazar kapasitelerinin artırılabilmesi için üretici birlikleri, ziraat odası ve işletme sahipleri ile ortak çalışmalar yapılmaktadır.

Bölgede turizm sektörü giderek gelişmektedir. Ordu-Giresun Hava Limanı'nın da bu gelişmeyi destekleyeceğine inanmaktayız. Keşap sahil olduğu alt yapı, birikimi ile ayrıca bölge halkının misafirperverliği bölgenin doğal güzellikler sayesinde yatırımcısına birçok imkan sunarken aynı zamanda sadece yöre halkının değil, yolu Keşap'tan geçen herkesin soluklanıp konaklayabileceği bir merkez olma yolunda ilerliyor.

KEŞAP KÜNYESİ

İlçe Oluş Tarihi	1 Ağustos 1945
Giresun İl Merkezine Uzaklık	12 Km.
Rakım	50 Metre
Nüfus (2014)	20.180 (İlçe Merkezi: 9.950 - Belde/Köyler: 10.922)
Yüzölçümü	222 Km ²
Belediyeler/Beldeler	Keşap
Köy Sayısı	43

Tarihçe

Keşap'ın tarihi M.Ö. kadar dayanmaktadır. Keşap'ın tarihini Giresun, Trabzon ve Şebinkarahisar ile birlikte ele almak gerekir. Keşap ve çevresi M.Ö 6. yy'larda Ahameni (Pers) İmparatorluğunun 3. ve 2. yy'larda ise Selefkî Asya Krallığı'nın sınırları içinde bulunmaktadır. M.Ö. 183-68 yıllarında Pontus Krallığı'nın sonra Roma İmparatorluğu'nun eline geçer. M.S. 395 te Roma İmparatorluğu ikiye ayrılınca Doğu Roma, diğer adıyla Bizans İmparatorluğu'nun payına düşer. Bölge M.S. 6.yy'da Merkezi İran'da bulunan Sasanilerin saldırısına uğrar.

Keşap ilk defa 11.yy'ın sonlarına doğru Doğu Türkler'in hâkimiyeti altına girer; ancak bu durum haclı seferleri sebebiyle uzun sürmez. Türkler geriye çekildikten sonra, tekrar Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu'na kalır. 1204'te ise Trabzon Rum (Komnenos) İmparatorluğu'nun mülkü olur. 1397'den sonra Keşap'ta Oğuzların Çepni boyu etkili olmaya başlar. Bu etki giderek artar. Bununla birlikte, yöre hala Trabzon Rum (Komnenos) İmparatorluğu'na bağlıdır. 1467'de Fatih Sultan Mehmet Trabzon'u fethetmeye giderken Keşap'ta Osmanlı sınırları içine dahil olur.

Keşap Adının Anlamının Hikâyesi

Keşap adı kaynakların verdiği bilgiye göre Farsça "keş-çeken" kelimesi ile "ab-su" kelimelerinin birleşmesiyle oluşmuş ve "çok yağmur çeken" anlamında kullanılmıştır. Keşap, Türklerin bölgeye gelmesiyle yavaş yavaş oluşmuş, XIII. – XIV. yüzyıllardaki yoğun Oğuz Çepni göçünün iskânı ile temayüz ederek önceleri Trabzon sancağına bağlı kaza iken sonra Giresun'a bağlı bir nahiye haline gelmiştir. 1 Ağustos 1945'te kanunla da ilçe statüsü kazanmıştır. İlçe teşkilatına kavuştuktan sonra Keşap hızlı bir gelişim göstermiştir.

Coğrafi Yapı, Bitki Örtüsü ve İklim

Doğu, güneydoğu ve güneybatı sınırlarını genellikle dağ sırtlarının belirlediği Keşap'ın güneybatısında Giresun Merkez ve Dereli, doğusunda Espiye, güneydoğusunda ise Yağlıdere ilçeleri yer alır.

222 km²'lik yüzölçüme sahip ilçe, Merkez, Karabulduk ve Yolağzı olmak üzere üç coğrafi bölgeye ayrılır. Vadi yamaçları dışındaki yerleşim yerleri Güneyköy, Kayabaşı, Dokuztepe, Taflancık, Karaisak, Saraycık gibi sırtlardır.

İlçenin en büyük dağları güneyde Geçit ve Erköy arasındaki Karadağ'dır. Denize paralel bir görünüm seyreden bu dağın ortalama yüksekliği 1200 metredir.

Kuzeydoğuda Ocak, Bozarı, Armelit, doğuda Sancaklı, Töngel ve Topgediği, ortada Demirci ve Evliya, güneyde Kabak Tepeleri ilçenin önemli tepeleridir. Bunlardan Bayramşah köyü üstündeki Armelit Tepesi 622 m., Çakırlı Köyü üstündeki Töngel Tepesi 616 m., Yünlüce Köyü üstündeki Topgediği Tepesi ise 692 m. yüksekliktedir.

Keşap sınırları içinde küçüklü büyüklü birçok dere vardır. Batıdan doğuya doğru denize dökülen dereler, Kargın, Dutoryalı, Taflan, Keşiş, Keşap, Torağzı, Kömürlük (Kabaldar), Yolağzı, Killik, Demirci, Kalecik ve Değirmenağzı dereleridir.

Keşap'ta yazlar sıcak, kışlar ılık geçmektedir. Her mevsimde yağmur bolca yağdığı için yıllık nem oranı ortalama % 75'dir. Yağış ve nem, bitkilerin gür olmasında önemli rol oynar. Yemyeşil ve gür bitki örtüsü içinde en çok pay fındık ağaçlarındandır. Bunlar 10.000 hektara yakın yer tutar. Kıyının hakim bitki örtüsü olan fındık ağaçları 700 metre yüksekliğe kadar varlık gösterir. 700 metre yükseklikten sonraki yerler ise ormanlıktır.

Nüfus ve İdari Yapı

İlçenin nüfusu 2014 yılı nüfus sayımına göre 20.180'dir. Bunun 10.230'u kadın, 9.950'si erkektir. İlçede km²'ye düşen kişi sayısı 90'dır.

43 köyü (Alataş, Altınpınar, Armutdüzü, Arnavut, Balıklısu, Bayrambey, Bayramşah, Ceylanpınar, Çakırlı, Çamlıca, Demirci, Dokuztepe, Düzköy, Erköy, Geçit, Gönüllü, Güneyköy, Gürpınar, Halkalı, Harmandarlı, Hisarüstü, Karabulduk, Karadere, Karaishak, Karakoç, Kaşaltı, Kayabaşı, Kılıçlı, Kirazlı, Kurbanpınarı, Küçükgeriş, Sancaklıtepe, Saraycık, Sayca, Sürmenli, Taflancık, Tepeköy, Töngel, Unaca, Yazlık, Yivdincik, Yolağzı, Yolbaşı ve Yünlüce) ve ilçe merkezinde 6 mahalle-ye (Alataş, Bozkurt, Fındıklı, Karabedir, Uğurca, Yoliçi) sahiptir.

Köylerin içinde rakımı en yüksek olan 950 metre Erköy'dür. İlçe merkezine en uzak köyler ise 63 km ile Erköy ve Geçitköy'dür.

Eğitim, Sağlık ve Sosyal Durum

İlçenin eğitim alt yapısı güçlüdür. Halen 1 anaokulu, 5 ilkokul, 6 ortaokul, 4 Anadolu lisesi, 2 adet Fen lisesinde 3265 öğrenci eğitime devam etmektedir. İlçede 1 adet de MYO bulunmaktadır. Ayrıca Keşap Halk Eğitim Merkezi ile eğitime katkı yapılmaktadır.

İlçede sağlık hizmetleri toplum sağlığı merkezi aralığı ile yürütülmektedir.

Tarım, Hayvancılık ve Ekonomik Durum

İlçenin ekonomisi fındık tarımına bağlıdır. Toplam arazi varlığının 2/3'ünü fındık bahçeleri oluşturur. Yıllık ortalama 9 bin ton fındık üretimi gerçekleştirilen ilçede kivi üretimi (400 ton) ve bal üretimi de (13850 aralı kovan)

önemli bir yere sahiptir.

Sanayi alanında ise mevcut 1 çay, 1 ahşap parke ve okul mobilyası, 1 organik gübre, 1 çorap, 3 adet fındık işleme fabrikalarında ve diğer işletmelerde 1500'ü aşkın kişi istihdam edilmektedir.

İlçenin 2014 Yılı TÜİK tarafından yayınlanan tarım alanları verilerine göre tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı 5.314 dekar, sebze bahçeleri alanı 2.289 dekar, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı 101.242 dekar olup, toplam tarım alanı 108.845 dekadır. 2013 Yılı TÜİK verilerine göre toplam traktör sayısı 47'dir.

2014 Yılı TÜİK Hayvan Sayısı ve Hayvansal Üretim İstatistikleri

Ulaşım

Büyükbaş Hayvan Varlığı (2.880)	İnek	2.650
	Manda	230
Küçükbaş Hayvan Varlığı (4.235)	Koyun	4.185
	Keçi	50
Kümes Hayvanları Varlığı (775)	Tavuk	750
	Kaz-Ördek	25
Arıcılık	Kovan Sayısı	14.700
	Bal Üretimi (ton)	294
	Balmumu Üretimi (ton)	23,373

Giresun il merkezine uzaklığı 12 km olan ilçenin, yakında faaliyete girecek olan Ordu-Giresun havaalanına uzaklığı ise 40 km'dir. Trabzon Hava Limanı'na uzaklığı ise 120 km'dir.

Kültür ve Turizm

Keşap'ta aralarında mezar taşları, kemer köprüler, camiler, kiliseler, mezarlık, değirmen ve konutların bulunduğu 12 adet tescilli kültür varlığı bulunmaktadır.

İlçenin sahip olduğu bir başka zenginlik ise 22 km'lik Karadeniz sahil şeritidir. Yer yer doğal koyların da bulunduğu bu sahil şeridi halkın kullanımına açık 5 adet plaja da ev sahipliği yaparken sektörde yatırım planlayanlara da cazip imkânlar sunmaktadır.

Şahin Kayası

Keşap İlçesi, Karabulduk beldesine bağlı Armutdüzü köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Armutdüzü köyü sınırları içerisinde olmasına rağmen bu manzarayı seyretmek, fotoğraflamak isteyenlerin Geçit köyüne gitmeleri gerekmektedir. Keşap'a 23 km., Karabulduk'a 8 km. mesafede bulunan Şahin Kayalığı, üzerinde biten ağaç ve bitkilerin yardımıyla oluşmuş "Doğal Türkiye Haritası" görünümlü doğa harikası bir yerdir.

Bu haritanın tam ortasında Ankara'nın yerine denk gelecek şekilde büyük bir mağara bulunmaktadır. Tamamen tesadüfen oluştuğu anlaşılan ve Türkiye haritası ölçülerine birebir uyan bu kayalık alan 1. Derece Doğal Sit Alanı ilan edilerek koruma altına alınmıştır.

Şahin kayasında irili ufaklı birçok mağara bulunmaktadır. Kayanın alt kısmında bulunan mağaralardan birinde 15 metre ilerleyince içerisinde bir göl ve yer altı dereğine rastlanmaktadır.

Beyaz Çay

41

Kanser
Kalp Sağlığı
Kilo Verme
Cilt Güzelliği

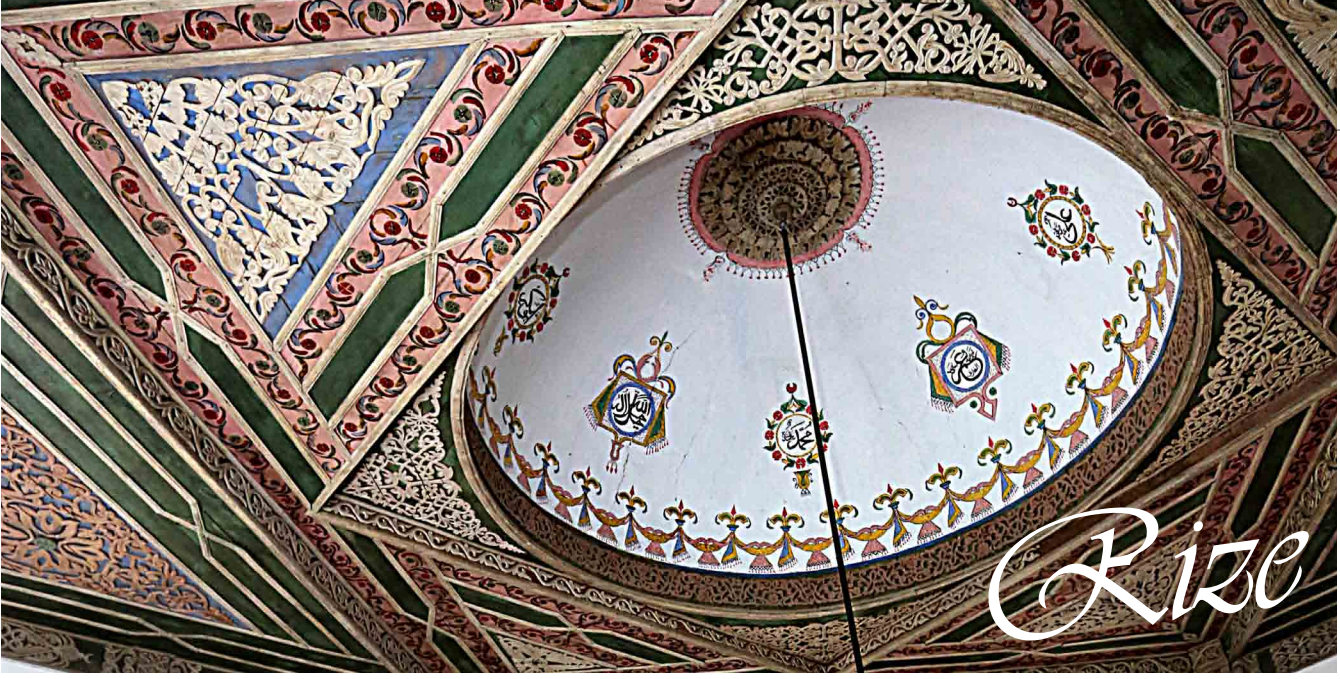
...

Beyaz çay için çay bitkisinin henüz tam olarak olgunlaşmamış, açılmamış yaprakları toplanır. Bu yapraklar beyaz tüylerle kaplıdır ve beyaz çayın adı bu tüylerden gelmektedir.

Her ne kadar bu 3 çay aynı bitkiden üretilse de tatları oldukça farklıdır. Siyah çayın sert tadı, yeşil çayda hafif ve bitkisel bir tada dönüşür. Beyaz çay ise bu iki çaydan daha hafif bir aromaya sahiptir ve yumuşak içimlidir.

Beyaz çay için toplanan çay yaprakları işlenirken çok az okside olduğundan, yeşil çaya oranla daha fazla antioksidan içerir.

Dergimizin 20.sayısından itibaren inanç turizminin önde gelen eserlerinden olan camilerimizi işlemekteyiz. Bu sayımızda da Rize ilinde bulunan ve tarihi özelliği haiz camileri sizler için derledik.

Rize'de toplam 1.057 cami bulunmaktadır. Rize yöresinin camileri bölgenin zengin halk mimarisinin etkisi altında kalmışlar ve mahalli özellikleri bünyesinde barındırırlar. Rize'nin il merkezinde bulunan İskender Cafer Paşa Camisi Osmanlı klasik devrinden kalmıştır. Diğer camiler

ise yakın zamanlarda onarım görmüşlerdir. İskender Cafer Paşa Camisi'nin de son cemaat yeri yenilenmiştir. Eski fotoğraflardan anlaşıldığı üzere orijinalinde bu camiler, bir son cemaat yeri ve bir ibadet kısmından oluşan, kırma çatılı küçük camilerdi. Bu camilerin 1910-1920'li yıllarda son cemaat yerlerinin üzerine bağdadi tarzda birer kat yapıldığı ve 1940-1950'li yıllarda ise bazı camilerin yuvarlak kemerli taşkın silmeli, barok özelliğinde yenilendiğini görmekteyiz. Bu mahalli barok etkiler, kale camisi ve orta camide kendini iyiden iyiye hissettirir.

Günümüzde eski özelliğini yansıtan sadece İskender Cafer Paşa Camisi kalmıştır. Orta Cami ve Gülbahar Hatun Camisi başta olmak üzere, diğer camiler orijinaline uygun olarak yeniden yapılmışlardır. Şehir merkezinde yapılan eski camilerden günümüze kadar gelebilen camilerin dış cepheleri taş malzemeyle, iç mekanları ise ahşap malzemeyle yapılmıştır. Oldukça küçük boyutta yapılan bu camilerdeki süsleme

ler bu yapıların güzellik kaygısından çok ihtiyaca binaen yapıldığını göstermektedir.

İlçe ve köylerdeki camiler de Rize yöresinin dağınık yerleşme karakterine göre şekillenmişlerdir. Bu camiler bir ya da iki mahallenin ihtiyacı için yapılmış, oldukça küçük camilerdir. Camiler yapılırken konut mimarisinin genel özellikleri kullanılmıştır. Yapı malzemesi olarak ahşap ve taş malzeme kullanılmıştır. Ahşabın bulunma kolaylığından dolayı bazı camiler ahşap yığma tarzda yapılmışlardır. Bu camiler iklim özellikleri ve malzemenin dayanıksızlığına bağlı olarak uzun yıllar ayakta kalamamıştır. En önemli örnekler Hemşin'deki Bilen Köyü Camii, İkizdere'deki Hacı Şeyh Camii ve Fındıklı'daki Meyveli Köyü Camii'dir. Her üç cami de ahşap ustalığının önemli özelliklerini yansıtmaktadır.

Bu camiler eğimli araziye kuruldukları için hemen hemen hepsinde, yüksek su basmanları yer alır. Çamlıhemşin İlçesi'nde bulunan Aşağı Çamlıca Camisi'nde olduğu gibi bazılarında zemin kata medrese bölümü yerleştirilmiştir. Camilerin ön kısımlarında son cemaat yeri olmamakla beraber, namaz vakitlerinin beklenilmesi amacıyla sedirli bölümler vardır. Süsleme bakımından ahşap öğelerin ağır bastığı camilerin kapıları, mihrapları, minberleri, korkulukları ve tavanları ahşap oyma olarak süslenmişlerdir. Bilen Köy Camisi'nin kapı ve minberi üzerinde klasik geometrik süslemeler yüzeyleri kaplar. Minberin panolara ayrılarak içlerine stilize vazoda çiçekler koyulan örnekleri Şimşirli, Kurtuluş Mahallesi, Zivane Köprüsü, Tunca, Işıklı ve Aşağı Çamlıca Camileridir.

İskender Cafer Paşa Camii

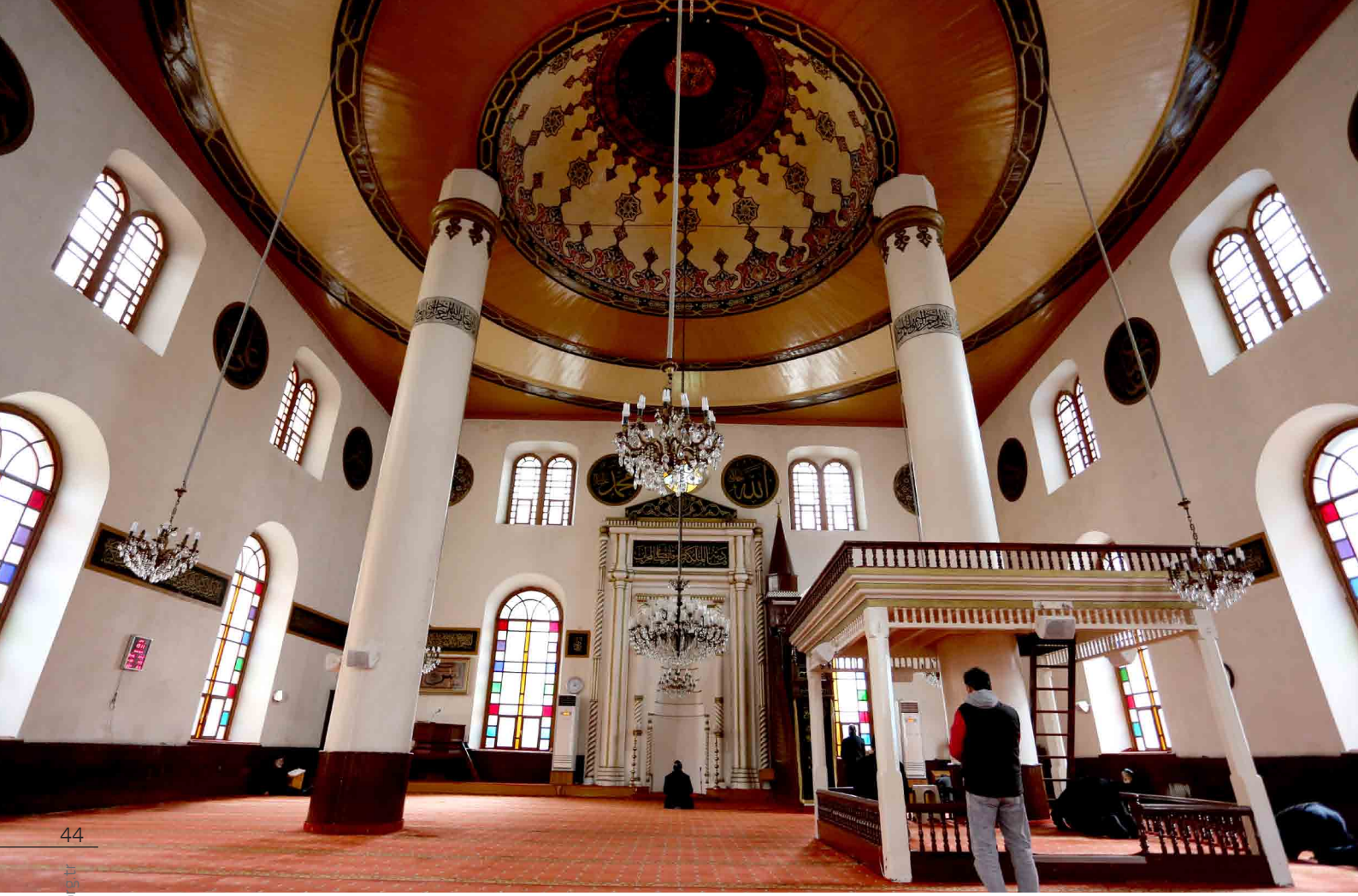
İslampaşa Mahallesi'nde geniş bir hazire içinde İslampaşa ve Kurşunlu Camii olarak da anılmaktadır. 1570 yılında İskender Cafer Paşa tarafından yaptırılmıştır. Cami ahşap bir son cemaat yeri, taş duvarlı ve kubbe ile örtülü bir harim kısmından meydana gelmektedir. Caminin duvarları moloz taşlarla örülmüştür. Harimin kuzeybatı köşesinden minareye çıkılmaktadır. Kare planlı harime kuzey cephe-deki kapı ile girilir. Her cephedeki iki pencere aydınlanmayı sağlar. Bu pencereler düz letonludur. Ayrıca sekizgen kubbe kasnağı üzerinde yuvarlak kemerli pencereleri vardır. Tromplara oturan kubbe içinde demir parmaklıklı bir kandilliğe sahiptir. Kubbe dıştan ise kurşun kaplıdır. Taş mihrap sade bir görünüme sahiptir. Camiye göre oldukça büyük olan ahşap minber yenidir. Eskiden ahşap olan mahfil son yıllarda betonarme olarak yenilenmiştir

Kale Camii

Kale Mahallesi'nde ve Rize İç Kalesi'nin güneyinde bulunur. 1658 yılında yapılan cami son zamanlarda yenilenmiştir. Arazinin eğiminden dolayı bir zemin kata sahiptir. Zemin kat taş, üst kat betonarme olarak yapılmıştır. Örtü kırma çatılı olup, kiremit kaplıdır. Caminin doğusunda imam odası ve bir servis hacmi bulunmaktadır. Harime küçük bir son cemaat kısmından gidilir. Düz ahşap tavanlı harim, yuvarlak kemerli geniş pencerelerle aydınlatılmıştır.

Kitabeden anlaşıldığına göre ilk cami H. 1069/M. 1658 tarihinde Halil Ağa adlı bir hayırsever tarafından yaptırılmıştır.

Orta Camii

Şehir merkezinde Yeniköy Mahallesi'ndedir. Cami ilk 1737 senesinde yapılmıştır. Bugünkü cami ise 1941 yılında yeniden inşa edilmiştir. Dikdörtgen planlı cami kalın taş duvarlı ve kırma çatılıdır. Kuzey, doğu ve batı tarafından kapıları vardır. Son cemaat mahalli olmayan caminin giriş kısmı üzerinde mahfil bulunmaktadır.

Yapının üst örtüsünü yuvarlak iki beton sütun taşımaktadır. Tavan ahşap olup, ortada ahşap bir kubbeye sahiptir. Mihrap mermerden yapılmış, minber ise ahşaptan yapılmıştır ve süslemesizdir. Kuzeybatıdaki minareye mahfilden çıkılmaktadır. Minare yerel siyah taştan inşa edilmiştir. Mevcut kitabesine göre ilk cami H. 1150 /M 1737 yılında yaptırılmıştır. 1. Dünya Savaşı sonrasında bölgeden Ruslar çekilirken Ermeni askerler tarafından yıkılmıştır. Yapı 1929 yılında bazı onarımlar görmüşse de yeterli olmamış, 1941 yılında Hacı Memiş adlı bir hayırsever öncülüğünde bugünkü haliyle yeniden inşa edilmiştir.

Müftü Mahallesi Camii

1785 tarihli eski caminin yerine biraz kuzeye kaydırılarak 1965 yılında yeniden yapılmıştır. Camiye sonradan ilave edilen son cemaat mahallinden girilmektedir. Ayrıca doğuya açılan bir kapısı vardır. Muntazam kesme taştan yapılmış caminin harimini yüksek kasnaklı, kurşun kaplı bir kubbe örter, kuzeybatı köşede taş minare yer alır. Caminin mihrabı taş, minberi ahşaptır. H.1200/M.1785 tarihinde yapılmış cami kırma çatılı idi. Cephelerden iki sıra pencere ile aydınlanıyordu. Bu cami H.1282/M.1865'te etrafıca onarılmıştır.

Taşçioğlu Camii

Yenimahalle'de yer alır. Yıkılıp yenilenen camilerdendir. H.1126-1131/M.1714-1718 tarihleri arasında Cezayirli Kaptan Ali Paşa tarafından yaptırılmıştır. Bu caminin mimari özellikleri hakkında bilgimiz yoktur. Büyük bir ihtimalle kırma çatılı bir yapıydı. Bu caminin H.1250/M.1834 yılında onarıldığını biliyoruz. 20. yy'ın başlarında camiye Taşçioğlu adlı bir hayırsever tarafından bir kısım ilave edilerek, onartılmış, bundan sonra cami Taşçioğlu Camii olarak anılmıştır. Caminin 1940 yılında yeniden onarıldığı bilinmektedir. Bugünkü caminin inşaatına 1979 yılında başlanmış ve bu inşaat uzun yıllar sürmüştür.

Ardeşen

Tunca Köyü Camii

Meyilli bir arazide kurulmuştur. 1902-1909 yılları arasında yaptırılmıştır. Kesme taştan inşa edilmiş, kırma çatılı bir camidir. Zemine bir medrese katı yerleştirilmiştir. Son cemaat mahalli olmayan camiye kuzey cephesinin ortasından ve kuzey batıdan girilir. Harim düz letonlu iki sıra pencere ile aydınlatılmıştır. Caminin taş mihrabı sade bordürlerle çevrilmiştir. Minber ahşaptır ve yüzeyi bütünüyle barok karakterli bölgesel motiflerle süslenmiştir.

Işıklı Camii

Son zamanlarda kuzey cephesine bir son cemaat mahalli eklenmiştir. Esas cami muntazam taş duvarlı, kırma çatılı bir yapıdır. 1887 yılında yaptırılmıştır. Süsleme bakımından ahşap minber, tavan ve mahfil önemlidir. Minber süslemesi, Tunca Camii minberine benzer. Büyük bir daire içerisinde çıkan C kıvrımları ile barok karakterli diğer motifler bütün yüzeyi kaplamıştır.

Ekşioğlu Camii

Bu cami ilçe merkezinde Çiftekavak Mahallesi'nde yer alır. Onarıp yeni ilaveler yapılarak günümüze gelmiştir. İlk cami Ekşioğlu Hacı Mustafa Efendi tarafından inşa edilmiştir. Bu yapı H.128/M. 1869 yılında yenilenmiştir. Yenilenen caminin kuzeyine, yakın yıllarda bir kısım ilave edilmiş, kuzeybatısına da minare yapılmıştır.

Seslikaya Köyü Camii

Köyün merkezinde yer alır. 1801 yılında yapılmış, bölgenin ahşap süslemeli camilerinin güzel bir örneğidir. Yapı malzemesi muntazam yontulmuş taş ve ahşaptandır. Dikdörtgen planlı olan caminin yakın yıllarda önüne yeni bir kısım ilave edilmiştir. Kuzeydoğudaki minare de bu sırada yapılmıştır. Harime kuzey cephedeki kapıdan girilir. Girişin üzerinde mahfil bulunur. Harimin aydınlatılması, her cephede altta büyük, üstte küçük düz lentolu ikişer pencere ile sağlanmıştır. Caminin taş mihrabı sadedir. Esas önemli olan ahşap süslemeli minber, mahfil ve tavandır. Minberin yan yüzleri ve korkulukları barok karakterli kıvrım dallar, S kıvrımları ile doldurulmuştur. Aynalıktaki kıvrım dallar arasında stilize laleler bulunur.

Çamlıhemşin

Aşağı Çamlıca Köyü Camii

1890 yılında yapılan camii, taş duvarlı iki katlı, kırma çatılı bir yapıdır. Zemin kat medrese olarak yapılmıştır. Medrese katına kuzeydoğu köşesindeki kapı ile girilir. Bu kısım epeyce elden geçmiştir. Sadece batı duvarlarında bir ocak kalmıştır. Harimnahşap döşemesi son yıllarda betonarme olarak değiştirilmiştir. Caminin minberi çok iyi bir ahşap işçiliği gösterir. Sahte kemerli iniş kompozisyonları üzerinde bir daireden çıkan S ve C kıvrımlı yan yüzleri kaplar. Dilimli kemerlerle taçlandırılan nişler ve üçgen aynalık, sadeleştirilmiş bir barok üslubu yansıtır.

Şenköy Camii

Son derece meyilli bir arazide yapılmıştır. İki katlı bir camidir. Zemin kat taş duvarlı, esas kat bütünüyle ahşaptır. Geniş saçaklı olan caminin dört omuzlu kiremit kaplı bir çatısı vardır. Bölgenin geleneksel ahşap camilerinden birisidir. Ahşap süsleme mahfil korkulunda ve minberde görülür. Nakış ve kalem işi süslemeler sadedir. Cami 1900 yılında köy halkı tarafından yapılmıştır.

Ormancık Camii

1826 yılında yapılmış olan cami, bölgenin geleneksel ahşap yığma duvarlı, kırma çatılı camilerinden biri olma özelliğine sahiptir. Caminin ahşap oyma olarak yapılan süslemeleri kapı, minber, mihrap ve mahfil üzerinde yoğunlaşmıştır. Kemerli kapının kanadı ve geniş çerçevesi üzerinde, kıvrımdallı uzayıp giden yapraklı bir ağaç ve dalların ucunda laleler yer almaktadır. Aynı kıvrımdal kompozisyonu tek bir ağaçtan oyulmuş mihrap nişinin kenarındaki bordür üzerinde de yer alır. Nişin kavsarası ve köşelikleri geometrik olarak çizgi bezemelidir. Mihrabın dış çerçevesi üzerinde, geç devirlerde yapılmış, boyalı bir bordür bulunmaktadır.

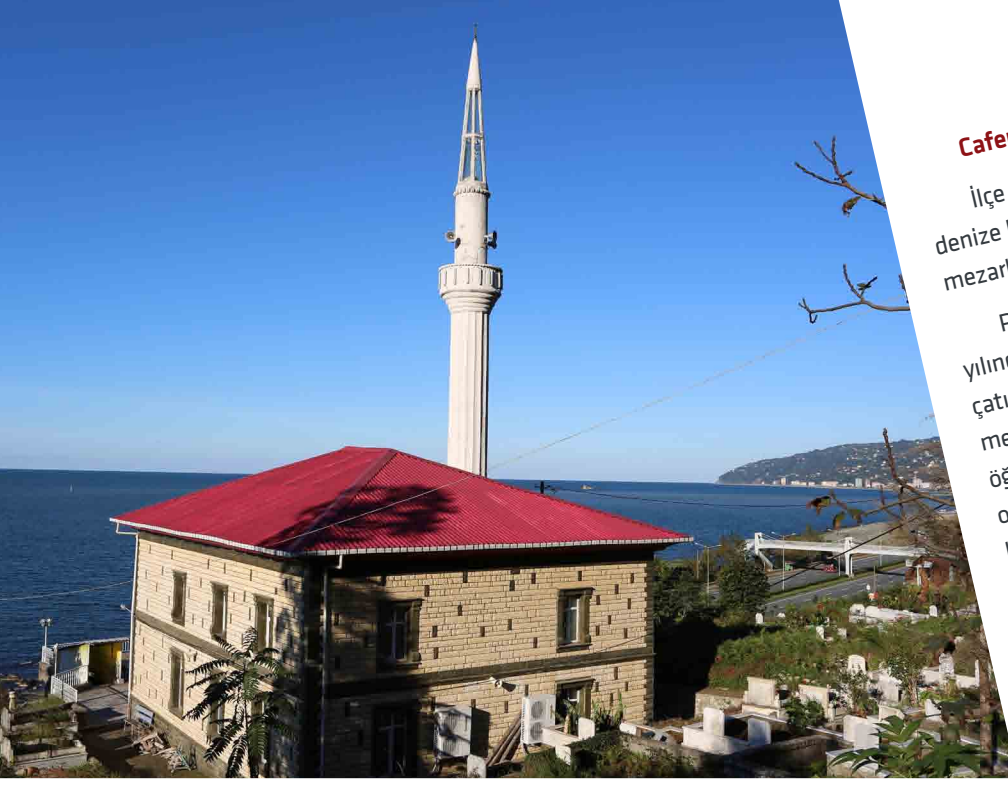
Minber de, ahşap oyma bakımından bir sanat eseridir. Doğu yüz, eşkenar dörtgenlere bölünmüş ve iç kısımları geometrik rozetlerle doldurulmuştur. Minberin ahşap parmaklıklı korkuluğu altında yine kıvrımdal motifli bir bor-

dür bulunmaktadır. Minberin ortasında bir kitabe bulunuyor. Mahfil köşkü ve diğer korkulukları бүтünüyle çekme parmaklık ve ajur tekniğiyle işlenmiştir. İç yüzey geniş bir bordür halinde geometrik ve bitkisel bezemelerle süslenmiştir. Bu bordür mahfil hizasında mihrabın üzerinden geçerek camiye çepeçevre dolaşır. Köşkün ön yüzü, tıpkı bir kilim gibi eşkenar dörtgenlerle doldurulmuştur.

Caminin şimdiki yerine, taşınarak geldiği bilinmektedir. Ancak, kesin yapılış tarihini ortaya koyan bir kitabe yoktur. Mahfil köşkünden aşağı sarkan lambrikenlerin sağdaki üzerinde 1242 tarihi okunmaktadır. Belki de cami bu tarihte yani 1826 yılında, şimdiki yerine taşınmıştır. Süsleme özelliklerini, bölgedeki diğer camilerle karşılaştırırsam, camiye biraz daha erken bir tarihe, yani 18'nci yüzyılın sonlarına tarihlemek mümkün olur.

Çayeli

Caferpaşa Camii

İlçe girişinde, Cafer Paşa Mahallesinde denize hakim bir teras üzerinde olup eski bir mezarlığın yanındadır.

Rize fatihi Cafer Paşa tarafından, 1467 yılında yaptırılmış olan cami, basit planlı ve çatısı kiremit ile örtülüdür. Girişinde, mermer kitabesi bulunmaktadır. Kitabesinden öğrenildiğine göre, 1845 ve 1908 yıllarında onarılmıştır. Bu arada kuzey tarafına da yeni bölümler eklenmiştir. Günümüzde, bu bölümler, Kur'an kursu olarak kullanılmaktadır.

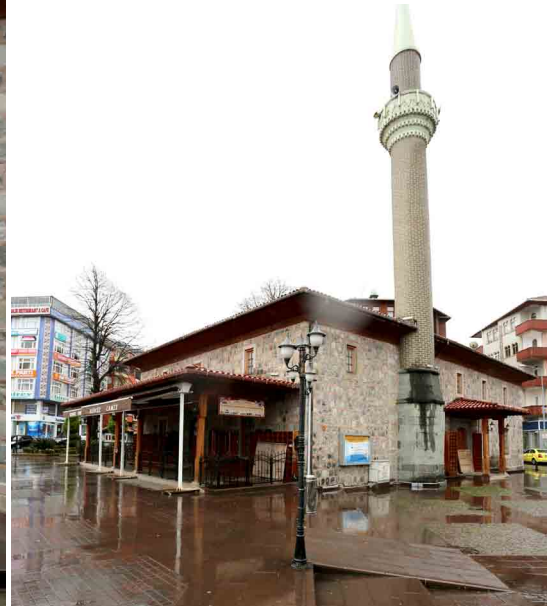
İbadet mekanı, yanlardan üçer, mihrap yönünde de ikişer pencere ile aydınlatılmıştır. Yanındaki minaresi taş kaide üzerine, yuvarlak yivli gövdeli ve tek şerefelidir.

Fındıklı

Fındıklı Merkez Camii

Bir son cemaat yeri ve dikdörtgen planlı harım kısmından meydana gelen kırma çatılı bir camidir. Birkaç yapı evresi geçirmiştir. İlk caminin 18. yy'da yapıldığı tahmin edilmektedir. Alt kat revaklı bir girişten sonra iki odadan oluşmaktadır. Üst kat Kur'an Kursu olarak kullanılmaktadır. Bu kısım Rize'nin benzer camileri gibi 20. yy başlarında yapılan bir onarımla bugünkü durumuna kavuşmuştur.

Meyveli Köyü Camii

Orta Mahalle'de yer almaktadır. İki katlı, bölgenin tipik ahşap yapı camilerindendir. 1871 yılından Mustafa Bin Alişan tarafından yaptırılmıştır. Zemin kat medrese bölümüdür. Medresenin iç kısımları yıkılmıştır. Sadece ocaklar günümüze gelmiştir. Caminin cephesine yeni bir kısım ilave edilmiş, son cemaat mahalli kısmen bozulmuştur. Son cemaat mahallinin üzerinde, iç mahfile bağlantılı fevkani bir mahfil bulunur. İç mahfili U şeklinde kible duvarına kadar uzanır. Süsleme bakımından minber aynalığı, mahfil köşkü ve korkulukları zengindir. Minber üzerinde geometrik, korkuluklar üzerinde ise halat örgü ve yatay palmet dizilerinden meydana gelen süsleme unsurları görülür. Ayrıca sütun başlıkları üzerinde Mührü Süleyman motifine de yer verilmiştir.

Güneysu

Kibledağ Camii

Köyün merkezinden Ilıca Mahallesi'ne taşınmış, 1862 yılında yapılmıştır. Bölgenin geleneksel ahşap camilerinden birisidir. Taşınma sırasında beton bir zemin kat üzerine oturtulmuş, kuzeyine yeni bir kısım ilave edilmiştir. Bununla birlikte caminin orijinal unsurları korunmuştur.

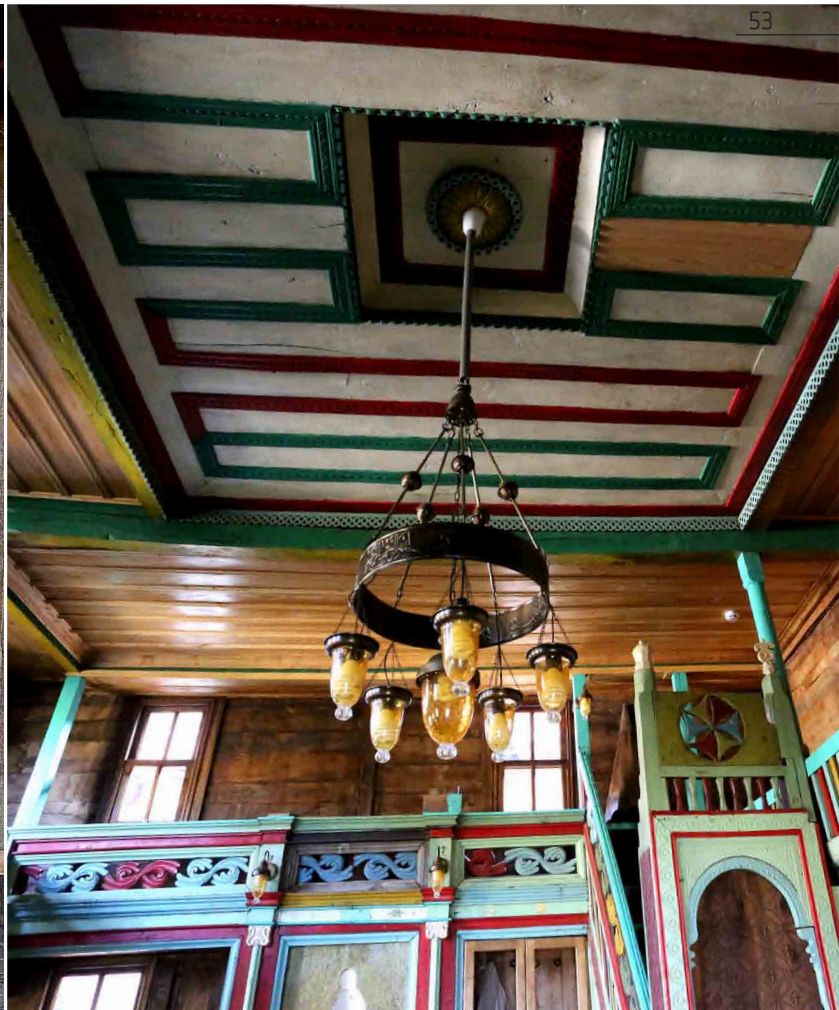

Bilen Köyü Camii

Köyün merkezinde iki katlı olarak yapılmış cami yaklaşık 500 yıllık ahşap bir camidir. Alt kat, kısmen ahşap duvarlı olarak inşa edilmiş medrese bölümüdür. Bu katta iki bölümlü bir ders-hane ve bir hoca odası bulunmaktadır.

Hemşin

Dershanede taş ocaklar, eski sıra ve kürsü parçaları mevcuttur. Güneybatıda ocağı bulunan oda hocaya aittir. Caminin kuzeybatısında hayat kısmı bulunur. Harim kısmına ahşap oymalı bir kapı ile girilir. Giriş bölümünün üzerinde yer alan mahfili U planlı olup yanlarda kible duvarlarına kadar uzanır.

İkizdere

Şimşirli Köyü Camii

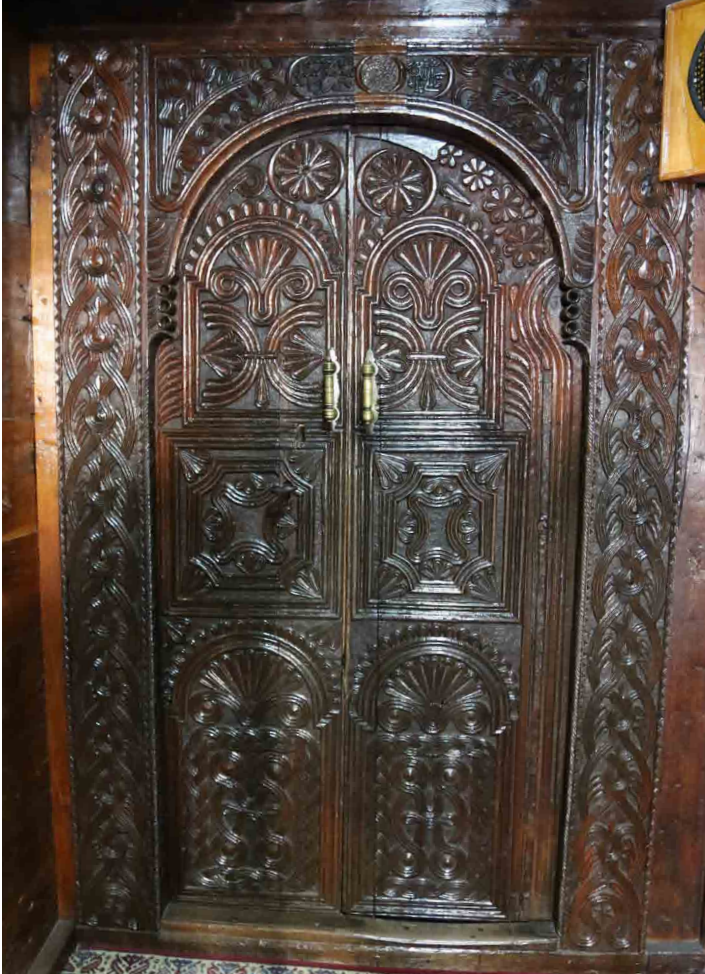
Derin bir vadiye bakan cami, Karadeniz yöresindeki ahşap camilerin en güzel örneklerindendir. 1849'da bütünüyle kestane ağacından inşa edilen yapının iki katlı iç mekânı inanılmaz bir ahşap işçiliğine sahiptir. Arazinin eğiminden dolayı yüksek taş duvarlı bir su basmanı üzerine kurulmuştur. Ahmet Usta tarafından yapılmıştır. Kareye yakın dikdörtgen bir alanı kaplayan cami, kuzey cephedeki giriş ve harimden meydana gelmektedir. Giriş kısmının üzerinde iç mahfile bağlanan fevkani bir mahfil bulunmaktadır. Kuzeyinde bir medrese si vardır. Bu medrese ile cami arasında 1988 yılında yapılan minare yer almaktadır.

Güneyce Hacı Şeyh Camii

Kurtuluş Mahallesi'nde meyilli bir arazide kurulmuştur. H.1304/M.1887 tarihinde İstanbul Kütüphane Müdürü Hacı Osman Niyazi Sipahioğlu tarafından yaptırılmıştır. Ustaları ise Pazarlı Ali ve Hasan'dır. Zemin katında taş duvarlı bir medrese katına sahiptir. Esas cami ahşap olarak inşa edilmiştir.

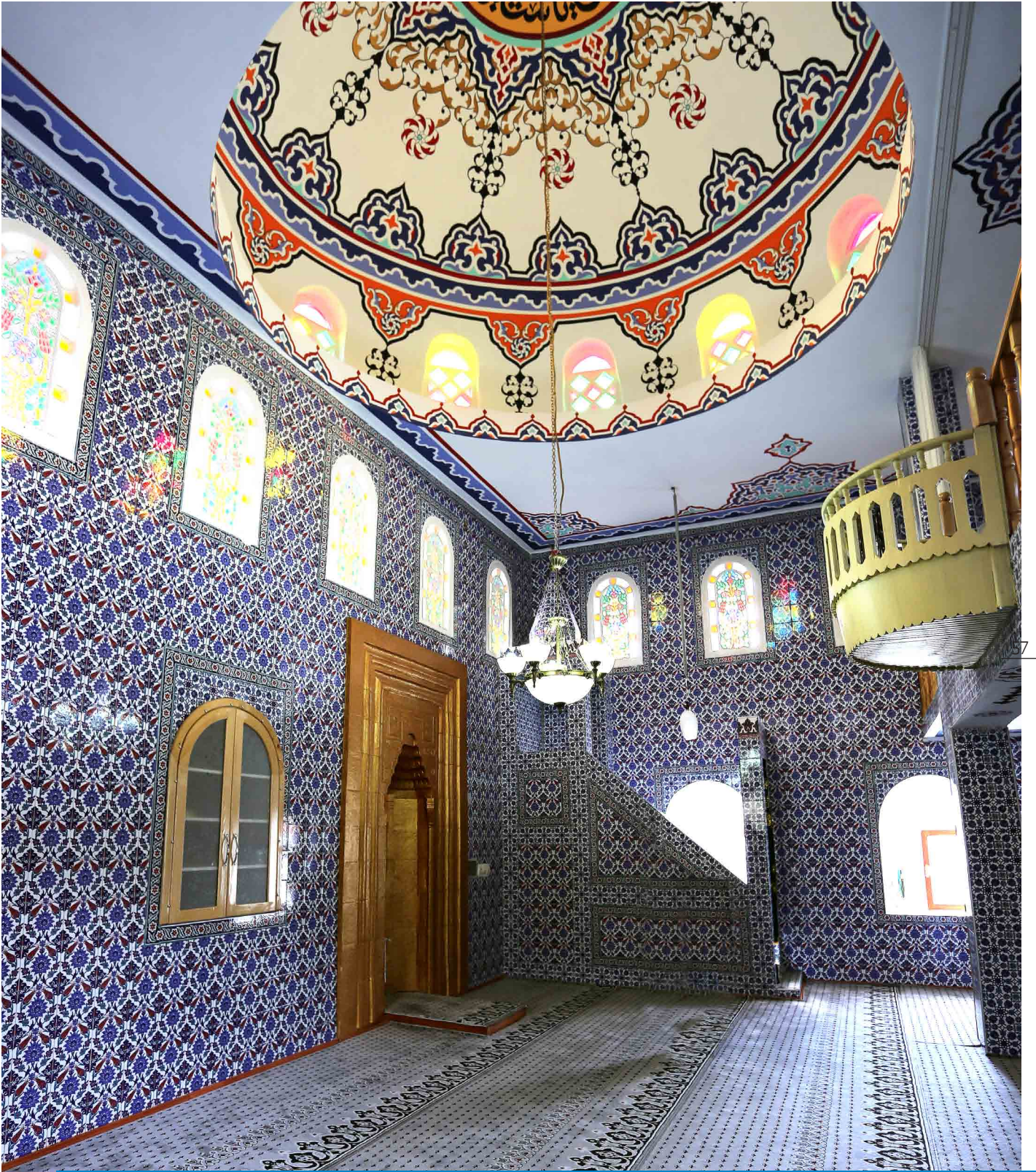
Kalkandere

Hüseyin Hoca Köprübaşı Camii

Cami Of'un Keler Köyü'nden sökülerek bugünkü yerine çay alım merkezinin üzerine kurulmuştur. 1834 yılında yapılan cami, H.Hoca Köyü'nün Zivane Köprüsü mevkiindedir. Bölgenin ahşap camilerinin en iyi örneklerinden birisidir. Yapı ahşap süsleme bakımından çok zengindir. Kapı, mihrap, minber, mahfil ve tavan çok çeşitli motif ve kompozisyonlarla süslenmiştir. Kapı kanatları ve yan pervazlarında stilize hayat ağaçları yer almaktadır.

En dışta hasır örgülü panolar bulunmaktadır. Ahşap mihrap nişini, kıvrımdallı stilize bir ağaç çevreler. Minberin yan aynalıkları, Şimşirli Camii gibi dikey panolara bölünmüş olup her pano içerisinde, dalları lalelerle sonuçlanan ağaç motifleri yerleştirilmiştir.

Yücehisar Camii

Pazar

Köyün merkezinde yer alır. Bir medrese ile birlikte 1799 yılında Ayşe Hanım tarafından kagir olarak inşa ettirilmiştir. Camiye kuzey taraftaki medreseden iki kapı ile gidilir. Harim doğu batı yönünde uzanır. Giriş bölümü üzerinde mahfil kısmı bulunur. Caminin kuzeybatıdaki ana giriş kapısının kanatları üzerinde geometrik sekizgen geçmelerden oluşan bir süsleme vardır. Minber aynalığı üzerinde birçok karakterli, merkezde büyük bir daireye bağlanan S ve C kıvrımlarına yer verilmiştir.

Ovit Dağı

Ecdat Hatırası

Bilen Köyü Tarihi Ahşap Camii Restorasyon Projesi

Hemşin Kaymakamı Hamza Türkmen, Ecdat Hatırası Bilen Köyü Tarihi Ahşap Camii Restorasyon Projesi'nin geçmişe sahip çıkma adına çok önemli bir proje olduğunu ifade ederek, "Hemşin, derin tarihi bağları olan bir yerdir. DOKA'nın da desteklediği ve restorasyonunu yaptığımız bir camidir. Cami ile ilgili yaptığımız araştırma sonucunda camiyile ilgili bir padişah fermanına ulaştık.

Sultan İbrahim döneminde yani 1640-1648 arasında yayınlanan bu fermanla Hemşin'deki Bilen Köyü Camisi'nin tamir edilmesi için padişahın para gönderdiğini yazılıdır. Bu da yaklaşık 375 yıl önce bu cami eskidiği için restore edilmiştir. Ahşap olan bu caminin eskimiş olması demek bu tarihten yaklaşık 100-150 yıl önce yapıldığı anlamına gelmektedir. Ne zaman yapıldığına dair bir

bilgi bulunmamakla birlikte elimizdeki verilerden hareketle yaklaşık 500 yıllık bir cami olduğu kanaatine varıyoruz" diye konuştu.

"Cami, DOKA'nın da desteği ile restore edilmiştir" diyen Kaymakam Türkmen, konuşmasına şöyle devam etti:

"Temelleri çürüyen camide restorasyon yapılmamış olsaydı muhtemelen beş yıl içerisinde yıkılacaktı. Aslına ve özüne uygun bir restorasyon çalışması yaptık. Yeri geldi tek bir parçasının değişmesi ile ilgili günlerce toplantı yaptık. İki ayrı mühendis ile çalıştık. Bunun dışında restorasyon işleri ile ilgili uzman olan Metin Sözen hocamız ile de çalıştık. Bizzat bu işi takip etti. Katkılarından dolayı kendilerine teşekkür ederim. Atamızdan hatıra bu eserimizi onararak tarihe ışık tutmuş olduk."

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

Proje kapsamında Kaymakamlık bünyesinde proje ofisi oluşturulmuş ve proje ekibi tahsis edilmiştir.

2- Restorasyon İşleri

Tarihi Bilen Köyü Camii restore edilmiştir.

Proje Künyesi

Program Adı	KÜLTÜR TURİZM MALİ DESTEK PROGRAMI
Referans No	TR90/13/KT/0080
Proje Adı	Ecdat Hatırası Bilen Köyü Tarihi Ahşap Camii Restorasyon Projesi
Yararlanıcı	Hemşin Köylere Hizmet Götürme Birliği
Bütçe	₺ 286.100,00
Destek Miktarı	₺ 159.972,15 TL (% 55,91)
Proje Süresi	12 ay

Ürün Çeşitlendirmesi ile Pazar Payını Genişletmek Projesi

Balıkçılık sektörü ile 1965 yılından beri uğraştığını ifade eden Firma Sahibi İsmail Oğuz, "Mevcut fabrikamızda yaklaşık 10 sene önce ahşap kasa imalatı ile işe başladık. Daha sonra köpük kasa imalatına başladık ve buna da devam ediyoruz. Köpük kasanın taşınması, istif yapılması ve denizde kullanımının ahşap kasaya nazaran daha rahat olduğu için biz denizciler köpük kasayı tercih etmekteyiz. Ancak sezonun 3-4 ay gibi kısa olması kurduğumuz fabrikanın tam kapasite ile çalışmasını engellemiştir. Biz de bunun devamlılığını sağlamak amacıyla köpükten inşaat işlerinde kullanılan mantolama malzemesi üretmeyi hedefledik. DOKA'ya sunduğumuz proje ile de bu hedefimizi gerçekleştirdik. Fabrikamız bu aldığımız makinelerle birlikte 12 ay çalışacak duruma gelmiştir" şeklinde konuştu.

Proje Künyesi

Program Adı	İMALAT SANAYİ MALİ DESTEK PROGRAMI		
Referans No	TR90/13/İS/0019		
Proje Adı	Ürün Çeşitlendirmesi ile Pazar Payını Genişletmek Projesi		
Yararlanıcı	Turpor İnşaat Gıda Tur. Tekstil San. Tic. Ltd. Şti.		
Bütçe	₺ 328.220,00	Destek Miktarı	₺ 164.110,00 TL (% 50)
İletişim	İkizdere Yolu Üzeri Lukoil Petrol Karşısı Kalkandere RİZE		
Proje Süresi	8 ay		

Proje İle İlgili Detaylar

1- Proje Ofisi ve Ekibinin Oluşturulması

Firma içinde proje ofisi tahsis edilmiş olup, proje koordinatörü atanmıştır.

2- Makinelerin Alımı ve Montajı

Proje kapsamında 1 adet kırma makinesi, 1 adet mikser, 1 adet blok makinesi, 1 adet kesme makinesi, 1 adet kesme makinesi blok devirme ünitesi ve 1 adet toz alma makinesi satın alınarak kurulumları gerçekleştirilmiştir.

3- Tanıtım ve Görünürlük Faaliyetleri

Proje kapsamında 500 adet katalog bastırılmış ve 1 adet tabela ile 2 adet metal etiket yaptırılmıştır.

Yenilikçi Yöntemlerle Turizmin Geliştirilmesi

(Kar Amacı Güden Gerçek ve Tüzel Kişilere Yönelik)

Bölge Turizmi
DOKA ile Hayat Buluyor...

64

www.kayseri.gov.tr

Toplam Kaynak Tutarı ₺ **18.000.000** Hibe Desteği

Referans NO: TR90/15/YTG

KAYS Üzerinden Son Başvuru

12 Haziran 2015 Saat: 23.59

Proje Dosyasının Ajansa Son Teslim Tarihi

19 Haziran 2015

2015 YILI
PROJE
TEKLİF
ÇAĞIRISI

Programın Amacı ve Öncelikleri

Amaç

Yenilikçi turizm anlayışıyla turizmde çeşitliliğin, kalitenin ve konaklama sürelerinin artırılmasıdır.

Öncelikler

1. Turizmde yenilikçi anlayışlarla turizm çeşitliliğinin, kalitesinin, konaklama sayısı ve niteliğinin artırılarak turizm faaliyetlerinin tüm yıla ve bölgeye yayılması ve turizmden elde edilen katma değer artırılarak sürdürülebilir turizm anlayışının geliştirilmesi
2. Turizm hizmetlerinde kalitenin artırılması ve işletmelerde müşteri odaklı hizmet anlayışının geliştirilmesi
3. Çevreye duyarlı, alternatif enerji kaynaklarının kullanıldığı turizm faaliyetlerinin teşvik edilmesi, turizm uygulamalarında yeni teknolojilerin kullanılması
4. Hizmet standartlarının ve kalitesinin geliştirilmesine yönelik sektörde yer alan ulusal ve uluslararası işletme ve kuruluşlarla işbirliklerinin oluşturulması

Hibe Miktarları Ve Proje Süresi

Bu program kapsamında desteklenecek projeler için tahsis edilen toplam kaynak tutarı **18.000.000 TL**'dir. T.C. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı, bu program için ayırdığı kaynakları kısmen veya tamamen kullandırmama hakkını saklı tutar.

Proje Başına Destek Tutarı

Bu program çerçevesinde verilecek destekler proje toplam bütçesinin %25-%50'si aralığında olmak şartıyla aşağıda belirtilen asgari ve azami tutarlar arasında olup, proje bütçeleri KDV hariç tutarlar üzerinden değerlendirilecektir.

- **Asgari tutar:** ₺ 100.000
- **Azami tutar:** ₺ 600.000

Proje Süresi

Asgari : 6 ay Azami: 12 ay

Uygun Başvuru Sahipleri/Kimler Başvurabilir:

Merkezlerinin ya da yasal şubelerinin DOKA'nın faaliyet gösterdiği (Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon) illerden en az birisinde kurulmuş ve tescil edilmiş olan **Kar amacı güden gerçek ve tüzel kişiler.**

Programla İlgili Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar:

- ✓ Ajanstan destek alan kar amacı güden gerçek ve tüzel kişiler, proje sözleşmesinin sona erdiği tarihi takip eden 1 yıl süresince tekrar aynı Ajansa destek başvurusunda bulunamaz.
- ✓ Başvuru Sahipleri en fazla 2 proje ile başvuru yapabilirler ve en fazla 1 projeleri desteklenebilir.
- ✓ Başvuruda uygun olmayan bir proje ortağının bulunmasının başvurunun kesin olarak elenmesine neden olacağı göz önünde bulundurulmalıdır.
- ✓ Konaklama tesisi ile entegre olmayan sadece Restoran/Lokantacılık faaliyetleri için proje başvurusunda bulunulamaz.
- ✓ Bütçedeki tüm kalemler KDV hariç hesaplanmalıdır. Aynı Katkılar Eş Finansman olarak kabul edilmezler.
- ✓ Küçük Ölçekli Yapım İşleri maliyeti Ajanstan alınan destek miktarının %30' unu geçmemelidir.
- ✓ Bütçede İnsan Kaynakları ve Seyahat başlıklarına tahsis edilen toplam tutar toplam uygun maliyetlerin % 5'ini aşmamalıdır.
- ✓ Proje başvurusunda öngörülen mal ve hizmet alımları için Başvuru Sahibi tarafından hazırlanan Teknik Şartnameye uygun Proforma Fatura sunulması gerektiğini göz önünde bulundurunuz.
- ✓ Başvuru belgeleriniz, "Başvuru Sırasında Sunulması Gereken Destekleyici Belgeler" başlığında yer alan ve gerekli olan dokümanları ekleyiniz. (Destekleyici Belgelerin tam ve doğru sunulması değerlendirme aşamasında başvuru sahibinin lehine olacaktır.)
- ✓ Proje uygulama sırasında gerekli olan izinlerin listesini hazırladığınızdan ve gerekli başvuruların yapıldığından emin olunuz.

Örnek Proje Konuları

- Sağlık turizmi, kış turizmi, spor turizmi, kongre turizmi ve kruvaziyer turizminin geliştirilmesine yönelik faaliyetler,
- Turizm tesislerinde tedavi ve sağlık odaklı geliştirme faaliyetleri, spa/wellness merkezlerinin oluşturulması ve geliştirilmesine yönelik faaliyetler,
- Yöresel ürünlerin ve el sanatlarının bölge turizminde bir araç olarak kullanılması, markalaşması, ticarileştirilmesi, coğrafi tescili ve pazarlanmasına yönelik faaliyetler,
- Kırsal ve kentsel alanda hizmet veren pansiyon, otel ve butik otellerin doğal yaşam, ekoturizm, sağlık turizmi, botanik turizmi, macera turizmi, agro-turizmi, doğa gözlemciliği, alternatif turizm ve benzeri aktiviteleri içerecek şekilde hizmetlerini geliştirerek turistlerin konaklama sürelerini artırıcı faaliyetler,
- Turizm türlerinin birbirine entegrasyonunu sağlayan, farklı turizm aktivitelerinin bir arada sunulduğu yatırım faaliyetleri,
- Turizm işletmelerinde ve tesislerinde konaklama niteliğini, kalitesini ve çeşitliliğini artıracak faaliyetler,
- Sualtı dalış, sörf, uçurtma sörfü, yamaç paraşütü, yelkencilik vb. eğitim merkezlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetler,
- Bölgede bulunan turistik konaklama tesislerinde spor kulüplerinin kamp olanaklarına yönelik altyapı geliştirici faaliyetler (spor sahaları, koşu parkurları vb.),
- Çevreye duyarlı turizm faaliyetlerinin teşvik edilmesi, turistik işletmelerin çevreye duyarlı üretim/hizmet kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik faaliyetler,
- Termal enerji kaynaklarının değerlendirilerek turizm amaçlı kullanılmasına yönelik faaliyetler.

BLACK SEA TOURNET

Turkey

Georgia

Ukraine

Bulgaria

Moldova

Avrupa Birliği tarafından desteklenen, Avrupa Komşuluk ve Ortaklık Aracı (ENPI) kapsamında Karadeniz Havzasında Sınır Ötesi İşbirliği Programı aracılığı yürütülen proje, 1 Ocak 2014 tarihinde başladı ve 30 Haziran 2015 tarihinde bitecektir.

Proje ortakları arasında Gürcistan (Acara Turizm ve Tatil Beldeleri Birimi ve Uluslararası İş Geliştirme ve Yatırım Tanıtım Merkezi (IBDIPC)), Moldova (İş Danışma Kurumu), Ukrayna (Odessa Bölgesel Kalkınma Ajansı), Bulgaristan (Burgas Belediyesi) ve Türkiye (Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı) yer alan projede, yapılacak aktivitelerde turizm alanında çalışan kamu kurumları, özel sektör ve STK'ların aktif katılımı öngörülmektedir.

Toplam bütçesi 654.394 Avro (157.484 Avro-DOKA ; 496.910 Avro-Diğer ortaklar) olan projeye sınır ötesi ortak pazarlama stratejisi geliştirilmesi, bu yönde pazarlama araştırmalarının yapılması, Moldova/Ukrayna/Romanya ve Gürcistan/Türkiye arasında olası sınır ötesi tur paketleri için gerekli araştırmaların ve fizibilite çalışmalarının yapılması hedeflenmektedir.

PROJE KAPSAMINDA YÜRÜTÜLEN FAALİYETLER :

1

Bu kapsamda 22-25 Ocak 2015 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen EMITT 19. Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarında proje ortağı ülkeler (Moldova/Kişinev, Ukrayna/Odessa, Gürcistan/Acara Özerk Cumhuriyeti, Bulgaristan/Burgas ve Türkiye/DOKA) ortak turizm (eko-turizm, kültür turizmi ve macera turizmi) temalı tanıtım ve sunum faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

Black Sea TourNet projesi ile Artvin, Gümüşhane, Giresun, Ordu, Rize ve Trabzon illeri Karadeniz komşuları Odessa, Batum, Kişinev ve Burgas ile beraber 4 gün boyunca 150 binden fazla kişiye ulaşarak Karadeniz'in güzelliklerini ortak konseptlerle sunmuşlardır.

Karadeniz Havzasında turizmin ortak gelişimi için uzun soluklu bir işbirliği ağı kurulmasını, bu işbirliği ağı ile ortak tur konseptleri ve tanıtımları, turizmde güzergah pazarlaması ve sosyal medya kullanımı gibi tematik eğitimleri içeren Black Sea TourNet projesi kapsamında açılan stant., Acara Devlet Başkanı Archil Khabadze, Bulgaristan Turizm Bakanı Nikolina Angelkova, DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım ve çok sayıda davetli tarafından da ziyaret edildi.

Doğu Karadeniz'in son yıllarda turizm konusunda önemli bir gelişme kaydettiğini ifade eden DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerle iş birliği yaparak var olan turizm potansiyelini daha da geliştirmek istediklerini ifade etti. Kaldırım, projenin komşu ülke kültürlerini, insanlarını, misafirperverliklerini ve yapılabilecek işbirliklerini anlamak adına çok önemli bir işlevi yerine getirdiğini belirterek projenin yürütülmesinde emeği geçenlere teşekkür etti.

2

Proje kapsamında Gürcistan'ın Batum ilinde Yuvarlak Masa Toplantısı yapılmıştır. Projenin Türk ve Gürcü ortakları DOKA, Acara Özerk Cumhuriyeti Turizm Bakanlığı ve Uluslararası İş Geliştirme Merkezi ev sahipliğinde Doğu Karadeniz Bölgesi'nden tur operatörleri Gürcistan, Acara Özerk Cumhuriyeti ve Kakheti bölgelerinden meslektaşları ile Batum'da bir araya gelmiştir.

AB ve T.C. AB Bakanlığı finansmanı ile yürütülen Black Sea TourNet projesinde özellikle, eko-turizm başta olmak üzere turizm sektöründe yapılabilecek işbirliği olanaklarının araştırılması ve geliştirilmesi hedefleniyor. Bu kapsamda, Batum çalıştayında, Türk-Gürcü ortak turizm ürünleri, ortak tanıtım stratejileri ve ortak projeler konularında özel sektör, kamu ve STK'larca yürütülebilecek proje odaklı eylemler ana gündem maddeleri olarak ele alındı.

Batum Çalıştay'ında, firmalar, özellikle Acara Özerk Cumhuriyeti ve Doğu Karadeniz arasında gerçekleştirilen bölgesel turlarda tur rehberlerinin tanınırlığı, eko-turlar ve kültür turlarında ortak tur paketlerinin oluşturulması ve uluslararası fuarlarda tematik ortak tanıtımlar yapılması konularında işbirliğinin geliştirilmesi yönünde görüş birliği sağlandı.

Çalışmaya katılan Batum Başkonsolosumuz **Yasin Temizkan**, iki ülke arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi bakımından bu tür projelerin çok önemli olduğunu vurguladı. Gürcistan ve Türkiye arasındaki güçlü komşuluk ilişkilerine bu proje ile önemli katkı yapan proje ortağı DOKA, IBDIPC, Acara Turizm ve Resortlar Bakanlığını kutlayarak T.C. Batum Konsolosluğunun 7/24 bu projenin bir ortağı olarak görülmesini isteyen **Temizkan**; "Sınır bölgesindeki

potansiyelin karşılıklı değerlendirilmesi iki ülkenin ilişkilerinin geliştirilmesinde çok ciddi katkılar sağlayabilir. Avrupa Birliği içerisinde çok ciddi çalışmalar yapılmış. Bunun Karadeniz Bölgesi'ne ve Türkiye'ye de yansımalar var. Biz bunlarda aktif rol almalıyız. Bunun da ötesine geçerek Gürcistan ile Türkiye arasında ortak mekanizmaların oluşturulması lazımdır. Tabii ki turizm bunun bir boyutudur. Turizmin yanı sıra idari makamlar, belediyeler, sivil toplum örgütleri, eğitim kurumları arasında işbirlikleri yapılabilir. İki ülkenin tamamlayıcı unsurları mevcut olmakla birlikte özellikle Gürcistan tarafında Acara bölgesi ile Türkiye'deki Doğu Karadeniz arasındaki ilişkiler geliştirilmelidir. Dolayısıyla bu proje çok önemlidir. Burada çok ciddi turizm potansiyeli bulunmaktadır. Batum'a Avrupa'nın değişik ülkelerinden turistler ziyaret etmektedirler. Bunları Doğu Karadeniz'i ziyaret etmeleri sağlanabilir. Aynı zamanda Doğu Karadeniz'e gelen turistlerin de Batum'u ziyaret etmeleri mümkündür. Bu anlamda turistlerin daha kolay geçişlerini sağlamak amacıyla deniz seferleri düzenlenebilir" dedi.

Black Sea TourNet projesi yönetiminden sorumlu DOKA, AB Programları Koordinatörü, Mehmet Bozdoğan, projenin özünün turizm alanında özel sektör, kamu ve STK'ları kapsayan bir işbirliği ağı oluşturulması olduğunu belirtti. Bu noktada Batum'da proje ortağı olan Türk ve Gürcü kamu kurumları ev sahipliğinde Acara ve Doğu Karadeniz'den tur operatörleri ve eko turizm işletmelerinin bir araya gelmesi ile turizmde yeni fırsatların tespiti ve somut işbirliklerinin başlatıldığını vurguladı. Mehmet Bozdoğan ayrıca, Black Sea TourNet projesi kapsamında eko-turizm yönetimi, destinasyon tanıtımı, dijital pazarlama, kamu-özel sektör işbirliği, sosyal medyanın kullanımı gibi konuları kapsayan eğitimlerin Mart ayında Trabzon'da gerçekleştirileceğini ve bu eğitimlere ilgili kamu, özel sektör ve STK'larının katılımını beklediklerini belirtti.

Acara Ö.C Turizm Bakanlığı, Bakan Yardımcısı Mamuka Berdzenishvli, şu ana kadar gerçekleştirilen proje faaliyetlerinin oldukça faydalı olduğunu belirtirken Batum'da Türk ve Gürcü tur operatörleri ile beraber ortak tanıtım ve pazarlama kampanyaları yürütülmesinin önemine dikkat çekti.

Toplantıda TURSAB Doğu Karadeniz Bölgesel Yürütmek Kurulunu temsilen Hasan Volkan Kantarcı ve Doğu Karadeniz Bölgesi illerinden eko-turlar ve Gürcistan-Türkiye turları yapan 8 firmadan oluşan Türk özel sektör temsilcileri, profesyonel tur rehberliği ihtiyacı ve sınır kapısı geçişlerinde yaşanan sıkıntılar gibi çözülmesi gereken sorunları dile getirirken, ortak eko-turlar, ortak pazarlama ve PR stratejileri geliştirilmesi gibi konularda işbirliğine ihtiyaç olduğuna dikkat çektiler.

Argonot turizmi, eko-turizm, kurvaziyer turizmi gibi alanlarda gerçekleştirilecek yeni projelerinde görüşüldüğü çalıştay, programın ikinci gününde Acara'nın Keda ilçesi kırsal alanına gerçekleştirilen eko-turizm saha araştırması ile son buldu.

3

Black Sea TourNET projesi kapsamında 2-4 Mart 2015 ve 10-13 Mart 2015 tarihlerinde Trabzon, Novotel’de, Turizm sektörü için yeni fırsatlar ve sektörün rekabet gücünü arttırmaya yönelik eğitimler gerçekleştirildi.

ENPI Karadeniz Havzasında Sınır Ötesi İşbirliği programınca desteklenen Black Sea TourNet (BS NST) projesi ile “Turizm Sektöründe Sürdürülebilirlik ve Rekabet Modelleri Eğitimi” “Ekoturizm, Doğa Turizmi, Agro Turizm Yönetimi Eğitimi” ve “Turizm’de Destinasyon Pazarlaması ve Dijital Araçların Kullanımı” eğitimleri verildi.

Black Sea TouNet Projesi eğitimleri Doğu Karadeniz’in tüm illerinden gelen birçok tur operatörü, turizm firması, Valilik, Belediye, Ticaret ve Sanayi Odası personelleri ile ekoturizm, sağlık turizmi gibi alanlarda çalışan ve turizm ile ilgilenen STK’lardan 100’den fazla katılımcı ile gerçekleştirildi.

Eğitimlerde konusunda uzman eğitmenler Turizm Değer Zinciri ve Pazar Bölümleri, Turizm İşletmelerinde Başarılı İş Modellerinin üretilmesi, Turizm Sektöründe Kamu-Özel Sektör işbirliği ile yeni yatırım alanlarının geliştirilmesi, Ekoturizm Ürünü Geliştirme, Destinasyon Pazarlaması, müşteri profili analizi ve segmentasyon, Pazarlama stratejisi, pazarlamada dijital araçlar ve sosyal medya stratejisi gibi alanlarında bilgi ve deneyimlerini katılımcılar ile paylaşırken yapılan grup çalışmaları ile bu alanda Doğu Karadeniz için yapılabilecekler ele alınmıştır.

Aslında sektörel bir işbirliği ağı oluşturmayı hedefleyen BS NST projesi eğitimleri ile katılımcıların belirli alanlarda sektörel bilgi birikimi ve yeteneklerinin gelişiminin yanı sıra turizm sektöründen farklı alanlarla aktörlerin de bir araya gelmesi sağlanmıştır. Böylece BS NST prosi ile Kamu ve özel sektörden katılımcıların bölgede eko-turiz-

min gelişmesi, iç turizm hareketliliğinin sağlanması, ortak destinasyon ve ortak tanıtım stratejileri ile yeni proje fikirleri konusunda beyin fırtınası yaparak, ortak çalışma alanları üzerinde çalışma fırsatı bulmuşlardır.

Eğitimlere katılan Trabzon İpekyolu Sağlık Turizmi Derneği kurucu üyesi ve aynı zamanda Kamu Hastaneleri Birliği Hasta Hizmetleri ve Sağlık Otelciliği Bölüm Sorumlusu Kemal KÜÇÜKYILMAZ; “Asıl iştiğal alanım turizm ve otelciliktir. Sonradan iktisat fakültesini bitirdim. Uluslararası hukuk bölümünde yüksek lisans okuyorum. Bu tip büyük projelerin eğitimlerine ilk defa katılıyorum. Karadeniz Bölgesi’nde bu tip bilgilendirme ve yapılanmaya ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Özellikle sektörün içerisindeki arkadaşlarımın teveccühü ile beraber organizasyonların daha sık olmasını diliyorum. Gördüğüm kadarıyla eğitimler çok kapsamlı ve geniştir. Özellikle kümelenme konusundaki eğitimleri çok beğendim. Sektörün içinden gelen insanların konuları belirleyip bu yönde eğitimlerin verilmesini olumlu buluyorum. Bu açıdan DOKA’ya ve ilgili kuruluşlara teşekkür ediyorum” dedi.

Özellikle kümelenme eğitimlerini çok başarılı bulan KTÜ Harita Bölümü Araştırma Görevlisi Y.Selçuk ERBAŞ; "Konusunda uzman eğitimcimiz bize çok güzel sunumlar ve bilgiler sundular. Çok güzel ve faydalı eğitim olduğuna inanıyorum. Yüksek lisansımı bitirdim. Doktora çalışmalarına devam ediyorum. Bu eğitimlerin hem çalışmalarına hem de doktora tezime yardımcı olmakla birlikte vizyonuma da katkı sağladığını düşünüyorum. Yeni projeler ve yeni çalışma alanları aldığım bu eğitim sonrasında kafamda şekillenmeye başladı. Bu tarz çalışmaların **DOKA** tarafından devam ettirilmesini gönülden istiyoruz. Sınır ötesi işbirliği programını faydalı buluyorum. Ülkelerin geride veya ileride olmasının önemli olmadığını, çizdikleri vizyonu yerinde görmek açısından bu kapsamda sunulan projelerin son derece yerinde olduğunu ve katkı sağladığını düşünmekteyim. Bu anlamda kıyaslama yapmak suretiyle neler yapıp, geliştirilebilir gibi konularda bize yol göstermektedirler" dedi.

Tarihi, Kültürel ve Doğal Değerlerin Korunması ve Geliştirilmesi

(Kamu Kurumları ve
Kamu Kurumu Niteliğindeki
Meslek Kuruluşlarına Yönelik)

Toplam Kaynak Tutarı

₺ 15.000.000

Hibe Desteği

Programın Amacı ve Öncelikleri

Amaç

Bölgenin mimari dokusu göz önünde bulundurularak doğal, tarihi ve kültürel değerlerin ortaya çıkarılması, korunarak geliştirilmesi ve yöresel kimliğin ön planda olduğu sağlıklı ve düzenli bir çevrenin oluşturulmasıdır.

Öncelikler

1. Yöresel, geleneksel ve özgün mimari doku göz önünde bulundurularak bölgedeki mevcut doğal, tarihi ve kültürel değerlere sahip alanların (meydan, sokak, mahalle vb. alanlarda) turizm değeri haline getirilmesi amacıyla korunması, iyileştirilmesi ve yeniden ortaya çıkarılması
2. Bölgenin tarihi ve kültürel mirası, yöresel kimliği ve özgün mimari yapısına uygun yeni alanlar oluşturularak bu alanların turizm değeri haline getirilmesi
3. Sit alanı ilan edilmiş, koruma planı hazır durumda veya onay aşamasında olan yerlerde; tarihi, kültürel ve doğal varlıkların yakın çevresi ile bir bütün halinde korunarak turizme kazandırılması

Program Bütçesi

Bu program kapsamında desteklenecek projeler için tahsis edilen toplam kaynak tutarı 15.000.000 TL'dir. T.C. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı, bu program için ayırdığı kaynakları kısmen veya tamamen kullandırma hakkını saklı tutar.

Proje Başına Destek Tutarı

Bu program çerçevesinde verilecek destekler proje toplam bütçesinin %25-%75'si aralığında olmak şartıyla aşağıda belirtilen asgari ve azami tutarlar arasında olup, proje bütçeleri KDV dahil tutarlar üzerinden değerlendirilecektir.

- Asgari tutar: 500.000 TL
- Azami tutar: 2.500.000 TL

Proje Süresi

Asgari: 12 ay Azami: 24 ay

Referans NO: TR90/15/KKAR

KAYS Üzerinden Son Başvuru

12 Haziran 2015 Saat: 23.59

Proje Dosyasının Ajansa Son Teslim Tarihi

19 Haziran 2015 Saat: 17.00

2015 YILI
PROJE
TEKLİF
ÇAĞIRISI

Programla ilgili dikkat edilmesi gereken hususlar:

- Bütçedeki tüm kalemler KDV dahil hesaplanmalıdır. Aynı Katkılar Eş Finansman olarak kabul edilmezler.
- Başvuru Sahipleri en fazla 2 proje ile başvuru yapabilirler ve en fazla 1 projeleri desteklenebilir.
- Başvuruda uygun olmayan bir proje ortağının bulunmasının başvurunun kesin olarak elenmesine neden olacağı göz önünde bulundurulmalıdır.
- Bütçede İnsan Kaynakları ve Seyahat başlıklarına tahsis edilen toplam tutar toplam uygun maliyetlerin % 5'ini aşmamalıdır.
- Kamu görevlilerinin maaşları projede çalıştıkları süre oranında, belgelendirilmek koşuluyla yararlanıcının (ortaklar dahil) eş-financemanı olarak kabul edilebilmektedir. Bununla birlikte, kamu görevlisinin tabi olduğu mevzuata göre proje bütçesinden kendisine ödeme yapılabilmesi halinde bu ödemeler, Ajansın sağladığı mali destekten de karşılanabilir. Bu durumda, Ajans ilgili kamu görevlisinin bu ödemelerden yararlanabileceğine dair ispatlayıcı belgeleri isteme hakkını haizdir. Ayrıca kamu görevlilerinin yolluk ve gündelik giderleri, bu Kılavuzda belirtilen şartlara göre uygun maliyet olarak kabul edilebilir.
- T.C. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı bu destek programını zorunlu hallerin ortaya çıkması halinde sürecin her hangi bir aşamasında iptal etme hakkını saklı tutar. Bu durumda başvuru sahipleri Ajans'tan her hangi bir hak talebinde bulunamaz.
- Özel mülkiyete ait alanlarda yapılacak projelerle ilgili tüm yasal izin/ruhsat işlemleri başvuru sahibinin sorumluluğunda olup Ajans herhangi bir sorumluluk kabul etmeyecektir.
- Başvuru Sahiplerinden (İl Özel İdareleri, Belediyeler, Ticaret ve Sanayi Odaları) 5449 sayılı kanunun 19.maddesinin (d) ve (e) bendinde belirtilen Kalkınma Ajansı paylarını ve bununla ilişkili varsa diğer bütün mali yükümlülüklerini tamamen yerine getirmeyenler Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'ndan proje ve faaliyet desteği alamaz.
- KÖYDES, SUKAP kapsamında desteklenen faaliyetler bu program kapsamında uygun değildir ve desteklenemez.

Uygun Başvuru Sahipleri

Bu program kapsamında Ajans'ın faaliyet gösterdiği Düzey 2 bölgesinde (Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon) uygun başvuru sahipleri şunlardır:

- Valilikler
- Kaymakamlıklar
- Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Bölge, İl ve İlçe Müdürlükleri
- Bakanlıklara Bağlı Kurum, Kuruluş ve Enstitüler
- Yerel Yönetimler
- 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu Doğrultusunda Kurulmuş Birlikler
- Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları

Örnek Proje Konuları

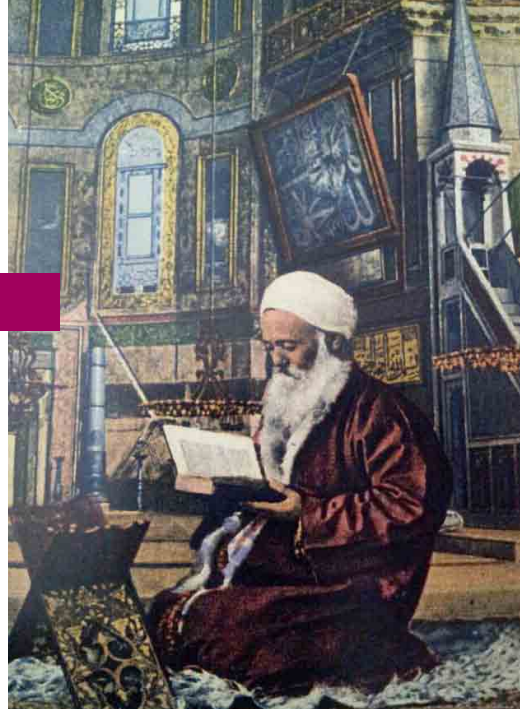
- Kültür ve turizm değeri taşıyan alanlarda yerli ve yabancı turistlerin ziyaret edip vakit geçirebileceği kültür- sanat sokağı ve meydan gibi alanların oluşturulması veya mevcutlarının yenilenmesine dönük faaliyetler,
- Bölgenin özgün kimliği göz önünde bulundurularak yöresel ürün teşhir reyonları, konaklama üniteleri, sergi alanları, yöresel mutfağı yansıtan mekanları vb. içinde barındıran bütüncül tesislerin oluşturulması (Örn: Model Doğu Karadeniz Köyü)
- Kent merkezlerini turizmde bir değer olarak ön plana çıkarabilmek amacıyla yöresel mimari özellikler göz önünde bulundurulacak şekilde görüntü kirliliğini önleyici faaliyetler
- Yöresel mimari göz önünde bulundurularak; tarihi, kültürel ve doğal alanlarla ilgili politika, araştırma ve çalışmaların içeren tasarım rehberlerinin oluşturulması ve bunların sahada uygulanmasına yönelik faaliyetler
- Sit alanı hüviyetine sahip tarihi mahalle, sokak vb. alanların turizme kazandırılmasına yönelik faaliyetler.
- Tarihi, kültürel ve doğal değerlerin bulunduğu alanlarda sokak, cadde, meydan vb. mekanların bir bütün olarak korunması, restorasyonu ve yeniden kullanımına yönelik faaliyetler

Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi (KS)

Muhabbetin dört çeşidi

Allah'ı sevmek, Allah'ın sevdiklerini sevmek,
Allah için sevmek, Allah'la beraber sevebilmek"

Gümüşhaneli birtüccarın (Mustafa) oğlu ve aynı zamanda Gümüşhanevi Tekkesi'nin kurucusu olan hadis ve tasavvuf ilminin büyük alimi Ahmet Ziyaüddin-i Gümüşhanevi hazretleri 1813 (Hicri 1228) yılında Gümüşhane'nin Emirler Mahallesi'nde (bugünkü Bağlarbaşı) doğmuştur.

Beş yaşlarında okumaya başlayan Gümüşhanevi hazretleri sekiz yaşlarında Kuran-ı Kerim, kaside, Delal-i Hayrat ve Hizb-ül Azam kıraatıyla icazet (diploma) alır.

Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi 10 yaşında iken babasıyla birlikte Trabzon'a gelerek ticaret hayatına atılmış, 14 yaşında amcasıyla birlikte İstanbul'a gitmiştir.

Ahmed Ziyaüddin, İstanbul'da önce Beyazıt, ardından da Mahmut Paşa medreselerinde okumuş, bu dönemde "Kürt Hoca" lakabıyla bilinen Nakşibendi Şeyhi Abdurrahman el-Harputi'ye öğrenci olmuştur. 1844'te müderrislik icazeti aldıktan sonra Beyazıt Medresesi'nde ders vermeye başlamıştır.

1848'de, Üsküdar'daki Alacaminare Tekkesi'nde Mevlana Halid-i Bağdadi'nin halifelerinden Abdülfettah el-Akri ile tanışarak onun aracılığıyla Trablusşam Müftüsü

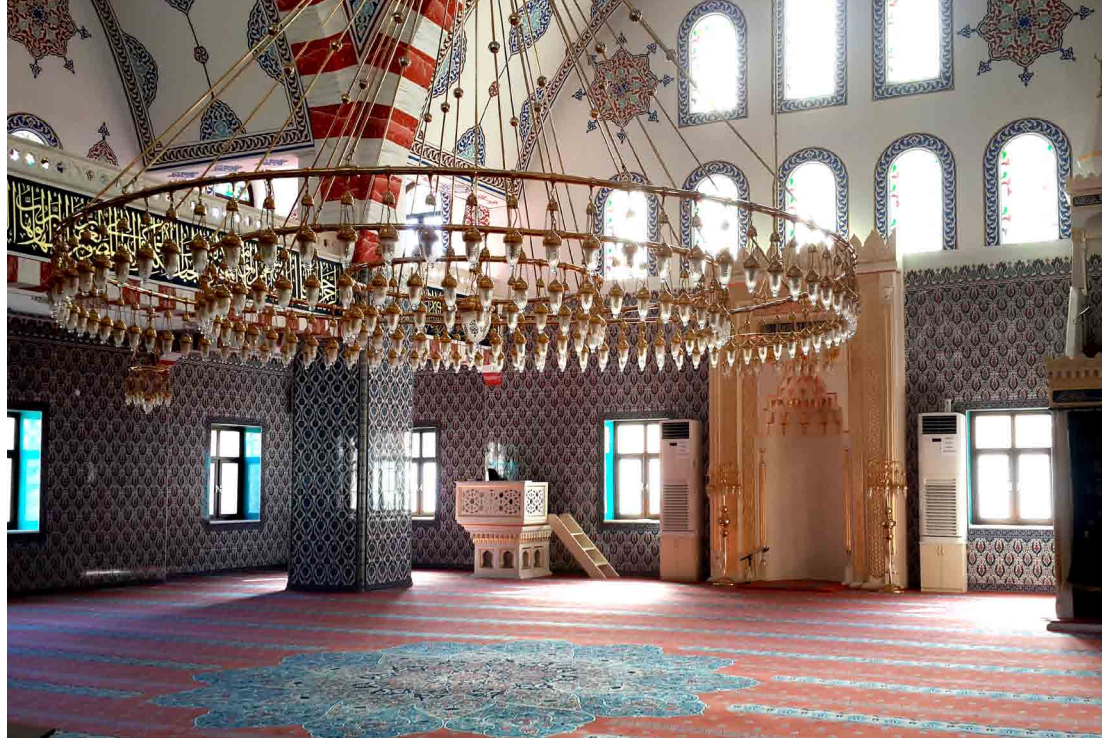
Ahmet Ervadi'ye bağlanmıştır. 1859'da Cağaloğlu'ndaki Fatma Sultan Camii'nde irşada başlamış ve bu camii zamanla Gümüşhanevi Dergahı olarak günümüze kadar anılmaya başlanmıştır.

Büyük çalkantıların yaşandığı 19.yüzyılda Gümüşhanevi hazretleri Osmanlı İmparatorluğu'nda toplumun moral kaynağı olmuştur. Devrin padişahları, sohbetlerini takip etmiş, onun telkin ve tavsiyelerinden yararlanmışlardır. Yaşadığı dönemde toplumun kültürel gelişmesi için her türlü çalışmayı yaparken 93 Harbi olarak bilinen 1877 Osmanlı-Rus savaşlarına da katılarak orduya manevi destek olmuş, talebeleriyle birlikte cephede bizzat savaşmıştır.

Gayet kanaatkar yaşayan, çok zaman katıksız ekmekle yetinen, eline geçen parayı fakirlere dağıtan güzel ahlak, tevazu, şükür ve kanaat sahibi Gümüşhanevi hazretleri Rize, Bayburt ve Of'a büyük kütüphaneler açarak 29 yıl müddetle çalışmalarını sürdürmüştür. Zaman zaman sohbetlerine ve derslerine Sultan Abdülmecit, Sultan Abdülaziz, Sultan Abdülhamit de devam etmişlerdir. Bilhassa Sultan Abdülhamit ile aralarında özel sohbet ve istişareler olurmuş. Öğrencileri arasında çok sayıda devlet adamı da bulunmuştur.

28 yılını kitap
çalışmalarına verdi
18 bin eser bulunan
4 kütüphanesi
bulunmaktadır.

Öğrencilerine vasiyetinde "Amelleriniz, tahsiliniz ve ahlakınızla alim olun, insanlara seviyelerine göre hitap ediniz" diyen Ahmed Ziyaüddin; 28 yılını kitap çalışmalarına verdi, 18 bin eser bulunan 4 kütüphanesi bulunmaktaydı. "Mecmuatül Ahzab" adlı kitabı derledi. Diğer eserleri arasında Râmûzü'l-Ehâdis, Levâmiu'l-Ukûl (Râmûz'un şerhi), Acâibü'n-Nübüvve, Letâifü'l-Hikem, Hadîs-i Erbaîn, Câmiü'l-Usûl, Rûhu'l-Arifin, "Necâtü'l-Gâfilin, Devâü'l-Müslimin ve Netâicü'l-İhlâs başta olmak üzere otuzu aşkın eseri mevcuttur.

Sultan Abdülmecid, Abdulaziz ve 2.Abdulhamid devirlerinde yaşamış olan Gümüşhânevî hazretleri 13 Mayıs 1893 (Hicri: 7 Zilkade 1311) yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Zamanın maneviyat sultanı, muhaddis, müellif, fakih, kurbü'l aktop, varis-i nebi sıfatlarına mazhar olan Gümüşhanevi hazretlerinin türbesi İstanbul'da bulunan, Süleymaniye Camii avlusunda Kanûnî Sultan Süleyman Türbesi'nin kible tarafındadır. Yanlarındaki kabirde zevceleri Havva Seher Hanım yatmaktadır.

Ziyâüddin Gümüşhânevî hazretlerinin Süleymaniye Camii Şerifi avlusunda, Kanûnî Sultan Süleyman Türbesi'nin, kible duvarına bitişik, demir parmaklıklarla çevrili makberinin, mezar taşı kitabesi aynen şöyledir:

Nazar kıl çeşm-i ibretle, makâm-ı ilticâdır bu!
Erenler dergâhı, bâb-ı füyûzât-ı Hüdâ'dır bu!
Ziyâüddîn-i Ahmed, mevlidi anın Gümüşhâne,
Şehir-i şark-u garbın, mürşid-i râh-ı Hudâdır bu!..
Muhakkak ehl-i Hakk ölmez, ebed haydır bil ey zâir!
Saray-ı kalbini pâk eyle, bâb-ı evliyâdır bu!
Şu'a-ı dürr-i vahdet, menba'-ı ilm-i ledünnidir.
Mükemmel vâris-i şer'-i Muhammed Mustafâ'dır bu.
Hilâfet müddetinden, "İrcii" vaktine dek Hakk'a,
Tarîk-i Hâlidî'yi neşr eden, Hakk-reh-nümâdır bu.
Cilâ-yı ruhdur zikri, mürîdana gıdâdır bu!"
Ziyaüddin-i Gümüşhanevi Camii Külliyesi

Gümüşhanevi hazretlerinin bağlilarından ve yaşadığı dönemin kanaat önderlerinden Mehmet Zahit KOTKU 1976 yılında öğrencisi Gümüşhane Bağlarbaşı Mahallesi sakinlerinden Ahmet Erkan KOCATÜRK'e; Gümüşhanevi hazretlerinin doğum yeri olan memleketinde onun adına bir cami ve külliye yapılmasını vasiyet etmiştir. Bu vasiyet üzerine "Ahmet Ziyaüddin-i Cami Yaptırma ve Yaşatma Derneği" kurulmuş ve bu dernek tarafından da 1978 yılında cami ve külliyein temelleri atılmıştır.

Cami ve külliye inşaatının yapımına fiili olarak 2007 yılında başlanılmıştır ve 29 Temmuz 2011 günü ise ibadete açılmıştır.

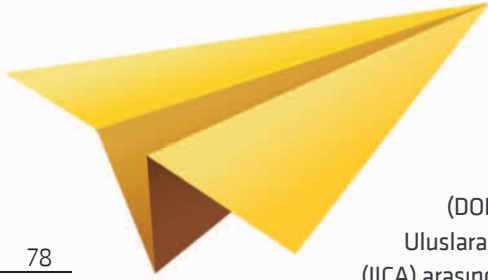
Doğu Karadeniz Yaylalarında

Bulut Denizine Dalmak

DOKA

dokaizen sistemi ile

Kurumsal Kapasitesini Geliştiriyor

Doğu Karadeniz
Kalkınma Ajansı
(DOKA) ve Japonya
Uluslararası İşbirliği Ajansı
(JICA) arasında imzalanan "Doğu

Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın Kurumsal Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi"nin önemli çıktılarında biri de KAİZEN (Sürekli İyileştirme) sistemidir. "DOKAİZEN" ("KAİZEN" ve Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın kısa adı olan "DOKA" kelimeleriyle oluşturulmuş sistem) Sürekli İyileştirme" sistemi proje kapsamında oluşturulmuş ve Ajansımızda uygulanmaya başlanmıştır. DOKAİZEN sisteminde, kısa ve orta vadede, tüm çalışanlarımız arasında sistemin sahiplenilerek başarıyla uygulanması, sürdürülebilir kılınması; uzun vadede ise kamu sektörü, özel sektör ve STK'lardan oluşan bölgemiz paydaşlarına sistemin yaygınlaştırılması hedeflenmiştir.

Japoncada, "kai" ve "zen" kelimelerin birleşiminden oluşan Kaizen kelimesinde, "kai" değişim, "zen" ise daha iyi anlamına gelmektedir. İki kelimenin birleşimi dilimize "Sürekli İyileştirme" olarak çevrilmiştir. Kaizen, kurum ve kuruluşların tedarik zincirindeki tüm paydaşlarının süreçlerinde sürekli iyileştirmeyi amaçlar.

Değişim + Daha iyiye doğru = Sürekli İyileştirme

Bu felsefeyi ilk ortaya koyan Masaaki IMAI, "Kaizen" adlı kitabında, Kaizen'i şöyle tanımlar: "Kaizen, Japonya'da gelişip sonradan bütün dünyaya yayılan birçok yönetim uygulamasını (üretkenlik artırımı, toplam kalite kontrol, kalite kontrol çemberleri ya da işçilerle olan ilişkiler) kapsayan bir şemsiyedir."

- Müşteri Yönelimi
- Toplam Kalite Kontrol
- Robot Kullanımı
- KK Çemberleri
- Öneri Sistemi
- Otomasyon
- İş Yerinde Disiplin
- Toplam Verimli Bakım (TVB)
- Kamban
- Kalite İyileştirilmesi
- Tam Anında Üretim
- Sıfır Hata
- Küçük Grup Faaliyetleri
- İşçi-Yönetim İşbirliği
- Verimlilik İyileştirme
- Yeni Ürün Geliştirme

Kaizen Şemsiyesi

Kaizen Felsefesine göre herhangi bir birimde, herhangi bir gelişimin olmadığı tek bir gün bile geçmemelidir. Kaizen Felsefesi; iş yaşamında, sosyal ilişkilerde ve aile hayatında hayat tarzımızın sürekli geliştirilmesi gerektiğini savunur.

Yalın Felsefesi, sorunların görünür kılınmasını, sorunlar karşısında esnek ve çevik olunmasını, gereksiz işlerle uğraşılmasını (değer ve israf kavramı), her şeyin yerli yerinde olmasını (5S kuralı), sorunların yerinde görülmesini, incelenmesini ve bilgi toplanmasını (Gemba kavramı), kararların uygulayıcılar tarafından iyi anlaşılmasını (Hoshin Kanri kavramı) içerir. Bu felsefenin en önemli unsurlarından biri de **KAİZEN** yaklaşımıdır.

“**Yalın Kavramlar Sözlüğü**”ne göre ise Kaizen “Daha fazla değer yaratmak üzere, daha az israfı bir değer akışının veya tek bir sürecin sürekli iyileştirilmesi”dir. Değer; ürün veya hizmete müşteri tarafından biçilen kıymettir.

Japonca anlamı “**MUDA**” olan israf ise, ürün veya hizmetlere değer katmayan, kurumun ana hedefine ilerlemesine katkısı olmayan, gerçekleştirilen faaliyetlerin tümüdür. İlk olarak Toyota’daki sıfır stoğu hedefleyen “Just-In-Time”(Tam zamanında Üretim) uygulaması ile gündeme gelen MUDA’lar bu sistemin kurucuları tarafından yedi grupta toplanmıştır:

- Aşırı Üretim- Gerekenden veya talep edildenden daha fazlasını üretmek.(ürün, bilgi, kâğıt vb.)
- Düzeltme(Hata, Tamir)- Muayene, yeniden işleme, hurda ve bilgi işlemede hatalar.
- Gereksiz Taşımalar- Malzeme, ürün ve bilginin gereksiz yere taşınması.
- Uygun Olmayan İşlemler- Yanlış / yetersiz araç-gereç ve yöntemle çalışmak.
- Gereksiz Stoklar- Gerekli olan asgari stoklardan daha fazla olan her malzeme, ürün.
- Gereksiz Operatör Hareketleri- Operatörlerin malzemeleri, takımları, dokümanları vb. uzun süre araması, çalışma yerinin yanlış tasarımı.
- Bir Önceki Süreci Bekleme- Makinelerin ve çalışanların işin bitmesini ya da önceki faaliyetleri beklemesi

Ekipman, işçilik, malzeme ve enerji etkinliğinin sağlanması için Kaizen, 16 büyük kaybın yok edilmesine yönelik yapılan çalışmaları kapsar. **16 Büyük Kayıp** (İsraf) 3 ana grupta toplanmıştır:

Ekipmanı Etkileyen 8 Büyük Kayıp

- Arıza Kayıpları
- Setup Ayar Kayıpları
- Takım Değişimi
- Başlangıç Kayıpları
- Küçük Duruşlar
- Hız Kayıpları
- Hatalı Üretim ve Tamir Kayıpları
- Kapatma Kayıpları

İşgücünü Etkileyen 5 Büyük Kayıp

- Yönetim Kayıpları
- Üretim Hareket Kayıpları
- Hat Organizasyon Kayıpları
- Lojistik Kayıpları
- Ölçme ve Ayar Kayıpları

Malzeme ve Enerji Etkinliğini Önleyen 3 Büyük Kayıp

- Enerji Kayıpları
- Jig, Kalıp ve El Aleti Kayıpları
- Verim Kayıpları

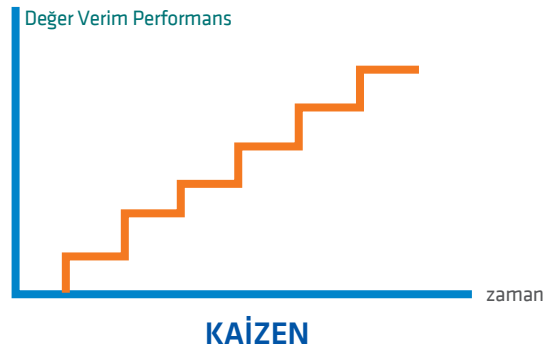
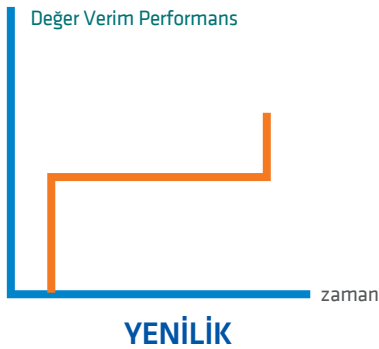
Kurumlarda, israfın yok edilmesine yönelik iyileştirmeyi sağlamak amacıyla iki farklı yaklaşım bulunmaktadır: Birisi, küçük ama sürekli adımlarla yapılan mevcut durumun iyileştirilmesi olan **KAİZEN** sistemi; diğeri ise uzun aralıklı, ani sıçramalarla yapılan performans iyileştirme olan **İNOVASYON** (Yenilik) sistemidir. Batı tarzı yönetim modelleri, inovasyon ve sonuç odaklı yönetimlere sahipken; Doğu tarzı Japon yönetim modeli ise insan ve süreç odaklılığı (Kaizen sistemi) benimsemektedir.

Hep Bir Adım Daha
Öteye...

Kaizen, yeniliklerin yerini almaz ve yenilikleri dışlamaz. Aksine, “Yenilik” ve “Kaizen” birbirinin tamamlayıcısıdır. İdeal olanı, Kaizen’in hedefe ulaştığı noktada yeniliğin devreye girmesidir. Kaizen, mevcut durumu kökten değiştirmez ya da yerine bir başkasını getirmez. Kaizen’in marjinal katkısı azalma eğilimi gösterdiğinde, gözler yeniliğe çevrilmelidir. Üst yönetimin görevi, Kaizen ve yenilik arasında dengeyi korumak ve yenilikçi fırsatları hiçbir zaman göz ardı etmemektir. İnovasyon tek başına asla yeterli değildir ve daima Kaizen ile desteklenmelidir.

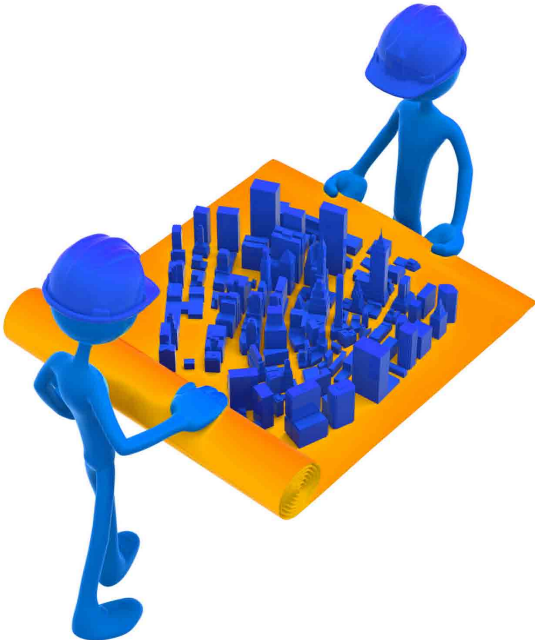

Kaizen ve İnovasyon arasındaki temel farklar tabloda sunulmuştur:

	KAİZEN	YENİLİK
Etki	Uzun vadeli, uzun süreli fakat heyecan verici değil	Kısa vadeli, heyecan verici
İlerleme	Küçük adımlarla	Büyük adımlarla
Tempo	Sürekli ve düzenli gelişerek	Aralıklarla ve gelişimi düzensiz
Değişim	Kademeli ve sürekli	Birdenbire ve geçici
Katılım	Herkes	Sınırlı sayıda “şampiyon”
Yaklaşım	Çoğulcu; grup çabaları, sistemsel yaklaşım	Katı bireysellik, bireysel fikir ve çabalar
Tarz	Koruma ve iyileştirme	Hurdalama ve yeniden kurma
Kıvılcım	Konvansiyonel bilgi, çağdaş	Teknolojik atılımlar, yeni keşifler, yeni teoriler
Uygulama için gereksinim	Küçük yatırım, korumaya dönük yoğun çaba	Büyük yatırım ve koruma yönünde az çaba
Çaba yönelimi	İnsan	Teknoloji
Değerlendirme kriterleri	Daha iyi sonuca yönelik yöntem ve çabalar	Kar amacına yönelik sonuçlar
Avantaj	Yavaş gelişen ekonomilerde iyi işler	Hızlı gelişen ekonomilere daha uygun

Kaizen'in amaçları şöyle sıralanabilir:

- İş veya süreci kolaylaştırmak
- Ağırlığı ve sıkıcılığı yok etmek
- İşle ilgili rahatsızlığı yok etmek
- İş daha güvenli hale getirmek
- İş daha üretken hale getirmek
- Ürün/hizmet kalitesini iyileştirmek
- Zaman ve maliyetten tasarruf

Kaizen'in uygulandığı kuruma sağladığı temel faydalar aşağıda sıralanmıştır:

- Kaliteyi iyileştirmede, işlem sürelerinin azaltılmasında, verimlilik artışında ve israfların önlenmesinde önderlik yapar.
- Sonuçları değil, çabaları da takdir ettiğinden çalışan motivasyonunu artırır.
- Tekrar işlemlerde azalış sağlar.
- Yönetim problemlere daha duyarlı hale gelir.
- Çalışanların gerçek sorunları anlaması hızlanır.
- İnsancıl bir yaklaşımdır, çünkü herkesin katılımını bekler. Her çalışanın, ömrünün ortalama üçte birini geçirdiği yer olan çalışma ortamını iyileştirmeye katkıda bulunabileceği inancına dayanır.
- Müşteri memnuniyetini artırır.
- Net değer akışı boyunca müşteri ihtiyaçlarının tanımlanmasını sağlar.
- Hem yukarıdan aşağıya hem de aşağıdan yukarıya iletişim yer almaktadır.
- Planlama aşamasına daha fazla ağırlık verilir.
- Süreci esas alan düşünce tarzı teşvik edilir.
- Çalışanlar önemli konularda daha fazla yoğunlaşır ve söz hakkına sahip olurlar.

Kaizen yapılabilecek alanlar ise:

- Kişinin kendi işinde iyileştirmeler,
- Enerji, malzeme ve diğer kaynakların tasarrufu,
- Çalışma alanında iyileştirmeler,
- Makine ve süreçlerde iyileştirmeler,
- Araç-gereçlerde iyileştirmeler,
- Ofis çalışmalarında iyileştirmeler,
- Hizmet kalitesinde iyileştirmeler,
- Yeni ürünler için fikirler,
- Müşteri hizmetleri ve müşteri ilişkileri, olarak tanımlanabilir.

Kaizen'in kurum ve kuruluşlarda başarılı şekilde uygulanması için:

- Üst yönetimin Kaizen konusunda kararlı olması ve Kaizen'in kurumu kapsayan bir felsefeye dönüşmesi gerekmektedir.
- Birey öncelikli Kaizen çoğu kez moral kazandırıcı olarak görülmektedir ve yönetim her zaman öne-rilerde ekonomik kârlılık aramamalıdır.
- Çalışanların işlerini daha iyi yapma yollarını ara-mak üzere «düşünen çalışanlar» olabilmeleri için yönetimin dikkatli ve heveslendirici olması gerekmektedir.
- Üst yönetim kaynak sağlayarak KAİZEN'e destek ve yön vermelidir.
- Eğitim programları ile çalışanlara KAİZEN bilinci aşılanmalıdır.
- İyileştirme süreci zaman alıcı olabilir ve sonuç-larının etkileri kısa zamanda görülmeyebilir. Bu noktada üst yönetim sistemi uygulamaktan vazgeçmemelidir.

KAİZEN TÜRLERİ

1) Önce-Sonra (Birey Öncelikli) Kaizen:

- Birey önceliklidir, en fazla 2 kişilik çalışma grubu-nu kapsar.
- 1-8 saat arasında tamamlanması beklenir.
- Basit, kolay çözülebilen, kendi yetki- etki alanı-mızdaki ve büyük yatırım gerektirmeyen sorun-lar ele alınır.

Önce-Sonra Kaizen'de kişi sorunu kendi keşfedip bu sorunu kendisi veya bir başkası ile birlikte çözer ve sorunun tekrarlanmaması için çözümü standartlaştırır.

2) Kobetsu (Odaklanmış) Kaizen

- Ekip önceliklidir, 3-9 kişilik çalışma gruplarını kapsar.
- 16 büyük kaybın azaltılmasına yönelik veri taki-bi gerektiren, maliyeti düşük, getirisi yüksek olan iyileştirmelerdir.
- Öncesinde ve sonrasında gözlem ve izleme gerektirir.
- Sadece kendi alanında uygulanır, 3-6 aylık çalışmalardır.
- Hedef, hataları sıfırlayıp, kaliteyi iyileştirip işlem sürelerini kısaltmaktır.
- Üst yönetim tarafından Kobetsu Kaizen'de ulaşılabilir ama zorlayıcı hedefler konulur.

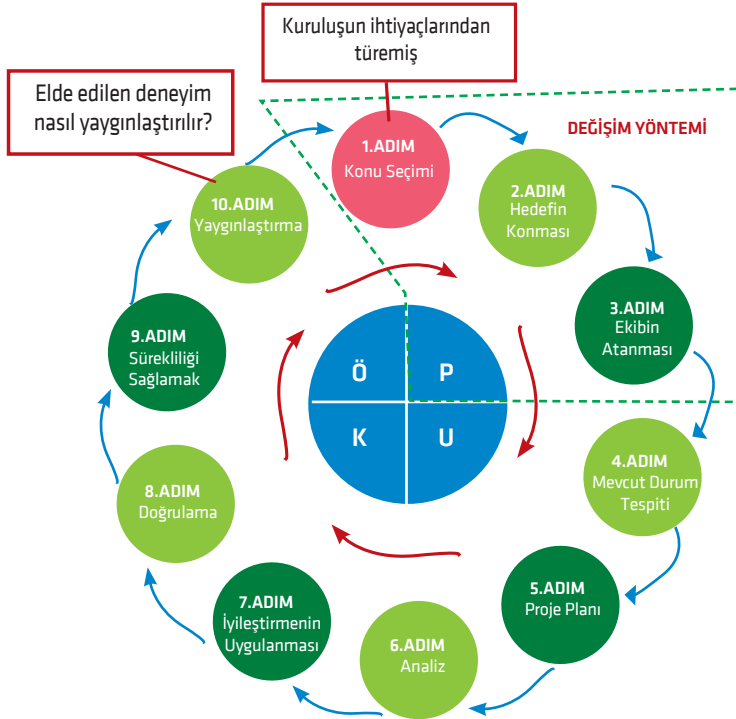
Kobetsu Kaizen ikiye ayrılmaktadır:

1. **Kaizen Ekipleri ile yapılan Kobetsu Kaizen:** Üst yönetimin kurumun belirlenmiş stratejik hedeflerine ulaşması doğrultusunda, oluşturduğu projeler için görevlendirdiği çalışma grupları aracılığıyla uygulanan Kaizen türüdür. Üst yönetim, projeleri müşterilerden alınan geri bildirimler doğrultusunda da oluşturup Kaizen Ekiplerini bu projelerin uygulanmasında görevlendirebilir.
2. **Kalite Çemberleri ile yapılan Kobetsu Kaizen:** Çalışanların kendi birimleri ve etkileşim içinde oldukları birimler ile ilgili sorunların çözümüne yönelik gönüllü olarak oluşturdukları grup çalışmasıyla yapılan Kaizen türüdür.

Kalite Çemberleri ve Kaizen Ekiplerinin uyguladığı Kobetsu Kaizen arasındaki temel farklar aşağıdaki tabloda görülmektedir:

KALİTE ÇEMBERİ	KAİZEN EKİPLERİ
Çemberlerde gönüllülük esastır.	Ekip üyelerini, yönetim seçer, gönüllülük şart değildir.
Çemberler çalışacakları konuyu kendi seçerler.	Ekiplere projeleri yönetim verir veya projeler havuzdan yine yönetim tarafından seçilir.
Çember üyeleri aynı iş alanında çalışırlar.	Ekip üyeleri farklı bölümlerden olabilir, beyaz yakalı çalışanlar destek verebilir.
Çemberlerin inceleyecekleri sorunlar kendi iş alanları ile ilgilidir.	Ekiplerin konuları birden fazla bölümü ilgilendirebilir.
Çemberler çalışmalarını bitirince diğer konuya başlar, süreklilik vardır.	Ekipler çalışmaları bitince dağılırlar, başka bir çalışma için tekrar bir araya getirilirler.

“Hiç sorunu olmadığını iddia eden birisinden daha çok sorunu olan yoktur.” (Hiç problem olmaması, problemlerin en büyüğüdür.)

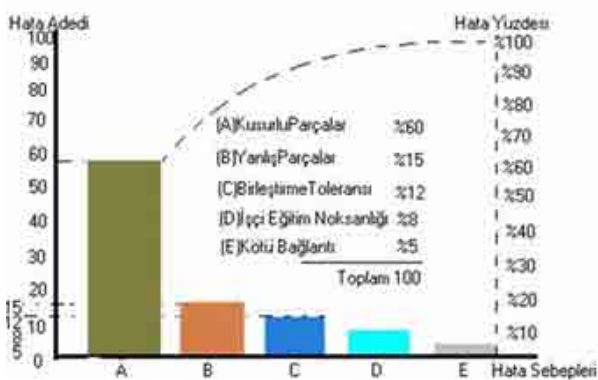
Yandaki şekilde Kaizen Ekiplerince gerçekleştirilen Kobetsu (Odaklanmış)Kaizen'in Deming PUKÖ(Planla-Uygula-Kontrol Et-Önlem Al) döngüsüne göre gerçekleştirilen süreçleri görülmektedir. PUKÖ Döngüsü Kobetsu Kaizen sisteminin en önemli problem çözme aracıdır.

Önce-Sonra Kaizen ve Kobetsu Kaizen'de sorunların “KÖK” sebebinin tespit edilerek tamamen ortadan kaldırılması ve tekrarlanmaması hedeflenir.

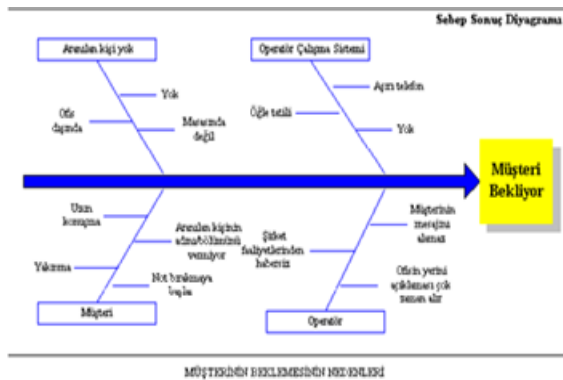
Toyota Üretim Sistemi(TPS) ve Yalın Üretim Sisteminin kurucusu Taiichi OHNO

Sorunlar, çoğunlukla tecrübe ve sağduyu ile çözülür. Ancak karmaşık sorunlarda ve veri analizi gerektiren durumlarda aşağıda gösterilen problem çözme teknikleri kullanılabilir:

- **Pareto Diyagramları**

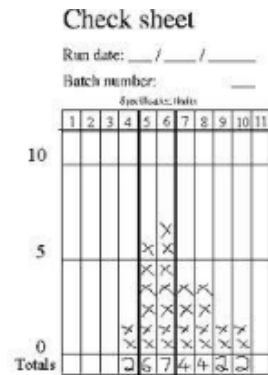
- **Sebeup-Sonuç Diyagramları(Balık Kılçığı Diyagramı)**

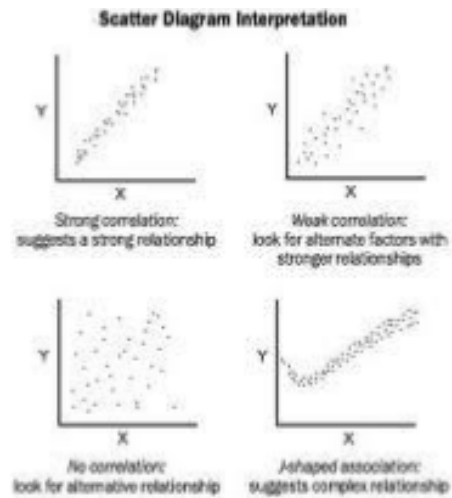
- **Histogramlar**

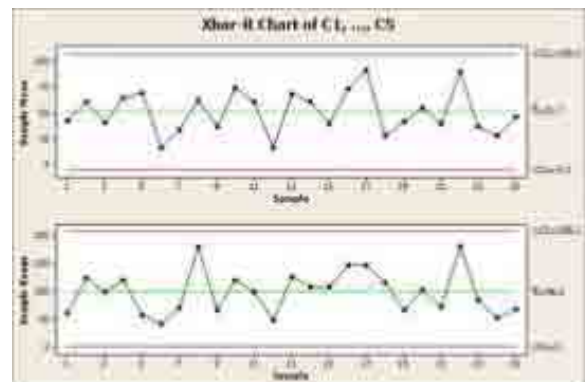
- **Kontrol Tabloları**

- **Saçılma Diyagramları**

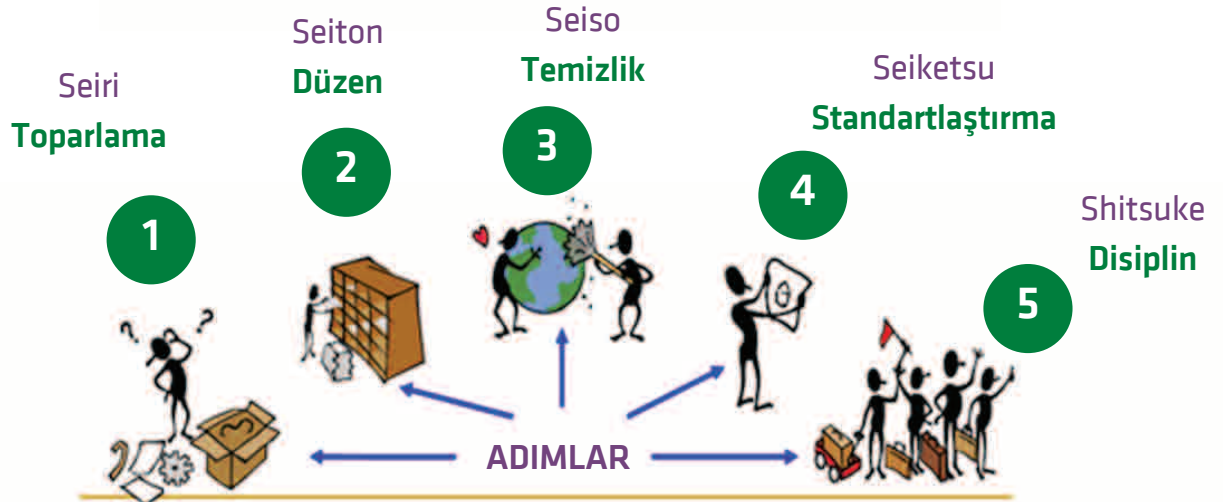
- Çalışma Formu

- Akış Diyagramları

Kaliteli çalışma ortamı oluşturmak ve ortamın sürekliliğini sağlamak için 5S Uygulamaları da Kaizen sisteminde kullanılmaktadır. 5S aşağıdaki şekilde görüldüğü üzere Japonca'da "Toparlama, Düzen, Temizlik, Standartlaştırma ve Disiplin" kelimelerinin baş harflerinden oluşan, nitelikli ve sürdürülebilir çalışma ortamı oluşturmak için uygulanan bir sistemdir.

KAİZEN İLE İLGİLİ ÖRNEKLER:

Amerikan Hava yolları, 1987 yılında maliyetleri düşürmek üzere bir çalışma başlatmış ve çalışma sonucunda yapılan iyileştirmelerden biri şöyle gelişmiştir: First-class sınıfında yapılan inceleme ve gözlemlerde yolcuların %80'inin salatada sunulan zeytinlerin hepsini yemediği tespit edilmiş ve salatalardan bir adet zeytin eksiltmek suretiyle, yıllık 40.000 USD kâr edilmiştir.

Başka bir örnekte ise, Japonya’da bir fabrikanın ka-
feteryasında servis görevlileri bir “kalite çemberi” oluş-
turmuş ve öğle yemeği sırasındaki çay tüketimi üzerine
çalışmışlardır. Görevliler, çayı masalara büyük termos-
larla yerleştirdiklerinde çay tüketiminin masadan ma-
saya farklılıklar gösterdiğini belirlemişlerdir. Bunun üze-
rine görevliler, çalışanların öğle yemeği sırasında nasıl
çay içtiklerini gözlemlemiş, aynı kişilerin aynı masalara
oturma eğiliminde olduklarını saptamışlardır. Bu bulgu-
ların ışığında her masaya farklı miktarda çay koymaya
başlamışlar ve böylece çay tüketimini yarıya indirmeyi
başarmışlardır. Sonuç rakamlara döküldüğünde, çaba-
ları karşılığında sağlanan maddi tasarruf çok az olması-
na rağmen servis görevlilerinin bu iyileştirme çalışmaları
“Başkanlık Onur Madalyası” ile ödüllendirilmiştir.

ÖNCE / SONRA KAİZENİ BEFORE / AFTER KAIZEN									
ÖS KAİZEN NO :	5	UFGULAMA TARİHİ :	04.10.2011	ÖNCE NO :	5				
BÖLÜM/TARİHİ :		ÖNCEYİ YAZINIZ :	Araçlar Sıralığı						
KAİZEN KONUSU :	Raf Sistemleri Refektör Sistemler			KONULANLAŞTIRILAN İLE STANDARTLAŞTIRILAN TARİHİ :					
				YERLEŞENLAŞTIRILAN İLE STANDARTLAŞTIRILAN SORUMLUSU :	Mehmet Güllü				
KAİZENDEN ÖNCE / BEFORE KAIZEN				KAİZEN SONRA / AFTER KAIZEN					
ÖNCE : Rafaltı sistemlere erişim çok zor ve bu durumda anlamada zaman kayıtları sebep oluyordu. Yeni paçe mantolara yol açtıydı.				SONRA : Raf sistemi düzenlenip, raflar kodlara göre yeniden belirlendi. Parçalar kod sistemine göre yerleştirildi.					
BEFORE / ÖNCE 				AFTER / SONRA 					
KAİZE ALANLARI :	ÖS NO / Sayı / No :	ÖNCEYİ YAZINIZ :	ÖNCEYİ YAZINIZ :	ÖNCEYİ YAZINIZ :	ÖNCEYİ YAZINIZ :				
	5	5	5	5	5				
KAİZE TARİHİ :	ÖS NO / Sayı / No :	ÖNCEYİ YAZINIZ :	ÖNCEYİ YAZINIZ :	ÖNCEYİ YAZINIZ :	ÖNCEYİ YAZINIZ :				
04.10.2011	5	5	5	5	5				

Yukarıda 5S Uygulaması kullanılarak düzenli ve kaliteli iş ortamının oluşturulmasıyla sonuçlanmış bir Önce-Sonra Kaizen örneği görülmektedir. Çalışma ortamının düzenli hale getirilmesi sayesinde, çalışan, aradığı malzemeyi en kısa sürede bularak müşteriye sunduğu hizmet kalitesini arttıracaktır.

Ajansımızda uygulanmakta olan DOKAİZEN Sürekli İyileştirme sisteminin ortaya çıkışı, JICA işbirliğinde 2012 ve 2013 yıllarında bir grup Ajans çalışanının Japonya'ya yaptığı inceleme ziyaretlerine dayanmaktadır.

2012 yılında Japonya'ya yapılan ilk inceleme gezisinde, başarılı bir Kaizen örneği görmek üzere Japonya'nın önemli bir metal işleme fabrikası olan İshihara Kinzoku Company ziyaret edilmiştir.

Firmanın 1995 yılından itibaren Kaizen uygulamaları gerçekleştirdiği, üst düzey yöneticilerden alt düzey çalışanlara kadar tüm çalışanların Kaizen sürecine katılım sağladığı ve bu sayede yılda ortalama 400 Kaizen önerisi alındığı öğrenilmiştir. Bu denli yüksek katılımı, teşvik edici ödül sisteminin etkisi vurgulanmıştır.

Firma yetkilileri, işletmelerinde Kaizen uygulamasının başarıya ulaşmasında en büyük etkenin üst yönetimin süreci sahiplenmesi ve sürecin tabana yayılması olduğunu özellikle belirtmişlerdir.

2013 yılında Japonya'ya yapılan 2. inceleme gezisinde Amagasaki Belediyesi ziyaret edilmiş, burada uygulanmakta olan Kaizen sistemi incelenmiştir. Kaizen sistemi sayesinde Belediye'nin özellikle Kanalizasyon-Altyapı İşleri Birimi ve Turizm Biriminde önemli iyileştirmeler yaptığı gözlemlenmiştir. Kanalizasyon ve altyapı çalışmalarında, daha düşük maliyetli, daha nitelikli ve daha kısa süreli çalışmalar yapıldığı, uygulanmış Kaizen örnekleri ile gösterilmiştir.

Turizm Geliştirme Biriminde, yeni turizm destinasyonları ve sanayi turizmi gibi yeni turizm modelleri oluşturularak şehrin turizm potansiyelinin geliştirildiğine dair başarılı Kaizen örnekleri sunulmuştur. Kaizenlerin değerlendirme sürecine belediye hizmetlerinin tedarikçileri, belediye çalışanları, belediyenin hizmet verdiği müşteri konumundaki şehir halkının da katılımı sağlanmaktadır. Başarılı bulunan Kaizenler, hem belediyenin web sitesi hem de şehirde yaşayan gönüllü insanların katılım sağladığı toplantılar aracılığıyla kamuoyuyla paylaşılmaktadır. Şehirde Kaizen uygulamaları, en çok gönüllülük esasına dayalı "Kalite Çemberleri" oluşturularak gerçekleştirilmektedir.

Kaizen kapsamında yapılan 3. ziyaret ise Türkiye Kalite Derneği (KALDER) tarafından organize edilmiş olup Türkiye'de hizmet ve imalat sanayi sektörlerinde başarılı Kaizen uygulaması gerçekleştirmekte olan ODTÜ Gelişim Vakfı'na ve Ankara Pursaklar Coca-Cola fabrikasına yapılmıştır. Yapılan ziyaretlerde hizmet ve imalat sanayi sektörlerinde başarılı Kaizen örnekleri yerinde incelenmiştir. Her iki kurum da KALDER'den Kaizen ödülü kazanmıştır. Coca-Cola firmasında ayrıca "Yalın 6 Sigma" kalite güvence sistemi konusunda da bilgi alınmış olup bu konuda firmanın yaptığı başarılı uygulamalar görülmüştür.

Söz konusu inceleme ziyaretlerinden sonra, Ajansımızda uygulanması gereken KAİZEN sistemi türleri konusunda fikirler oluşmuş, bu ziyaretler ufkumuzu genişletmiştir.

Ajansımızda DOKAİZEN sisteminin uygulanması kapsamında, Eylem Planı, Mantıksal Çerçeve, Kaizen Başvuru, Uygulama ve Değerlendirme Süreçlerinin anlatıldığı Yönerge, Kaizen Uygulama ve Değerlendirme Formları ve Eğitim Sunumu dokümanları hazırlanmıştır.

Ajans çalışanlarının çalıştıkları birimin ve etkileşim içinde oldukları birimlerin süreçlerinin iyileştirilmesinde sistemi sahiplenmeleri, doğru teşvik mekanizmaları ile sisteme katılımlarının artırılması, sistem uygulamalarının değerlendirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla "Kaizen Komitesi" kurulmuştur.

Ajansımızın bilgi üreten, bu bilginin çalışanlarımızla ve paydaşlarımızla paylaşılıp yaygınlaştırılmasına ortam sağlayan bir “think tank” (düşünce havuzu) kuruluşu vazifesi üstlenmiş olan “DOKADEMİ Forumu”nda tüm Ajans çalışanlarına Kaizen sistemi anlatılmıştır. Sistemin başvuru, uygulama ve değerlendirme süreçleri hakkında bilgi verilmiştir. Sonrasında da her birim özelinde toplantılar düzenlenerek ajans çalışanlarınca edinilen bilgilerin pekiştirilmesi sağlanmıştır.

Ajansımızda, Önce-Sonra Kaizen ve Kobetsu Kaizen’in Kaizen ekiple-rince yapılan türü gerçekleştirilmektedir. “Kobetsu Kaizen Uygulaması”nın ismi uygulamada “İyileştirme Önerisi” olarak değiştirilmiştir. Bu iyileştirme önerileri, çalışanın Önce-Sonra Kaizen uygulaması gerçekleştiremeyeceği durumlarda, yani sorunun çözümü için, takım çalışması, mevzuat değişikliği, sistem değişikliği, yüksek maliyet ve Genel Sekreter onayı gereken her durumda uygulanacaktır.

İyileştirme önerisinde sadece sorun değil, sorununun çözümüne yönelik eylem planı da öneri sahibi tarafından sunulmaktadır. Bu iyileştirme önerileri Kaizen Komitesi tarafından ön değerlendirmeye tabi tutulmakta, makul olanlar Genel Sekreter’e sunulmakta ve Genel Sekreter’in onay verdiği iyileş-

tirme önerileri işleme alınmaktadır. Onaylanan iyileştirme önerilerinin eylem planları, öneri sahibi ve Kaizen Komite ile birlikte incelenip gerekiyorsa revizyonları yapılmaktadır. Bu öneriler, KAİZEN Komitesi tarafından Deming PUKÖ Döngüsüne(Planla-Uygula-Kontrol Et-Önlem Al) göre uygulamaya alınmaktadır.

Ön değerlendirmeden geçen ve uygulanmış “Önce-Sonra Kaizen” ve “İyileştirme Önerilerinin” Değerlendirmeleri Kaizen Komitesi ve diğer Ajans çalışanları tarafından özgünlük, maliyet, etki ve uyarlanabilirlik kriterlerine göre yapılmaktadır.

Başarılı bulunan, en yüksek puanlı ilk 3 “Önce-Sonra Kaizen ve İyileştirme Önerisi” sahiplerine altı ayda bir, prestij ödülleri verilmektedir. Önce-Sonra Kaizen uygulamalarında katılımı artırmak için teşvik edici sistemler Ajansımızda uygulanmaktadır.

İlk Önce-Sonra Kaizen ve iyileştirme önerilerinin Ekim 2014’te başladığı DOKAİZEN Sistemiyle ilgili Ajans çalışanlarımızın Kaizen konusunda farkındalığını artırmak ve sisteme uyumunu sağlamak amacıyla Türkiye Kalite Derneği’nden mart ayı içerisinde Kaizen eğitimi alınacaktır. Ayrıca Türkiye Kalite Derneği tarafından bölgemiz özel sektör temsilcilerinin kurumsal kapasitelerinin artırılması ve daha rekabetçi olmalarını sağlamak amacıyla DOKADEMİ Forumunda Kaizen Sistemi hakkında bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilecektir.

Sonuç olarak, DOKAİZEN sistemi, çalışanlarımızın kendi ve etkileşim içinde oldukları birimlerin iş süreçlerinde sürekli iyileştirme farkındalığı oluşturma; çalışanlar ve çalışma birimleri arasındaki iletişimi geliştirme; iş süreçlerimizdeki gereksiz süreçleri, israfları azaltarak hizmet kalitemizin iyileştirilmesi; çalışanların bilgi ve tecrübelerini geliştirerek motivasyon ve iş doyumlarının artırılması konularında, Ajansımızın kurumsallaşma süreçlerine büyük destek sağlamaktadır. DOKAİZEN sisteminin tüm çalışanlarımızın katılımı ile uygulanmasında, üst yönetimimizin süreci sahiplenip tüm çalışanlarda “Sürekli iyileştirme” farkındalığı oluşturmaya büyük öneme sahiptir. Kısa ve orta vadede DOKAİZEN sisteminin Ajansımızda başarıyla uygulanmasının sürdürülebilirliği sağlandıktan sonra, uzun vadede Kaizen sistemini bölgemiz paydaşlarına yaygınlaştırmak en önemli misyonlarımızdan biri olacaktır.

Kaynakça :

- İmai Masaaki, Kaizen, Kalder Yayınları, İstanbul, 1997.
- Chet Marchwinski, John Shook, Yalın Kavramlar Sözlüğü/Lean Lexicon, Yalın Enstitü Derneği.
- Türkiye Kalite Derneği (KALDER), Kaizen Seminer Notları, 2015.
- Türkiye Makine Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, Seminer Notları, 2012.

Murat KARACA / DOKA Uzmanı

1976 yılında Muğla'nın Dalaman ilçesinde doğmuştur. İlk ve orta öğrenimini Muğla ve İzmir'de, lisans eğitimini ise İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümünde tamamlamıştır. Sırasıyla; Uşak'ta Sesli Tekstil A.Ş.'de Kalite Güvence Mühendisliği, Necati Özen Tekstil'de Üretim Planlama Müdürlüğü, ve İzmir'de Gülşah Tıbbi Cihazlar Ltd. Şti'nin yabancı ortaklığı İzmir Atlas Health Care Technologies A.Ş.'de Fabrika Müdürlüğü görevlerinde bulunmuştur. 2010 Eylül ayında Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nda İzleme ve Değerlendirme Birimi uzmanı olarak göreve başlamış olup, 2011 Temmuz'undan itibaren ise Trabzon Yatırım Destek Ofisi uzmanlığı görevini yürütmektedir. İyi derecede İngilizce bilmekte olup, evli ve bir erkek çocuğu babasıdır.

www.dogukaradeniz.com.tr

Doğu Karadeniz Bölgesi'nde
Ekonomideki Rekabet Gücünün
Kış Turizmi İle Arttırılması

Doğu Karadeniz Suudi Arabistan'da Tanıtıldı

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), Suudi Arabistan'ın Cidde kentinde düzenlenen 5. Uluslararası Cidde Turizm ve Seyahat Fuarına (JTTX 2015) katıldı.

Doğu Karadeniz Bölgesi'nin turizm bakımından en önemli pazarı konumundaki Suudi Arabistan'ın en büyük organizasyonlarından biri olan fuara bu yıl Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu Başkanı Rize Valisi Ersin Yazıcı başkanlığında Giresun Valisi Hasan Karahan, Artvin Valisi Kemal Cirit, Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanı Orhan Fevzi Gümrükçüoğlu, Rize Belediye Başkanı Reşat Kasap, Rize Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Şaban Aziz Karaahmetoğlu, DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım ve DOKA uzmanlarından oluşan bir heyetin yanı sıra Doğu Karadeniz'de faaliyet gösteren 8 seyahat acentesi temsilcileri de katılarak çok sayıda Suudi muadilleriyle tanıtım, işbirliği ve bağlantı gerçekleştirdiler. Ayrıca, DOKA Standında ziyaretçilere bölgenin marka değeri olan fındık ikram edilerek fındığın Arap Dünyasına tanıtımı sağlandı.

Bireysel ve kurumsal olarak çok sayıda kişinin ziyaret ettiği DOKA standına Türk Temsilcilikleri, Cidde Ticaret Odası heyeti, Abu Dhabi Turizm Ofisi Başkanının yanı sıra Arap basın mensupları da yoğun ilgi göstermişlerdir.

Türkiye'den kurumsal düzeyde yalnız DOKA'nın katılım gerçekleştirdiği fuarda, DOKA standını ve heyetini başta Türkiye'nin Cidde Başkonsolosu Fikret Özer olmak üzere Basın, Ekonomi, Kültür Ataşeleri ile THY Temsilcileri de eşlik etti.

Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası, Trabzon İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı ve TURSAB Karadeniz Bölge Başkanlığı'nın ortak girişimleriyle organize edilen fuarda firmalarla birlikte katılım sağlanarak bölge firmalarının desteklenmesi, Suudi turizm pazarının büyütülmesi hedeflenmiş bu sayede firmaların muhtemel bağlantılarını güçlendirmeleri ve yeni bağlantılar kazanmaları sağlandı. Acente temsilcileri fuarın bu açıdan oldukça faydalı bulduklarını belirterek birçok görüşme gerçekleştirdiklerini, bu şekilde İstanbul firmaları üzerinden gerçekleştirilen turizm hareketini bölge firmalarına kaydırarak prosedürü azaltmayı, güveni ve katma değeri artırmayı sağlayabileceklerini belirtti.

DOKA Genel Sekreteri Çetin Oktay Kaldırım, bölge tanıtımlarına Cidde Fuarı'nın yanı sıra Suudi Arabistan genelindeki tanıtımlara Riyad fuarı, Suudi basın ve turizm temsilcilerinin bölgede ağırlanması, Suudi basınında yer alınması gibi faaliyetlerle devam edeceklerini belirtti. Dört yıldır tanıtım çalışmalarının geri dönüşlerinin turist artışında ve yatırım taleplerindeki artışlara bakılarak görülebileceğini değinen Kaldırım, geçen yıl yaklaşık 260 bin Arap turist tarafından ziyaret edilen Doğu Karadeniz'in bu yıl yine gerçekleştirilecek çalışmalarla birlikte Altın yılını yaşayacağını söyledi.

DOKA, Japon Dış Ticaret Teşkilatı'na (JETRO) Doğu Karadeniz Bölgesi'ni Tanıttı

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), Doğu Karadeniz Bölgesi'nin ekonomik ve ticari potansiyelini, yatırımcılara sunduğu avantajları, bölgede planlanan önemli projeleri anlatmak ve bölgeye Japon yatırımcı ve işadamlarının dikkatini çekmek için Japon Dış Ticaret Teşkilatı'na (JETRO) ziyaret gerçekleştirdi.

Tanıtım, Teşvik ve İşbirliği Birim Başkanı Vahit Ketboğa, Stratejik Planlama ve Programlama Birim Başkanı Onur Adıyaman, Trabzon Yatırım Destek Ofisi (YDO) Koordinatörü Kemal Akpınar ve Trabzon YDO Uzmanı Murat Karaca'nın katıldığı ziyaret ve görüşmeler kapsamında JICA Kıdemli Uzmanı Kiyoka Masanobu ve JICA Uzmanı Minami Yamuguchi toplantıya eşlik etti.

JETRO Türkiye Genel Direktörü Yasuyuki ISHIGA, JETRO Türkiye Genel Direktör Yardımcısı Toshihiro Nakajima ve Yönetici Asistanı Junko Hirota ile yapılan gö-

rüşmede DOKA'nın tanıtımı, Bölgenin yatırımcılara yönelik ekonomik potansiyeli ve avantajları hakkında Trabzon YDO Uzmanı Murat Karaca tarafından bir sunum gerçekleştirildi.

Özellikle bölgenin tarım sektöründe öne çıkan ürünleri fındık ve çay, balıkçılık sektörü, lojistik altyapı ve avantajlar, bölgenin güvenli yatırım ortamı, bölgenin dış ticaret potansiyeli, eğitim, bölgede gerçekleştirilen önemli altyapı projeleri, vizyon projeler ve bölgenin turizm potansiyeli konuları masaya yatırıldı. Bölge ile Japonya arasındaki dış ticaret potansiyelinin güçlendirilmesi konusunun vurgulandığı görüşmede; Doğu Karadeniz Bölgesi'nden Japonya'ya sadece fındık ve salyangoz ihracatının yapıldığı belirtilerek, Japonya ile bölgemiz arasında ticaret hacminin artırılması, ihraç ürünlerin çeşitlendirilmesi, Japonya ile bölgemiz arasında ikili iş görüşmelerinin yapılması konularında JETRO yetkileri ile fikir birliğine varıldı.

Genel Müdür Bingöl, Trabzon YDO'yu Ziyaret Etti

Kalkınma Bakanlığı Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürü Nahit Bingöl beraberinde Yerel ve Kırsal Kalkınma Daire Başkanı İbrahim Kuzu ile birlikte Trabzon Yatırım Destek Ofisini ziyaret etti.

Ajansımızın kuruluşundan bu yana gerçekleştirdiği faaliyetler hakkında Onur Adıyaman tarafından kısa bir bilgi verildikten sonra Kemal Akpınar, Trabzon Yatırım Destek Ofisinin faaliyetleri hakkında bir sunum yaptı. Ayrıca DOKAP Eylem Planı kapsamında Ajansın üstleneceği rol konusu istişare edilerek Kalkınma Bakanlığı ve Ajansımız arasında gerçekleştirilecek potansiyel işbirliği ve koordinasyon konularında da fikir alışverişinde bulunuldu.

Turizmde Sınır Ötesi İşbirliği İçin Black Sea TourNet Projesi

Batum, Gürcistan, Yuvarlak Masa Toplantısı Bir ENPI Karadeniz Havzasında Sınır Ötesi İşbirliği Projesi olan Black Sea TourNet kapsamında, projenin Türk ve Gürcü ortakları DOKA, Acara Özerk Cumhuriyeti Turizm Bakanlığı ve Uluslararası İş Geliştirme Merkezi ev sahipliğinde Doğu Karadeniz Bölgesi'nden tur operatörleri Gürcistan, Acara Özerk Cumhuriyeti ve Kakheti bölgelerinden meslektaşları ile Batum'da bir araya geldi.

AB ve T.C. AB Bakanlığı finansmanı ile yürütülen Black Sea TourNet projesinde özellikle, eko-turizm başta olmak üzere turizm sektöründe yapılabilecek işbirliği olanaklarının araştırılması ve geliştirilmesi hedefleniyor. Bu kapsamda, Batum çalıştayında, Türk-Gürcü ortak turizm ürünleri, ortak tanıtım stratejileri ve ortak projeler konularında özel sektör, kamu ve STK'larca yürütülebilecek proje odaklı eylemler ana gündem maddeleri olarak ele alındı.

Toplantıda TURSAB Doğu Karadeniz Bölgesel Yürütme Kurulunu temsilen Hasan Volkan Kantarcı ve Doğu Karadeniz Bölgesi illerinden eko-turlar ve Gürcistan-Türkiye turları yapan 8 firmadan oluşan Türk özel sektör temsilcileri, profesyonel tur rehberliği ihtiyacı ve sınır kapısı geçişlerinde yaşanan sıkıntılar gibi çözülmesi gereken sorunları dile getirirken, ortak eko-turlar ve pazarlama ile PR stratejileri geliştirilmesi gibi konularda işbirliğine ihtiyaç olduğuna dikkat çektiler.

Argonot turizmi, eko-turizm, kurvaziyer turizmi gibi alanlarda gerçekleştirilecek yeni projelerinde görüşüldüğü çalıştay, programın ikinci gününde Acara'nın Keda ilçesi kırsal alanına gerçekleştirilen eko-turizm saha araştırması ile son buldu.

Doğu Karadeniz Arap Dünyasında Marka Oldu

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), Doğu Karadeniz Bölgesi'ni uluslararası alanda tanıtmaya devam ediyor.

Son yıllarda yapılan yurt dışı tanıtımların meyvelerini vermeye başlamasının ardından yurtdışı tanıtımlarına hız veren DOKA, Suudi Arabistan'ın Cidde kentinin en büyük alışveriş merkezi Red Sea Mall'de bölgeyi tanıtan stand açtı. Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize ve Trabzon'un birlikte tanıtıldığı standın açılışını Heyet Başkanı Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanı Orhan Fevzi Gümürükçüoğlu ile Suudi Prensi Abdallah Bin Suud Bin Mohammed Alsud yaptı.

Doğu Karadeniz Bölgesi'nin turizm bakımından en önemli pazarı konumundaki Suudi Arabistan'ın en büyük kentlerinden olan Cidde'de gerçekleştirilen organizasyona Doğu Karadeniz'de faaliyet gösteren seyahat acenteleri de katılarak çok sayıda Suudi muadilleriyle tanıtım, işbirliği ve bağlantı gerçekleştirdiler.

Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanı Orhan Fevzi Gümürükçüoğlu, son yıllarda Doğu Karadeniz Bölgesi'nde turizm alanında yaşanan gelişmelerin bölge olarak, ülke olarak kendilerini son derece mutlu ettiğini ifade ederek, Arapları turist olarak değil misafir olarak gördüklerini belirtti. Yurtdışı tanıtımların önemine de değinen Başkan Gümürükçüoğlu, son 4 yılda yapılan tanıtımlarla alınan mesafenin hiç kimse tarafından inkar edilemeyeceğini ifade etti.

8 Mart'ta sona erecek organizasyon ile bölge firmalarının desteklenmesi, Suudi turizm pazarının büyü-tülmesi hedeflenmiş bu sayede firmaların muhtemel bağlantılarını güçlendirmeleri ve yeni bağlantılar kazanmaları amaçlanmıştır. Acente temsilcileri organizasyonu son derece faydalı bulduklarını belirterek birçok görüşme gerçekleştirdiklerini, bu şekilde İstanbul firmaları üzerinden gerçekleştirilen turizm hareketini bölge firmalarına kaydırarak prosedürü azaltmayı, güveni ve katma değeri artırmayı hedeflediklerini ifade ettiler.

Hedeflerinin en az 100 tarihî yapının turizme kazandırılması (00/00/00)
Kalkınma, Doğu Karadenisi'ni projeyi turizme kosa sürede bti

şu anda, projeye Fırat K. tarafından hazırlanan ve yayımlanmış olan kitapta, kitabın başlığında tanıtımını yapmayı düşündüklerini söyledi.

Kuşburnu

C Vitamini Bakımından Dünyanın En Zengin Meyvesi

Avrupa, kuzeybatı Afrika ve Batı Asya'da yetişen kuşburnunun, içi tıylılı ve çok sayıda tohumu olan bir meyvedir. Sonbaharda olgunlaşır. 1-3,5 m. kadar uzayabilen, gövdesi ve dalları dikenli olan bir ağaççıktır. Kenarları dişli oval biçimli 5-7 yaprakçıktan oluşan yaprakları ilkbahardan başlayıp yaz boyunca açan, açık ya da koyu pembe, bazen beyaz renkli küçük ve yalınkat, güzel kokulu çiçekleri vardır.

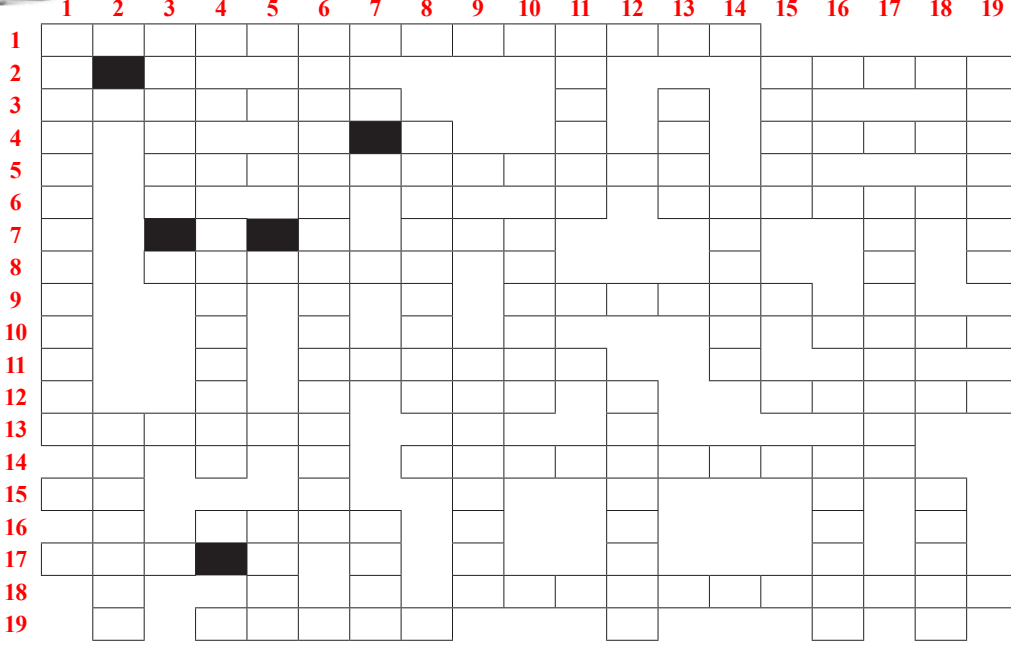
Gümüşhane'de hem marmeladı hem de meyve suyu yapılan bu meyve iyi bir C vitamini kaynağı olduğu için nezle, grip gibi hastalıklardan korunmada ve bağışıklık sisteminin güçlendirilmesinde etkilidir. Bitkinin içinde bulunan lycopene ve antioksidanlar lösemi ve mide kanseri başta olmak üzere çeşitli kanser türlerinin yayılmasını da yavaşlatmaktadır.

Bilimsel araştırmalarda kuşburnu çayı kullanımının kan basıncını düşürdüğü ve yüksek tansiyon hastalarında olumlu sonuçlar sağladığı, eklem iltihaplanması nedeniyle oluşan ağrıların hafifletilmesinde etkili olduğu kanıtlanan bu meyve için her yıl Gümüşhane'de 12-14 Eylül tarihleri arasında "Uluslararası Kuşburnu-Pestil, Kültür ve Turizm Festivali" düzenlenmektedir.

Bil Bakalım

8.Sayıdan itibaren Bil Bakalım adı altında çoğunluğu DOKA Bölgesi'ni ilgilendiren bulmacanın beşincisi bu sayımızda yer buluyor. DOKA Bölgesi coğrafi yönden engebeli, dağlık bir arazi yapısına sahiptir. Bölgemizde birçok dağ, yayla, göl, akarsu, geçit, tünel, vadi vardır. Sizlere bölgemizin bu yönde hazırladığımız bulmacamızla DOKA Bölgesini eğlenceli bir şekilde okuyucularımıza tanıtmak..

SOLDAN SAÇA

- 1) Türkiye'nin ilk Oyuncak Müzesini kuran Trabzonlu Şair, Yazar, Gazeteci, Araştırmacı
- 2) Adı Akçaabat ile özdeşleşmiş bir yemek
- 3) Yusufeli'ne 14 km mesafede Bagratlı Krallığı'nca 14.yüzylda yapılmış kilise
- 4) İkizdere sınırları içerisinde 1952 metre rakımlı yayla
- 5) Gümüşhane'nin Romalılar döneminde Gümüş Yeri anlamına gelen adı
- 6) Trabzon'a 99 Km. ve Çaykara ilçesine 19 Km. uzaklıkta, deniz seviyesinden 1090 m. yükseklikte bulunan göl
- 7) Artvin ve yöresinde hüküm sürmüş bir medeniyet
- 8) II Aleksios döneminde kesme taştan dörtgen planlı burç, bir süre zindan olarak kullanılmış Trabzon'da bulunan burç
- 9) Ordu Belediyesinin İsveç'in kardeş şehri
- 10) Yusufeli'nin Erzurum'a bağlı komşu ilçesi
- 11) 2001 yılında Trabzon belediyesi ile kardeş şehir protokolü imzalamış İran'ın kenti
- 12) Trabzonspor'un renklerinden biri
- 13) Kumru ilçesi yaylası
- 14) Ordu ili Perşembe ilçe merkezine 15 km., il merkezine 28 km. mesafede Çaytepe köyü sınırları içinde bulunan yarımada
- 15) Trabzon'un bir ilçesi
- 16) Yusufeli'nde bir kale
- 17) Trabzon Lisesi Futbol Takımı, Dünya Şampiyonu olduğu 2002-2003 sezonunda finalde oynadığı lisenin ülkesi
- 18) Eski Gümüşhane yerleşim yerinde kanuni Sultan Süleyman'ın yaptırdığı cami
- 19) Gümüşhane ili Yağmurdere bucağı sınırları içerisinde olup, merkez ilçeye 90 km. uzaklıkta bulunan yerleşimin 17. yüzyılda kurulduğu sanılan 9 mahalleden ve 300'ü aşkın yapıdan oluşan yerleşim birimi

ÜSTTEN AŞAĞI

- 1) 1995-1996 sezonunda penaltı atmadan 25 golle gol kralı olan Gürcü asıllı Trabzonsporlu futbolcu
- 2) Çoruh Nehri üzerinde yapılan bir spor türü
- 3) Gümüşhane sınırları içinde yer alan Örmcek ormanlarında bulunan ve türünde Avrupa'nın en uzun ağacı olma özelliğini taşıyan ağaç türü
- 4) Artvin (Borçka) sınırları içerisinde yer alan bir buzul gölü
- 5) Artvin'in bir ilçesi
- 6) 1924 yılında yapılan Paris Olimpiyatlarına İdmanocağı forması ile katılan Trabzon'lu sporcumuz
- 7) 2000 yılında Trabzon Belediyesi ile kardeş şehir protokolü imzalamış İran'ın kenti
- 8) Artvin'de bir kilise
- 9) Artvin'de üretilen bir arı türü
- 10) Akkuş, Korgan ve Kumru ilçelerinin Tokat iline bağlı komşu ilçesi
- 11) Trabzon'un bir ilçesi
- 12) Bilbilan kalesi adıyla da anılan, Şavşat'ın Hanlı ve Karaağaç köyleri arasında bulunan kale
- 13) Karagöl Bölgesinden doğup Giresun'un Doğu sınırından Karadeniz'e dökülen 60 km. uzunluğundaki ırmak
- 14) Trabzon'un yerli silah markası
- 15) Ordu'nu n bir ilçesi
- 16) Trabzon'da açılan ilk hastanesi
- 17) Türkiye'nin ilk köy gazetesinin adı
- 18) Trabzon'un bir ilçesi
- 19) Ordu ili Korgan ilçesi Beldesi

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	N	E	F	İ	S	E	A	K	Ç	E	L	İ	K						
2	A					D			O			E	Ğ	R	İ	B	E	L	
3	Ç	A	Y	E	L	İ			R		A		M		B				
4	A					R			U		R		A		A	R	O	S	
5	D	E	R	İ	N	E	R		H	A	T	İ	L	A		İ		A	
6	İ										V	P				K	A	R	İ
7	R			A				M	E	R	S	İ	V	A	N		L	M	
8	E			K							N		S		P	İ	L	A	V
9	V	E	R	Ç	E	N	İ	K		M			A					S	
10	F		A					O	V	İ	T			K	A	N	L	İ	
11	K	İ	T	O		O		P		K				A				K	
12	R		V		K		M	A	R	A	L			Ç	A	K	A		Z
13	L		A	T	A	S	U		O					K		R			İ
14	İ			A			S	E	N	Y	U	V	A			T		G	
15		A		M		A							U		R		G	A	G
16	K	A	R	A	D	E	N	İ	Z				L		S		B		N
17	Ö		İ		E	D		İ					G	E	L	E	V	E	R
18	S	A	L		R		O	L					Ö		R		L		
19	E		İ		E		Z		E				I	L	I	C	A		Ğ

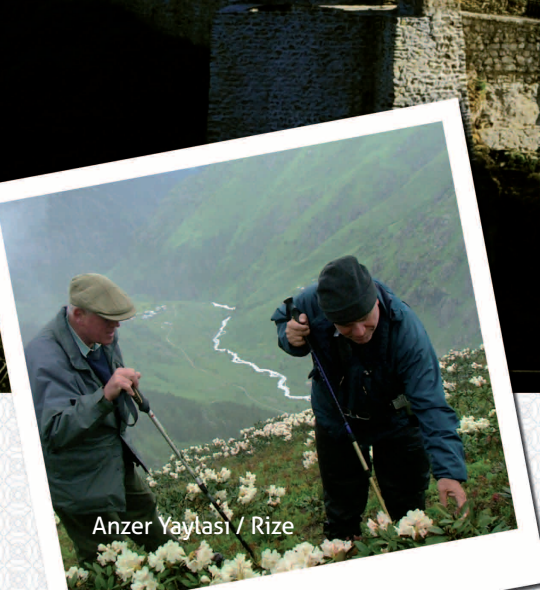
23.Sayı cevap anahtarı

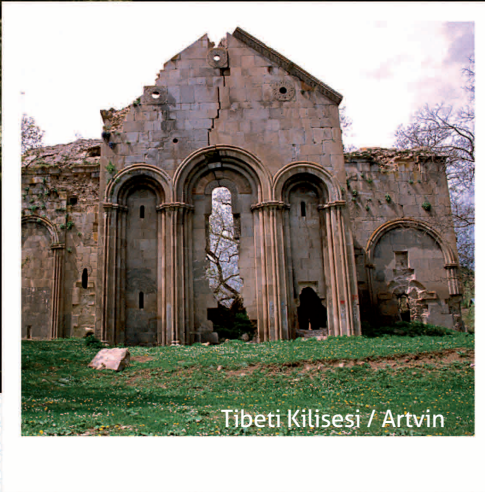

Zilkale / Rize

Anzer Yaylası / Rize

Tibeti Kilisesi / Artvin

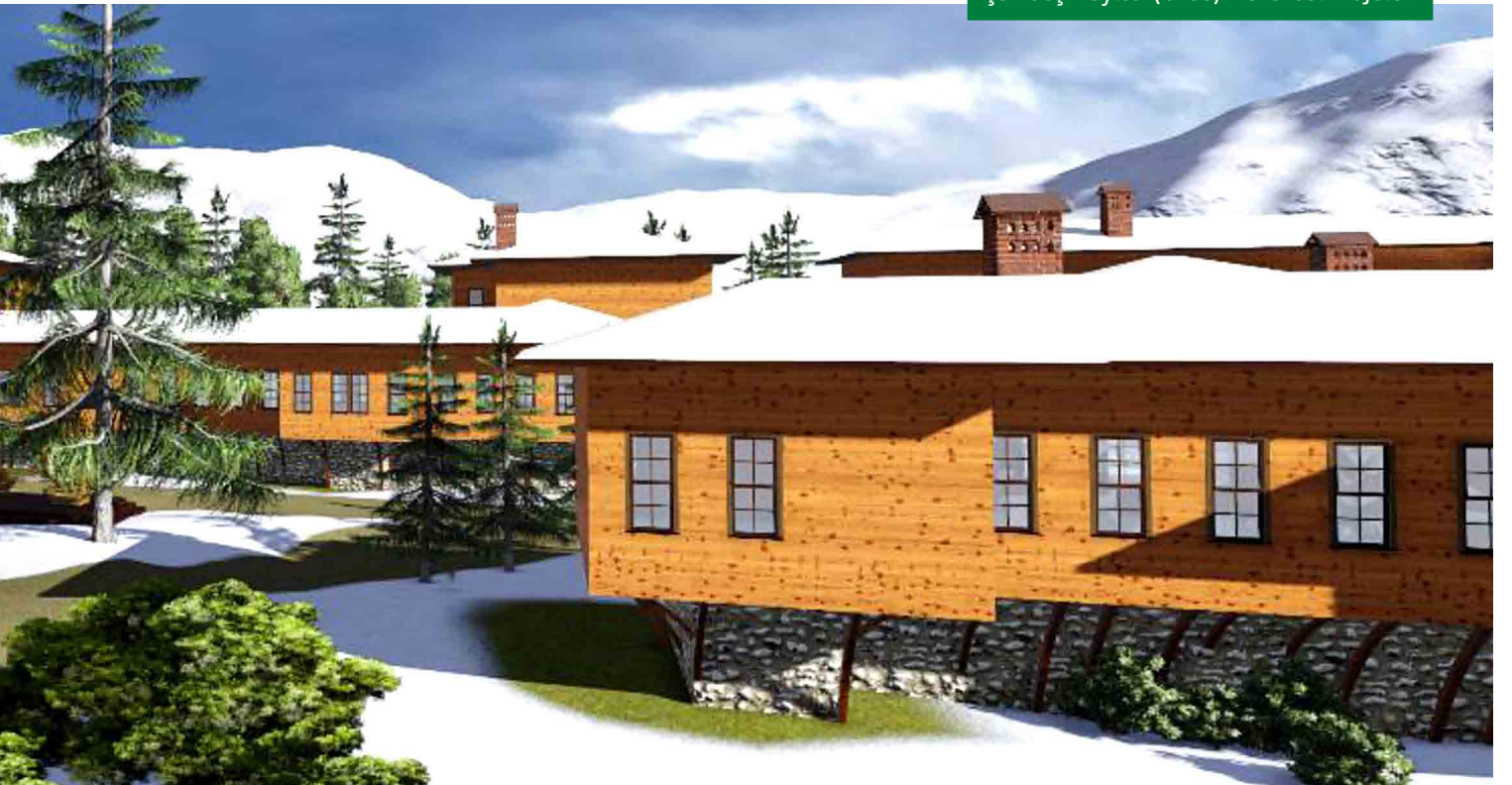

Tibeti Kilisesi

Çambaşı Yaylası (Ordu) Mekansal Projeleri

Yenilikçi Yöntemlerle

Turizmin Geliştirilmesi

(Kar Amacı Güden Gerçek ve Tüzel Kişilere Yönelik)

Bölge Turizmi DOKA ile Hayat Buluyor...

2015 YILI
PROJE
TEKLİF
ÇAĞIRISI

Toplam Kaynak Tutarı ₺ **18.000.000** Hibe Desteği

Tarihi, Kültürel ve Doğal Değerlerin Korunması ve Geliştirilmesi

(Kamu Kurumları ve Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarına Yönelik)

DOKA ile
Çeşitli Kültür Mirası
Gün Yüzüne Çıkıyor

Toplam Kaynak Tutarı ₺ **15.000.000** Hibe Desteği

KAYS Üzerinden
Son Başvuru

**12 Haziran
2015**